

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Lokální politické stranictví v prostředí územní samosprávy
(město Kutná Hora)**

Bc. Alena Kučerová

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Alena Kučerová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Lokální politické stranictví v prostředí územní samosprávy (město Kutná Hora)

Název anglicky

Local political partnership in a local government environment (town Kutná Hora)

Cíle práce

Tématem diplomové práce je lokální politické stranictví v prostředí územní samosprávy. Výzkum bude zaměřen na vybrané město Kutná Hora (Středočeský kraj). Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele města a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. 2. Identifikovat aktéry místního politického procesu (zejména politické strany a další lokální politické subjekty). 3. Zmapovat aktivity a vnitřní rozhodovací mechanismy místních politických subjektů.

Metodika

Ve výzkumu samosprávy (politiky) na lokální (komunální) úrovni rozhodování se uplatňují dva hlavní směry. První upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku pohlíží jako na nejnižší patro politiky jako celku. Nezhledňuje však místní specifika. Druhý směr vychází ze základního tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Jeho základní metodou jsou většinou jednotlivé případové studie, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení (Balík 2005: 166-167). Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnost v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce bude postavena jako případová studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky studium dokumentů a dotazování. Dále budou použity další standardní metodologické postupy, především komparace.

Doporučený rozsah práce

70-80 stran

Klíčová slova

Kutná Hora, územní samospráva, politická strana, místní organizace politické strany, místní sdružení nezávislých kandidátů, spolek, volební strana, komunální volby, povolební koalice

Doporučené zdroje informací

- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009.
- Balík, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In Fiala, P.; Strmiska, M. Víceúrovňové vládnou: teorie, přístupy, metody. Brno: CDK, 2005.
- Brokl, L. Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997.
- Čmejrek, J.; Bubeníček, V.; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010.
- Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.
- Katz, R.; Mair, P. (eds.). How Parties Organize. Change and Adaptation in Party Organizations in Western Democracies. London: Thousand Oaks a New Delhi: Sage Publications, 2004.
- Klíma, M. Volby a politické strany v moderních demokraciích. Praha: RADIX, 1998.
- Linek, L.; Pecháček, Š. Základní charakteristiky členské základny KDU-ČSL. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006.
- Říchová, B. Úvod do současné politologie: srovnávací analýza demokratických politických systémů. Praha: Portál, 2002.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 ZS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 9. 11. 2015

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 11. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Lokální politické stranictví v prostředí územní samosprávy (město Kutá Hora)" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29.11. 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Janu Čopíkovi, Ph.D. za odborné vedení a podporu při psaní této diplomové práce. Také děkuji zastupitelům, starostovi a členům neziskových organizací města Kutná Hora za ochotu a vstřícnost při poskytování nezbytných informací.

Lokální politické stranictví v prostředí územní samosprávy (město Kutná Hora)

Souhrn

Tématem diplomové práce je lokální politické stranictví v prostředí územní samosprávy. Práce je zaměřena na město Kutná Hora (Středočeský kraj). První část, literární rešerše, je teoretickým vymezením základních pojmů, které pojednávají o lokálním politickém stranictví ve čtyřech kategoriích obcí dle velikosti. Nejdůležitější je definice středně velkých obcí, které odpovídá právě zkoumaná Kutná Hora. Dále je zde vymezena charakteristika komunálního systému, volební chování a tvorba komunálních koalic. Na literární rešerši navazuje praktická část, ve které jsou získané teoretické poznatky aplikovány na kutnohorskou místní samosprávu. Těžiště práce je založeno na identifikaci místních politických aktérů (místních organizací politických stran a dalších politických subjektů, zájmových skupin atd.), jejich volebních úspěchů, vnitřních rozhodovacích mechanismů, vzájemných vztahů a aktivit.

Zásadním zjištěním práce je, že na kutnohorskou místní samosprávu nelze jednoznačně uplatnit tvrzení Katze a Maira, že v západních demokraciích dlouhodobě klesá počet členů místních organizací politických stran. Počet členů v jednotlivých kutnohorských politických uskupeních je poměrně vysoký a existuje zde i silná stranická identifikace. Vzájemné vztahy kutnohorských politických subjektů jsou však založeny na osobních sympatiích a averzích. Zdejší politický systém lze hodnotit jako plně soutěživý, založený na principu vlády a opozice.

Klíčová slova:

Kutná Hora, územní samospráva, politická strana, místní organizace politické strany, místní sdružení nezávislých kandidátů, spolek, volební strana, komunální volby, volební chování, povolební koalice

The local political party line in the environment of regional government (town of Kutna Hora)

Summary

The thesis deals with the local political party line in the environment of regional government. The work is focused on the town of Kutna Hora (Central Bohemia). The first part, the literature search, is the theoretical definition of basic concepts that deal with the local political party line in four categories according to the size of the municipalities. The most important is a definition of medium-sized municipalities, which corresponds to the currently investigated Kutna Hora. Then there is a definition of the characteristics of communal system, voting behavior and formation of municipal coalitions. The literature search is followed by the practical part, where there is the acquired theoretical knowledge applied to the local government of Kutna Hora. The focal point is based on the identification of local political participants (local organizations of political parties and other political organizations, interest groups, etc.), their electoral successes, the internal decision-making mechanisms, relationships and activities.

The essential finding is that it's not possible to apply expressly the assertion of Katz and Maira that the number of members of local organizations of political parties is steadily decreasing in western democracies, to the local government of Kutna Hora. The number of members in particular political entities of Kutna Hora is relatively high. Mutual relations of political entities of Kutna Hora however are based on personal sympathies and aversions. The local political system can be assessed as fully competitive, based on the principle of government and opposition.

Keywords:

Kutna Hora, local government, political party, local organization of political party, local associations of independent candidates, association, political party, municipal elections, voting behavior, after - election coalition

Obsah

1 Úvod.....	9
2 Cíl práce a metodika	10
2.1 Cíl práce	10
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	12
3.1 Reprezentace zájmů	12
3.1.1 Politické strany	12
3.1.2 Odbory a ostatní zájmové skupiny.....	14
3.1.2.1 Odbory	15
3.1.2.2 Spolky a občanská sdružení.....	15
3.2 Lokální politické stranictví	16
3.2.1 Malé obce.....	17
3.2.2 Obce menší a střední velikosti	18
3.2.3 Obce větší střední velikosti	19
3.2.4 Největší obce.....	19
3.2.5 Nezávislí kandidáti	20
3.3 Komunální koalice	21
3.3.1 Koalice v nejmenších obcích	23
3.3.2 Koalice v menších středních obcích	23
3.3.3 Koalice ve středně velkých obcích	24
3.3.4 Koalice v největších obcích	24
3.4 Komunální volební systém.....	25
3.4.1 Legislativní rámec voleb do obecních zastupitelstev	25
3.4.2 Volební obvod.....	27
3.4.3 Forma kandidatury	28
3.4.4 Struktura hlasu	29
3.4.5 Volební klauzule	30
3.4.6 Volební formule	30
3.4.7 Voličské chování v obecních volbách	31
4 Demografická a socioekonomická charakteristika obce	34
4.1 Historická charakteristika obce	35
4.2 Počet obyvatel	38
4.3 Věková struktura obyvatel Kutné Hory	38

4.4	Vzdělanostní struktura	39
4.5	Školství.....	40
4.6	Doprava	41
4.6.1	Silniční doprava	41
4.6.2	Železniční doprava.....	41
4.6.3	Autobusová doprava a městská hromadná doprava.....	42
4.7	Bytová situace	42
4.8	Sociální služby	42
4.9	Zdravotnictví	43
4.10	Ekonomika	43
4.10.1	Vývoj příjmů a výdajů města Kutné Hory	45
4.10.2	Nezaměstnanost	48
4.10.3	Průměrné příjmy	49
4.11	Výsledky a diskuse.....	50
5	Politické subjekty obce	52
5.1	Současné místní organizace politických stran a ostatní politické subjekty.....	52
5.1.1	Šance pro Kutnou Horu	52
5.1.2	Místní organizace České strany sociálně demokratické – ČSSD	53
5.1.3	Kutnohorská změna	56
5.1.4	Alternativa pro Kutnou Horu	57
5.1.5	Místní organizace Křesťanské a demokratické unie - Československé strany lidové - KDU-ČSL	58
5.1.6	Místní organizace Komunistické strany Čech a Moravy - KSČM.....	60
5.1.7	Místní organizace ANO 2011	62
5.1.8	Jednání zastupitelstva a vzájemné vztahy politických subjektů	63
5.2	Zájmové organizace	68
5.2.1	Organizace obhajující a prosazující zájmy	68
5.2.2	Organizace sdílení společnosti.....	68
5.2.3	Ostatní organizace.....	69
5.3	Výsledky a diskuse.....	70
6	Komunální volby	72
6.1	Komunální volby 2010.....	72
6.2	Komunální volby 2014.....	73
6.3	Druhy kandidátních listin a fluktuace jednotlivých kandidátů mezi nimi	75
6.4	Volební chování	77
6.5	Formování koalic 2002 – 2014 +	78
6.5.1	Koaliční vyjednávání 2010	79

6.5.2	Koaliční vyjednávání 2014	80
6.6	Výsledky a diskuse.....	82
7	Závěr.....	83
8	Seznam použitých zdrojů	88
9	Přílohy	92

Seznam obrázků

Obrázek č. 1	Okres Kutná Hora	92
Obrázek č. 2	Silniční trať	93
Obrázek č. 3	Železniční trať	93

Seznam tabulek

Tabulka č. 1	Přehled počtu obcí dle počtu obyvatel.....	20
Tabulka č. 2	Rozdělení mandátů ve volebním obvodu dle počtu obyvatel	27
Tabulka č. 3	Vyžadovaná podpora kandidatury nezávislých kandidátů a jejich sdružení	28
Tabulka č. 4	Vývoj volební účasti ve volbách do obecních zastupitelstev v letech 1990 – 2014.....	31
Tabulka č. 5	Vývoj počtu obyvatel v Kutné Hoře v letech 1990 – 2016.....	93
Tabulka č. 6	Vývoj počtu narozených a zemřelých v letech 2010 – 2015.....	94
Tabulka č. 7	Migrační přírůstek obyvatel Kutné Hory v letech 2002 – 2015.....	94
Tabulka č. 8	Přehled sňatků a rozvodů v letech 2000 – 2015.....	95
Tabulka č. 9	Věková struktura obyvatel v letech 1991, 2001 a 2011 (%).....	95
Tabulka č. 10	Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel Kutné Hory v letech 1991 – 2001.....	95
Tabulka č. 11	Počet bytů podle typu vlastnictví	95
Tabulka č. 12	Seznam neziskových organizací.....	96
Tabulka č. 13	Počet ekonomicky aktivních osob v letech 1991 – 2014.....	96
Tabulka č. 14	Podíl zaměstnaných osob v jednotlivých sektorech v letech 1991 – 2011.....	97
Tabulka č. 15	Přehled největších zaměstnavatelů.....	97

Tabulka č. 16 Vývoj příjmů města Kutná Hora v letech 2010 – 2016	46
Tabulka č. 17 Vývoj výdajů města Kutná Hora v letech 2010 – 2016	46
Tabulka č. 18 Vývoj mezd v Kutné Hoře v letech 2010 – 2016	98
Tabulka č. 19 Výsledky komunálních voleb v Kutné Hoře v roce 2010	99
Tabulka č. 20 Výsledky komunálních voleb v Kutné Hoře v roce 2014	100
Tabulka č. 21 Vývoj volební účasti v komunálních volbách v Kutné Hoře v letech 1990 – 2014	77
Tabulka č. 22 Přehled koaličních modelů v letech 2002 – 2014 +	78
Tabulka č. 23 Výsledky komunálních voleb v Kutné Hoře v roce 2002	100
Tabulka č. 24 Výsledky komunálních voleb v Kutné Hoře v roce 2006	101

Seznam grafů

Graf č. 1 Vývoj nezaměstnanosti okres Kutná Hora vs. ČR	98
Graf č. 2 Vývoj mezd ve středočeském kraji v porovnání s vývojem mezd v ČR v letech 2010 – 2014	99
Graf č. 3 Vývoj rozpočtu města Kutná Hora v letech	47

1 Úvod

Komunální politika je základem politické kultury demokratických zemí. Z hlediska hierarchie politických pater tvoří lokální politika základní, nejnižší stupeň veřejné správy. Zastupitelé zvolení v komunálních volbách mají úzký vztah ke svým voličům - občanům. Základem tohoto blízkého poměru je, že politici na komunální úrovni řeší problémy, které občany trápí v každodenním životě. Rozhodnutí, která jsou přijímána představiteli politických subjektů obce, se mnohdy občanů dotýkají více, než zákony přijaté na národní úrovni.

Přesto je nutné se na tomto místě zmínit, že zájem odborníků o problematiku komunální politiky a s ní souvisejících témat lokálního stranictví stál dlouhá léta mimo hlavní proud politologických výzkumných prací. Prvořadé místo ve zkoumání zákonitostí spojených s fungováním politických stran, jejich aktivit a vzájemných vztahů, volebního systému, volebního chování a tvorby koalic zaujímala vyšší, celostátní politická úroveň. Tento fakt není dán tím, že by představitelé akademické obce nevnímali komunální politiku jako dostatečně atraktivní, ale je to způsobeno poměrně nedávným opětovným začleněním politologie mezi vědní obory České republiky. Komunální politika je dynamicky se měnícím prostředím, nelze u ní jednoznačně uplatnit závěry vyzkoumané v prostředí celostátní úrovně, není možné ani přijímat zobecnitelná tvrzení o samotné komunální politice. Každá obec České republiky má totiž svůj unikátní politický systém, svou jedinečnou svrchovanost (podstatu). Charakter daného lokálního politického procesu a podoba samotného politického stranictví je determinována především velikostí obce, proto nelze aplikovat jednu teorii na všechny municipalilty v ČR.

Od přelomu tisíciletí vzrostl počet případových studií zabývajících se lokálním politickým stranictvím, výzkum lokální politiky tak již z daleka nestojí na okraji zájmů odborníků. Za průkopníky prvních českých publikací věnujících se tomuto tématu lze považovat Stanislava Balíka, Petra Jüptnera, Jaroslava Čmejrka, Václava Bubeníčka, Jana Čopíka, Jana Outlého a mnoho dalších politologů. Knihy těchto odborníků se staly základem pro vypracování první kapitoly - literární rešerše, pojednávající o lokálním politickém stranictví, problematice nezávislých kandidátů, volebním chování, komunálním volebním systému a tvorbě komunálních koalic.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Tématem diplomové práce je lokální politické stranictví v prostředí územní samosprávy. Výzkum je zaměřen na město Kutná Hora (Středočeský kraj). Kutná Hora byla jako předmět výzkumu zvolena z několika důvodů. V roce 2003 bylo město v rámci reformy veřejné správy zařazeno mezi obce s rozšířenou působností. V Kutné Hoře dlouhodobě¹ působí pestré politické spektrum, což vzhledem k tématu diplomové práce poskytlo dostatečně zajímavý materiál výzkumu. V posledních několika letech se mezi místními politickými subjekty vedly vyostřené polemiky². Kutnohorský region rovněž, ve srovnání s ostatními regiony Středočeského kraje, postihuje vysoká registrovaná míra nezaměstnanosti a klesající počet obyvatel, který se odráží na socioekonomické situaci regionu.

Cílem práce je v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele města a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. 2. Identifikovat aktéry politického procesu v rámci města (zejména místní politické strany a další lokální politické subjekty). 3. Zmapovat aktivity a vnitřní rozhodovací mechanismy místních politických subjektů.

V rámci výzkumu budou hledány odpovědi na následující otázky: Potvrzuje případ Kutné Hory teorii Katze a Maira³, že v západních demokraciích dlouhodobě klesá počet členů místních organizací politických stran a rovněž jejich význam ve veřejném dění? Lze místní politický systém ve městě Kutná Hora charakterizovat jako polo-soutěživý⁴?

¹ Zejména v posledních čtyřech komunálních volebních obdobích (2002,2006,2010,2014).

² Názorové spory se vyostřily s výsledky kutnohorských komunálních voleb v roce 2014.

³ V roce 1994 tuto teorii autoři publikovali v knize: How Parties Organize. Change and Adaptation in Party, Organizations in Western Democracies.

⁴ Tento předpoklad vychází z teorie Petra Jüptnera (2004: 92-93), který klasifikuje politický systém ve středně velkých obcích obvykle jako polo-soutěživý.

2.2 Metodika

Ve výzkumu samosprávy (politiky) na lokální (komunální) úrovni rozhodování se uplatňují dva hlavní směry. První upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku pohlíží jako na nejnižší patro politiky jako celku. Nezohledňuje však místní specifika. Druhý směr vychází ze základního tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Jeho základní metodou jsou většinou jednotlivé případové studie, na jejichž základě bývají později opatrně konstruována zobecňující tvrzení (Balík 2005: 166–167).

Práce je rozdělena na část teoretickou a na část praktickou. Teoretická část je kompilátem vybraných děl autorů, kteří se zabývají lokální politikou a s ní souvisejícím lokálním politickým stranictvím. Při vypracování praktické části je využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce je vytvořena jako případová studie. Ke sběru dat je použit kvalitativní výzkum, konkrétně jeho dvě základní techniky: studium dokumentů a osobní polo-strukturovaný rozhovor (Hendl 2003: 173). Studium dokumentů je uplatněno při naplňování všech výše zmíněných cílů. K hlavním zdrojům dat patří oficiální dokumenty Českého statistického úřadu (volební server, údaje ze sčítání lidu, domů a bytů z roku 1991, 2001, 2011), Integrovaného portálu ministerstva práce a sociálních věcí či strategické dokumenty Městského úřadu Kutná Hora (dostupné na webových stránkách města). K neoficiálním materiálům patří především předvolební programy, noviny politických stran, informace na webových stránkách politických uskupení. Informace získané z písemných materiálů mapujících politické strany a ostatní místní politické subjekty byly dále doplněny dotazováním, které bylo podmínkou dosažení druhého a třetího cíle, a to hlavně v oblasti zjištění vzájemných vztahů mezi analyzovanými politickými subjekty. Interview probíhalo zejména s předsedy místních organizací a s některými členy městské samosprávy. Celkem bylo realizováno devět polo-strukturovaných rozhovorů, a to v období od 1. 9. do 10. 11. 2016. Představitelé místní samosprávy byli dotazováni na vývoj počtu členů jejich politických subjektů, na postup zvolený při sestavování kandidátek do komunálních voleb, vnitřní rozhodovací mechanismy, koaliční vyjednávání, jejich aktivity v předvolebním a v mezivolebním období (akce pro veřejnost, členské schůze) a na vzájemné vztahy s koaličními partnery a opozičními zastupiteli (záznamové archy - viz příloha č. 1).

3 Teoretická východiska

3.1 Reprezentace zájmů

V průběhu historie se ve společnosti vytvořily hlavní tři formy zprostředkování zájmů. První z nich reprezentují politické strany, které jsou považovány za klíčové aktéry veřejného prostoru. Jejich hlavním cílem je získat moc, a to prostřednictvím voleb. V první polovině 20. století se k politickým stranám přidávají další zprostředkovatelé zájmů - odbory a organizace zaměstnavatelů. Konečně třetí formu pak představují nejrůznější zájmové skupiny, spolky, organizace a společenská hnutí. Od 60. let 20. století je zaznamenána čtvrtá forma zprostředkování zájmů – masová média - takzvaný hlídací pes demokracie (Brokl 1997: 29–31).

Na komunální úrovni tito političtí a nepolitičtí aktéři mezi sebou komunikují, vzájemně se ovlivňují, dochází mezi nimi ke konsensu, ale jejich vzájemné vztahy jsou mnohdy i konfliktní. Svoji moc zakládají na svých zdrojích, které nabývají různých podob. Může se jednat o politický mandát, správní a justiční autoritu, zdroje komunikační a ideové, mandát občanský atd. Mezi další aktéry, kteří významným způsobem ovlivňují místní samosprávu, pak patří regionální, národní a nadnárodní aktéři (Illner 2001: 266).

3.1.1 Politické strany

Existence politických stran, které jsou založeny na dobrovolném vzniku a volné soutěži, je jednou ze základních charakteristik demokratického⁵ politického systému. O první definici politických stran se pokoušel již E. Burke na konci 18. století či Shumpeter v první polovině 20. století. Nověji a pravděpodobně nejpřesněji se to podařilo G. Sartorimu⁶, který definuje politickou stranu jako „...*politickou skupinu, která se představuje ve volbách a je schopna prostřednictvím voleb umístit kandidáty do veřejných úřadů...*“ (Sartori 2005: 74). Tato definice je pro svou stručnost nazývána minimální

⁵ Česká republika má tuto skutečnost zanesenou v pátém článku (hlava první) zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

⁶ K dalším teoretikům politických stran patří O. Kirchheimer, R. Katz, P. Mair, K. von Beyme (Říchová 2002: 93).

definici politické strany. V českém prostředí se o vymezení politické strany pokoušeli Fiala a Strmiska, kteří shrnuli hlavní charakteristiky politických stran do následujících bodů (Fiala, Strmiska 2009: 29⁷):

- 1) politické strany jsou založeny na dobrovolném, trvalém a otevřeném uspořádání,
- 2) členové těchto stran mají kolektivní zájmy a představy,
- 3) snaží se dosáhnout politické moci,
- 4) a to pomocí svobodných voleb.

Čtvrtý zmiňovaný bod je v odborné literatuře považován za nejdůležitější, neboť odlišuje politickou stranu od zájmových skupin. Podle Brokla politické strany propojují výše zmíněné intermediální sféry, a stávají se tak „páteří“ zastupitelské demokracie (Brokl 1997: 29–30).

Katz a Mair se dále zabývají vývojem stranických organizací, přičemž analyzují různé aspekty života politických stran. Autoři upozorňují na skutečnost, že zatímco ve veřejné politice a ve vztahu k státní moci politické strany upevňují své pozice a uvnitř stran vzrůstá význam ústředních orgánů a stranických aparátů, úloha místních stranických organizací se zmenšuje a klesá počet řadových členů strany. Centralizovaná, hierarchicky uspořádaná organizační struktura stran se mění a „*relevantní vztahy (uvnitř stran) jsou spíše stratařické než hierarchické*“ (Katz, Mair 1994: 17).

Politické strany nalezneme ve všech politických stupních, tedy i na úrovni komunální politiky. Použití pojmu „politická strana“ je však na lokální úrovni sporné. Strany v malých a středně malých obcích působí spíše jako „prázdné nádoby“ bez výrazného politického profilu (Jüptner 2004: 88). Lokální politické strany také mnohdy sestavují kandidátní listiny krátce před volbami. Tyto strany nemají obvykle propracovaný volební program, nebo ho dokonce vůbec nesestaví. Taková strana pak velmi často nezastupuje jednotný názor, neboli její členové nemají shodné představy a zájmy. Z tohoto důvodu je tak přesnější nazývat strany v malých a středně malých obcích volebními stranami⁸, nežli stranami politickými. Další specifičností lokálního stranicví oproti

⁷ Srov. (Řichová 2002: 89).

⁸ Za volební stranu lze považovat sdružení nezávislých kandidátů (SNK) i samostatného nezávislého kandidáta.

celostátním politickým stranám je fenomén nezávislých kandidátů (samostatní kandidáti a jejich sdružení), které na vrcholové politické scéně nenalezneme (Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 108–109). Politickým stranám se velmi často na komunální úrovni přisuzuje i nedostatečné organizační uspořádání a nízká členská loajalita a s tím související stranická disciplína (Balík 2005: 171). Mnozí odborníci tak hodnotí lokální politické strany jako velmi nestabilní (Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 113). Často se stává, že lokální strany „slepě“ přejímají témata parlamentních politických stran, ale již nedoceňují jejich celostátní aspekt.

3.1.2 Odbory a ostatní zájmové skupiny

Podobně jako politické strany se mnoho odborníků (M. Weber, K. V. Beyme atd.) snažilo definovat zájmové skupiny. Většina politologů zmiňuje, že charakteristika zájmové skupiny není jednotná. Fiala se ztotožňuje s definicí U. von Alemana, který zájmové skupiny charakterizoval jako „...*dobrovolně utvářené sociální jednotky s určitými cíli a s určitým vnitřním členěním, které se snaží uskutečnit individuální, materiální a ideové zájmy svých členů ve smyslu potřeb, užitku a ospravedlnění, přičemž to dělají uvnitř sociální jednotky (malý sportovní klub) nebo vůči jiným skupinám, organizacím a institucím (velký sportovní svaz)...*” (Fiala 1999: 57⁹). Taková definice se přiklání k názoru, že zájmové skupiny plní ve společnosti zprostředkovací funkci, pomáhají tak realizovat občanskou společnost a neměly by mít vztah k politice.

Tato skutečnost odlišuje zájmové skupiny od politických stran, jejichž hlavním smyslem je dosažení politické moci. Neznamená to však, že by zájmové skupiny neměly vztah k politice, ba naopak snaží se ji aktivně ovlivňovat (Řichová 2002: 130). Zájmové skupiny nabývají nejrůznějších podob. Jedná se o odbory a profesní organizace, nejrůznější spolky, společenská hnutí a sdružení.

⁹ Srov. Řichová (2002: 116).

Odbory

Odbory tradičně obhajují zájmy zaměstnanců (jejich mzdy, délku pracovní doby a dovolené, pracovní podmínky atd.) a jsou zakládány podle občanského zákona (zákon č. 89/2012¹⁰), jejich působnost upravuje i zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob¹¹. Rozdíl mezi odbory a ostatními zájmovými skupinami spočívá v jejich členské motivaci. Odbory prosazují své zájmy vůči jiným subjektům, většinou se jedná o profesní a podnikatelské organizace. U ostatních zájmových skupin je motivace členství založena na sdílení okolního světa s lidmi se shodným zájmem (Brokl 1997: 152–155). V porovnání s politickými stranami prosazují odbory takové zájmy, které jsou většinou založeny na sociálním základu a které politické strany formují nedostatečně. Odbory také, na rozdíl od politických stran neopírají svoji moc o zisk mandátu, ale namísto toho nepřežitě politicky ovlivňují ostatní intermediální subjekty. Jejich politický vliv je kontinuální a silný (Brokl 1997: 30).

Spolky a občanská sdružení

Spolky, společenská hnutí a organizace se řadí mezi občansky orientované aktivity a jejich působnost upravuje občanský zákoník¹², který opravňuje občany k volnému sdružování. Občanský zákoník definuje spolek jako samosprávný a dobrovolně utvořený svazek osob, který se snaží o naplňování společenského zájmu (zákon č. 89/2012¹³). Zakládání spolků není nikterak limitováno. Do roku 2013 udělovalo souhlas se založením spolků a společenských hnutí ministerstvo vnitra, které dohlíželo i na jejich působnost (www.mvcr.cz). Spolek vzniká zápisem do spolkového rejstříku, zakládat spolky mohou jak fyzické, tak i právnické osoby. Na působnost spolků nově dohlíží justice.

Brokl považuje spolky a organizace za primární instituce, v nichž lidé mohou mezi sebou sdílet své společenské zájmy (Brokl 1997: 152–155). Mezi tyto občansky orientované aktivity v obci patří hasiči, myslivci, fotbalisti, chovatelé, zahrádkáři. Lidé se

¹⁰ Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník.

¹¹ Zákon č. 304/2013 Sb. nahradil zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů.

¹² Rovněž i zákon č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹³ Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník § 214.

snaží prostřednictvím spolků a různých společenských organizací angažovat na veřejném životě. Pořádají proto nejrůznější kulturní akce, poznávací výlety, zájezdy, sportovní zápasy atp. V současné době lze vysledovat stále rostoucí věk členů těchto spolků a sdružení. Je to způsobeno tím, že mladí lidé nemají příliš velký zájem o tyto dříve tradiční aktivity (Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 85).

3.2 Lokální politické stranictví

Problematika politického stranictví patří k nejhluběji propracovaným oblastem politologie. Tato skutečnost platí zejména u celostátní úrovně. Naproti tomu české lokální politické stranictví stálo dlouhá léta mimo hlavní proud zájmu politologických výzkumných prací – snad kvůli tomu, že bylo obtížné nacházet v komunálním prostředí společné charakteristiky a zobecnitelná tvrzení, která by územní samosprávě plně odpovídala. Od druhé poloviny 90. let 20. století je již lokálnímu politickému stranictví v odborné literatuře věnován větší prostor. Nutno však podotknout, že zde stěží nalezneme jednotnou definici lokálního stranického systému. Obecně totiž platí, že čím je obec menší, tím obtížněji se stranický systém určuje. Ve srovnání s parlamentním stranickým systémem je ten lokální složitý, což potvrzuje i následující tvrzení: „*Kolik je obcí, tolik je komunálních systémů*“ (Fiala 1994: 3, srov. Balík 2005: 166–167). Většina autorů zabývajících se místními stranickými systémy taktéž hodnotí používání pojmu „politické stranictví“ na lokální úrovni za nepřesné, ale pro potřeby jeho analýzy za nepostradatelné (Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 106).

Na úrovni lokálního stranického systému, respektive u těch nejmenších obcí, je fenomén soutěživosti systému poměrně spornou záležitostí (Jüptner 2004: 86). Balík spíše hovoří o soustavě politických stran (Balík 2005: 170–171). V malých obcích často neexistuje stranická pluralita a většinou se zde nacházejí pouze jednočlenné kandidátní listiny. Oproti celostátnímu systému můžeme jen stěží určit formát místního stranického systému, není totiž zcela rozvinutý. Malé obce mívají apolitický charakter, politické záležitosti se v těchto obcích spíše překrývají s všedním venkovským životem (Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 107–108). Pluralita stranického spektra může být zdánlivá neboli: „*Identifikovaný bipartismus na volební úrovni se na úrovni legislativního orgánu může*

transformovat v jednoznačný monopartismus a naopak“ (Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 108).

Aby se bylo možné přiblížit onomu zobecnitelnému tvrzení, rozdělil Jüptner (2004: 84-86), podobně Čmejrek (2003), obce do čtyřech kategorií podle velikosti, a to na malé obce, obce menší střední velikosti, obce větší střední velikosti a největší obce. Autor v těchto kategoriích analyzuje základní prvky lokálního stranického systému, kterými jsou: stranické spektrum, členská základna politických stran, volební chování a problematika nezávislých kandidátů.

3.2.1 Malé obce

Dle Jüptnera jsou za malé obce (dále jen MO) považovány ty, jejichž počet obyvatel nepřesahuje hranici 1 700. Čmejrek (2003) naopak klasifikuje malé obce do 2 000 obyvatel. Velikostní vymezení obcí se tak u různých autorů liší¹⁴. V této práci bude využíváno rozdělení Jüptnera, neboť s tímto vymezením autor pracuje i u komunálních koalic – viz podkapitola 3.3.

Typickým znakem MO je nízký počet politických (volebních) stran a jejich členů. Strany se velmi často ustanovují před volbami a působí spíše na bázi spolku (Jüptner 2004: 84). Na základě výsledků výzkumu Čmejra lze konstatovat, že stranické spektrum je u tohoto typu slabé a vyskytuje se zde nízká stranická loajalita. V malých obcích často chybí zastoupení místních organizací parlamentních politických stran. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová 2004: 120). K těm nejčastěji se vyskytujícím patří KDU-ČSL a KSČM, někdy i ČSSD.¹⁵ Obecně zde platí, že strany, které se zformovaly po roce 1989, neměly dlouhé trvání a ve druhém volebním období již mandát od voličů nezískaly (Jüptner 2004: 84).

Charakteristickým znakem pro tento typ obcí je existence nezávislých kandidátů, jejichž kandidatura je podle Čmejra (2003) v takovém systému nutností. Nezávislí kandidáti se zde vyskytují v nejrůznějších uskupeních, a to jako jednotlivci, sdružení

¹⁴ Tyto hranice jsou stanoveny pouze přibližně, nejedná se o striktní klasifikaci.

¹⁵ Ovšem i představitelé těchto stran nemusí být plně ztotožněni s ideologií strany, která je známa na celostátní úrovni. Kandidáti těchto stran tak v očích veřejnosti vystupují jako straníci, přitom nezastupují konkrétní vyhraněný názor (Jüptner 2004: 84).

nezávislých kandidátů či jako nezávislí na kandidátní listině politických stran. Většinou však zde kandiduje sdružení nezávislých kandidátů a mnohdy se stanou jedinou volební stranou. Nezávislí jsou považováni za ty, kteří nepolitikaří a mají zájem o rozvoj obce či města¹⁶ (Jüptner 2004: 84-85). Tuto skutečnost zdůvodnil Jüptner i svým výrokem: „*Politické strany jsou v malých obcích chápány jako zdroj nesvárů a politikaření, nezávislí kandidáti oproti tomu představují pracovitost a schopnost spolupráce*“ (Jüptner 2004: 85). Politická uskupení MO se zpravidla nescházejí před jednáním zastupitelstva, ojediněle schůzky mají spíše společenský charakter (Jüptner 2004: 84–86).

3.2.2 Obce menší a střední velikosti

Počet obyvatel obcí menší a střední velikosti (dále jen MSO) se pohybuje v rozmezí 1701 – 9 000. Zde lze hovořit o rozmanitějším stranickém spektru, než tomu je u MO. V MSO se vyskytují téměř všechny parlamentní politické strany a strany regionálně-komunální, které lze dále členit na strany regionální, strany univerzálně komunální či strany lokálně komunální. V této skupině obcí se můžeme setkat až s deseti sestavenými kandidátními listinami. Politické strany čítají ke třiceti členům, ty více etablované mohou dosahovat až trojciferných čísel. Strany a ostatní uskupení se scházejí nepravidelně a ojediněle před jednáním zastupitelstva. Jüptner upírá značnou pozornost tzv. jádrům, která jsou pak doplněna „křovím“¹⁷. Jádrem myslí skupinu osob v rámci politických uskupení, která mají vliv na rozhodování obecních záležitostí (Jüptner 2004: 87–89). Tito politici mohou být zároveň představiteli některých důležitých institucí v obci (ředitel školy, ředitel kulturního domu, obvodní lékař, zubař atd.) (Jüptner 2006: 112).

Nezávislí již nepředstavují v MSO dominantní aktéry místní samosprávy. Výskyt nezávislých je však i nadále zcela běžný na kandidátkách politických stran a mnoho bezpartijních se často stává zastupiteli dané samosprávy. Jüptner k tomu dodává, že nelze u MSO hovořit o klasickém politickém systému, neboť některé jeho prvky zde stále nejsou přítomny. Je běžné, že se voliči ve volbách rozhodují spíše podle osobnosti kandidáta, než

¹⁶ Většina představitelů místních samospráv vnímá politické strany jako „nutné zlo“, a skrytě tak vystupují jako nezávislí (Jüptner 2004: 84).

¹⁷ Osoby, které se nechtějí stát zastupiteli, jsou umísťovány na zadních místech kandidátní listiny (Jüptner 2004: 89).

podle sympatií k dané politické straně. Velmi často se tak stává, že strany utvářejí tzv. „běčkové“ či „céčkové“ kandidátní listiny se spřátelenými volebními stranami (Jüptner 2004: 90).

3.2.3 Obce větší střední velikosti

Jüptner řadí obce větší střední velikosti (dále jen VSO) mezi ty, které mají 9 001 – 45 000 obyvatel. Stranické spektrum je zde již rozmanité. Obce spadající do této kategorie jsou charakterizovány polo-soutěživým systémem, někdy se však lze setkat se systémem soutěživým, tedy s „principem vlády a opozice“. Kandidátní listinu podává 5 – 13 stran. Nezávislí kandidáti zde plní doplňkovou funkci. Počet nezávislých sdružení se zpravidla pohybuje od 0 až do 2. Zastupitelský mandát získávají registrovaní členové politických stran. Obecně vzato platí, že zde dominují zástupci parlamentních stran. Co se týče nezávislých kandidátů, ty na kandidátních listinách nalezneme pod některou z tzv. regionálně-komunálních politických stran či lokálně-komunálních stran. Exekutivní posty jsou obsazovány na základě výsledků komunálních voleb. Celostátní strany mají zpravidla trojciferný počet členů (zejména KSČM a KDU-ČSL), lokálně zavedené strany pak mohou dosahovat až dvojciferné členské základny. Aktivita politických uskupení se zvyšuje v předvolebním období, v mezidobí je patrná nižší míra soutěživosti těchto subjektů. Ve VSO se jednotlivá uskupení a jejich frakce scházejí pravidelně před konáním zastupitelstva (Jüptner 2004: 92–93).

3.2.4 Největší obce

K největším obcím (dále jen NO) patří ty, které mají nejméně 45 000 obyvatel. Mezi takové obce se zařazují statutární města. U NO již lze hovořit o úplném soutěživém politickém systému, který je znám z národní úrovně. Politické strany u NO mají až stovky členů a sestavují průměrně 9 – 10 kandidátních listin (Jüptner 2004: 95–96). Vyskytují se zde všechny parlamentní politické strany a existuje zde vysoká stranická příslušnost. Pravidelné schůze zastupitelských frakcí jsou samozřejmostí, a to nejen před jednáním zastupitelstva. Nezávislí kandidáti a jejich sdružení nejsou zpravidla přítomni. Ti bezpartijní, kteří se objevují na kandidátních listinách politických stran, náležejí k regionálně-komunálním stranám. V zastupitelstvu tvoří minoritní počet obsazených

postů, ale jejich význam narůstá, zvláště v době povolebního vyjednávání. Být starostou či primátorem města je otázka vysoké politické prestiže (Jüptner 2004: 95–97).

3.2.5 Nezávislí kandidáti

Nezávislí kandidáti patří k fenoménu lokálního politického systému. Podle Jüptnerova rozdělení obcí (podkapitola 3.1) se s nezávislými kandidáty nejčastěji setkáváme v MO a MSO. Mnohými autory jsou nezávislí kandidáti, stejně jako jejich sdružení, považováni za charakteristický rys české komunální politiky (Čmejrek 2008: 64, srov. Balík 2005: 172). Vezmeme-li v potaz, že je celkem 78 % obcí do 1000 obyvatel a 14, 5 % obcí do 3000 obyvatel, je takové tvrzení zcela oprávněné (tabulka č. 1).

Tabulka č. 1: Přehled počtu obcí dle počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet obcí	v %
do 1000	4 902	78,4
1001 - 3000	903	14, 5
více než 3000	444	7,1
Celkem	6 249	100

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ (www.czso.cz)

Podle Balíka se lze na komunální úrovni zpravidla setkat se třemi typy nezávislých kandidátů (Balík S. 2005: 172):

- 1) nezávislí kandidáti, kteří kandidují samostatně,
- 2) sdružení nezávislých kandidátů (SNK),
- 3) nezávislí kandidáti, kteří vystupují pod určitým celostátním subjektem.

Ad 1) S tímto typem nezávislých kandidátů se setkáváme v MO (cca 350 obyvatel), ve kterých do zastupitelstva usedá nejvíce devět členů (srov. Hudák, Jüptner, Svoboda 2003: 32 – 33). Aby mohli tito nezávislí kandidovat, musí získat určitý počet podpisů místních voličů podporujících jejich kandidaturu. Počet podpisů oprávněných voličů se odvíjí od počtu obyvatel dané obce, jedná se o interval od 0,5 – 5 %. Obecně se samotná kandidatura nezávislých považuje za nejnáročnější, a to právě pro svou obtížnost získat nutnou podporu. Nutno podotknout, že z tohoto důvodu nemá mnoho politických uskupení tuto činnost v oblibě.

Ad 2) Sdružení nezávislých kandidátů musí, podobně jako u prvního typu, získat pro svou kandidaturu potřebný počet podpisů prokazujících podporu jejich kandidatury. Velikost obce však u této formy nehraje roli, ale SNK musí obdržet alespoň 7 % podpisů z počtu obyvatel dané obce.

Ad 3) V této podobě kandidují nezávislí nejčastěji pod politickým hnutím nezávislí (NEZ) či pod nejrůznějšími regionálními politickými stranami a celostátními stranami. Zde se již předpokládá, že nezávislí kandidáti mají společný politický postoj. Tato skutečnost však nemusí být vždy pravdivá, Balík upozorňuje, že: „*Mohou nastat situace, kdy tomu tak není a společná kandidátní listina je pouze projevem ochoty pracovat v zastupitelstvu*” (Balík 2005: 172).

K výše zmíněnému lze doplnit skutečnost, že pro tyto formy nezávislých kandidátů je charakteristická určitá míra fluktuace. Lze se setkat s fluktuací jednotlivců, ale i celých svazků v rámci politických stran. Pro přehlednost výzkumů „přelétavosti” kandidátů se zavedl pojem tzv. „personálního nástupce”. Tento termín se používá v situacích, kdy se mezi dvěma po sobě konanými komunálními volbami změní částečně anebo úplně celý název politické strany či politického hnutí, přičemž členové těchto subjektů zůstávají stejní (Balík 2005: 173).

3.3 Komunální koalice

Problematika komunálních koalic, podobně jako lokální stranictví, je pro odborníky díky své proměnlivosti zajímavou výzkumnou oblastí. V odborné literatuře je tvorba koalic na celostátní úrovni velmi dobře vymezena, lze se tak setkat s typologiemi G. Sartoriho či H. Rikkera. V prostředí české¹⁸ komunální politiky jsou jejich teorie obtížněji aplikovatelné (s obdobnou skutečností se odborníci setkávají i u aplikace politické strany na lokální úrovni).

Klasická teorie koalic je postavena na racionalitě cílů politických aktérů. Cílem jednotlivých politických hráčů je získat vliv nad záležitostmi týkajícími se obce. Tento

¹⁸ Mezi přední české autory, kteří se zabývají vymezením komunálních koalic, patří Stanislav Balík a Petr Jüptner. V práci je využívána typologie Jüptnera, neboť je zde přijato i jeho rozdělení obcí (viz podkapitola 3.1).

podíl na vládnutí je základním předpokladem vyspělých demokratických zemích. Moc se tedy dělí mezi více politických aktérů, kteří se snaží prosadit svůj politický program, a to pokud možno na co nejdelší dobu.

Na poli velké politiky, ale samozřejmě i v té „malé“, komunální, se můžeme setkat se třemi typy koalic (Jüptner 2004: 80):

- 1) minimální vítězná koalice,
- 2) velká koalice,
- 3) menšinová koalice.

Ad 1) Jüptner považuje minimální vítěznou koalici za nejracionálnější, neboť k zajištění zákonodárné většiny potřebuje minimální počet politických aktérů. Jedná se o minimální počet zastoupených stran nebo potřebných mandátů, není zde žádný nadbytečný člen (Jüptner 2004: 80, srov. Balík 2005:). Říchová s odkazem na Rikkera k tomu doplňuje, že přijde-li koalice o jednoho člena, pak přijde o většinu (Říchová 2002:15).

Ad 2) Velká koalice oproti koalici minimální obsahuje více členů, který sahá nad rámec minimálního počtu.

Ad 3) Menšinová koalice označuje menšinové zastoupení v zákonodárství. Znamená to tedy, že tato koalice nemá v daném legislativním orgánu jistou podporu pro své návrhy (Jüptner 2004: 80).

Je potřeba si uvědomit, že takové rozdělení spíše odpovídá popisu celostátní politiky. Pro aplikaci teorie koalic v prostředí komunální politiky je nutné provést určité změny v terminologii. Na komunální úrovni se tak neseťkáme s vládou, parlamentem a premiérem, ale vystupuje zde obecní rada, zastupitelstvo a starosta. Politická strana nese stejný název, jako tomu je v celostátním měřítku, ale opět má v komunální politice svá daná specifika (viz podkapitola 3.1.1, 3.2). Politické strany se tak například na lokální úrovni neshlukují do frakcí, ale do tzv. politických táborů. Tyto tábory se spíše sblíží na základě osobních vztahů a sympatií, než na bázi své ideologické příslušnosti (Jüptner 2004: 81).

Samotné vítězství v komunálních volbách však mnohdy nestačí k tomu, aby daný politický subjekt mohl vládnout. Komunální politika patří k jedněm z nejvariabilnějších politických systémů, proto není neobvyklé, že vzešlé koalice nemusí mít dlouhého trvání.

V průběhu plnění mandátu se komunální koalice často rozpadají a zakládají se nové. Obecně platí, že s výměnou politických aktérů se mění i personální složení městské rady. Komunální koalice také nevznikají pouze po volbách, ale i před samotnými volbami. Uzavírání předvolebních koalic mnohdy znamená klíč k získání exekutivních postů.

Aby bylo možné zkoumat zákonitosti formování koalic v komunálním prostředí, rozdělil Jüptner koalice do čtyř úrovní, přičemž použil stejnou klasifikaci jako při vymezení politických stran v jednotlivých typech obcí.

3.3.1 Koalice v nejmenších obcích

Nejmenší obce se vyznačují nesoutěživým politickým systémem. V praxi to znamená, že tamní politické subjekty si nevytvářejí záměrné překážky, které by mohly ovlivnit volební klání. Jednotlivé kandidátní listiny se tedy vzájemně podporují. Pro tento typ obcí je typické utváření předvolebních¹⁹ koalic, které jsou však zákonem znevýhodněné. Český volební systém totiž umožňuje hromadění voličských hlasů, což v konečném důsledku vede k samotné diskriminaci politických stran a dalších subjektů²⁰. Pro vytváření koalic v nejmenších obcích platí pravidlo „každý s každým“, lze se tak setkat s koalicí sestávající z Občanské demokratické strany a z Komunistické strany Čech a Moravy. Je tak zřejmé, že političtí aktéři mohou navzájem spolupracovat i přes rozdílná ideologická východiska. V souvislosti s tím se o zastupitelstvu vzešlém z voleb hovoří jako o velké rodině či superkoalici, která může být složena ze všech tamních stran. Tuto skutečnost potvrzuje i fakt, že v nejmenších obcích nenalezneme obecní radu a mandát starosty bývá neuvolněný (Jüptner 2004: 86–87).

3.3.2 Koalice v menších středních obcích

Koalice vyskytující se v MSO již vykazují znaky soutěživosti a zpravidla se vytvářejí až po komunálních volbách. Koalic, které se vytvářejí před volbami, je pomálu. Jüptner hovoří o výskytu neformálních exekutivních koalic, které se sestavují z uvolněných

¹⁹ Členové předvolebních koalic se formují na základě sympatií.

²⁰ Viz komunální volební systém – podkapitola č. 3.4.

křesel zastupitelů a radních. Opoziční zastupitelé jsou vnímáni jako tzv. tichá podpora, jež představuje alternativní program k vládnoucím exekutivním koalicím (Jüptner 2004: 91).

V koalicích MSO hrají významnou roli již výše zmíněná jádra. Jádra jsou tvořena nejrůznějšími aktivisty dané obce a jen zřídka se překrývají s politickými stranami. Specialisti na komunální koalice přisuzují jádru značný vliv, zvláště před začátkem voleb, kdy se tito aktéři mohou předem domluvit na případné podobě exekutivní koalice. Z tohoto hlediska se někteří politologové zdráhají používat pojem koalice. Podle nich je příhodnější přijímat termín konkurs, neboť zde stále převažují osobní vztahy mezi jednotlivými politickými aktéry (Jüptner 2004: 91).

3.3.3 Koalice ve středně velkých obcích

Výskyt předvolebních koalic je u středně velkých obcí málo pravděpodobný, zato existence exekutivních koalic je standardní. Běžně se tak z těchto povolebních koalic volí starosta a městská rada. Balík podotýká, že „*při obsazování rady nezřídka zaznívá názor, že není uzavírána trvalá koalice, ale jsou „pouze“ zvoleni členové rady*” (Balík 2009: 197). V takovém případě se hovoří o všeobecných a širokých koalicích.

Politický systém lze klasifikovat jako polo-soutěživý, v některých případech i soutěživý. Koalice se zde stále neutvářejí na základě ideologické blízkosti, nejsou ideologicky jednotné, ale zato mají velký počet členů s převahou míst v zastupitelstvu. Jádra, která představují významné komunální aktéry v MSO, již ve VSO pozbývají na významu (Jüptner 2004: 93–94). Tuto roli bezpečně přebírají elity takových politických stran, které mají mezi sebou silné vazby a které jsou významné pro koaliční jednání. Jüptner hovoří o tzv. politických aliancích. Může se tak jednat o jakési volné koalice. Podle Balíka je pak v těchto obcích obtížné plně aplikovat teorii koalic (Balík 2009: 197).

3.3.4 Koalice v největších obcích

Politický systém je v největších obcích plně soutěživý. Termín koalice již v NO nevzbuzuje žádné pochybnosti. Výskyt předvolební koalice je zde, na rozdíl od MSO, velmi běžný, a to vzhledem k zajištění spolehlivého počtu křesel v daném zastupitelstvu. Zisk exekutivních postů je v NO vnímán jako prestižní záležitost, proto se před komunálními volbami utvářejí politické tábory, jejichž lídři uzavírají spojení, které by

vedlo k získání funkce starosty a místostarosty nebo k získání postu primátora a jeho náměstků (Jüptner 2004: 98). Oproti výše zmíněným typům obcí je význam ideologie u koaličních aktérů NO podstatnější. Opozice sehrává v NO významnou úlohu, a to zvláště ve chvílích, kdy dochází ke strategickému rozhodování o rozdělení finančních obnosů či získání důležitých zakázek (Balík 2009: 197). U této kategorie obcí se utvářejí minimální koalice, zcela běžně se však rozšiřují o další politické subjekty, proto je nelze považovat za minimální vítězné koalice (Jüptner 2004: 98).

3.4 Komunální volební systém

3.4.1 Legislativní rámec voleb do obecních zastupitelstev

Volby jsou jedním ze základních znaků demokratické společnosti. Volební soustava České republiky zahrnuje šestery druhy voleb: do Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu ČR, zastupitelstev obcí a krajů, od roku 2004 se volí zástupci do Evropského parlamentu a v neposlední řadě je od roku 2013 přímým způsobem volena hlava státu. Nejblíže k občanům mají volby komunální. Představují nejnižší úroveň zastupitelské demokracie, jinými slovy poskytují občanům možnost podílet se svobodně na nejnižší úrovni organizace moci. Jejich existence má tak pro demokracii zcela zásadní význam.

Komunální volby upravuje zákon č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí²¹. Zákon stanovuje, že se volby do zastupitelstev obcí realizují každé čtyři roky a jsou konány na základě proporcionálního volebního systému. Prezident ČR vyhláší termín konání komunálních voleb, přičemž podle zákona musí tento krok uskutečnit nejpozději 90 dní před jejich uskutečněním. Ti občané, kteří nabyli 18 let a mají trvalý pobyt v dané obci, mohou volit své zastupitele do obecních či městských zastupitelstev po dobu dvou dnů, a to vždy v pátek od 14:00 do 22:00 a v sobotu od 8:00 do 14:00 hod.²²

²¹ První svobodné volby se uskutečnily na základě zákona č. 386/1990 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí. O dva roky později byl přijat nový Zákon č. 298/1992 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí a o místním referendu. Pro volby v roce 1994 a 1998 platil již Zákon č. 152/1994 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí a o změně a doplnění některých dalších zákonů. Volby do zastupitelstev obcí konané v roce 2002, 2006, 2010 a 2014 se řídily podle Zákona č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí (Outlý 2003: 21–22).

²² Viz § 3 a § 4 Právo volit zákona 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí.

Další pramen, který se zmiňuje o komunálních volbách, je Ústava ČR, konkrétně její článek 102 odstavec 1. Ústava stanovuje, že komunální zastupitelé jsou do svých exekutivních postů voleni na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva²³. Důležité je podle Outlého zmínit, že tento článek Ústavy ČR sice pojednává o zásadách volebního práva, ale nikterak nestanovuje podobu volebního systému do obecních zastupitelstev, neboli neurčuje, jaká metoda má být pro volbu komunálních aktérů použita (to upravuje až výše zmíněný zákon č. 491/2001). Zajímavé je, že článek 18 odst. 1 a 2 Ústavy ČR podobu volebního systému do obou komor Parlamentu ČR upravuje²⁴. V porovnání s volbami do Parlamentu ČR je tak komunálním volbám ponechána určitá autonomie pro tvorbu volebních pravidel (Outlý 2003: 17–18).

Nutno podotknout, že se změnami volebních zákonů se měnily i volební formule. V 90. letech byla používána formule Saint-Lagueho dělitele, současný volební zákon pak stanovuje tzv. D'hontovu formuli (viz podkapitola 3.4.6). Volební zákon může být přijat jedině po následném schválení obou komor Parlamentu ČR, přičemž senát zde hraje zásadní roli. Zajímavé je tak sledovat postavení Senátu ČR ve vztahu k lokální politice. Podle Outlého je senát považován za regulátora politických sil a za jakéhosi spojovatele centrální politiky s politikou lokální. Většina senátorů je totiž silně propojena s regiony, ve kterých byli zvoleni. Díky tomu mohou senátoři pohlížet na legislativní proces „lokálníma očima“, což u Poslanecké sněmovny ČR není běžné (Outlý 2003: 18).

Volby do zastupitelstev obcí jsou na akademické půdě považovány za poměrně složitou záležitost. Pro pochopení komunální volebního systému je potřeba analyzovat jeho pět základních složek, a to sice volební obvod, formu kandidatury, strukturu hlasu, volební klausuli a volební formuli (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová 2005: 54²⁵).

²³ Viz Ústava ČR Hlava sedmá článek 102.

²⁴ Ústava sděluje, že volby do Poslanecké sněmovny ČR se konají na základě poměrného zastoupení a volby do Senátu pak podle zásad většinového systému.

²⁵ S podobným rozlišením pracuje i Outlý (2003).

3.4.2 Volební obvod

Velikost volebního obvodu je stanovena dle počtu přidělených zastupitelských mandátů. Od roku 2001 o takovém počtu rozhodují samotná zastupitelstva obcí a měst, a to na základě Zákona č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí. Ze zákona plyne, že každá obec ČR vytváří jeden volební obvod, v případě, kdy má obec nad 500 obyvatel s nejméně deseti zastupiteli, může vytvořit v rámci svého volebního obvodu několik dalších volebních obvodů²⁶. Zastupitelstvo musí ze zákona takový krok učinit do 85 dnů přede dnem konání voleb.²⁷

V každém takovém volebním obvodě pak politické strany či jiné subjekty podávají své kandidátní listiny zvlášť a mandáty se taktéž přidělují samostatně ke každému volebnímu obvodu. Mnohdy se tak lze setkat se situací, kdy ve dvou obcích se shodným počtem obyvatel není stejný počet mandátů. Odborně se takový proces nazývá gerrymandering neboli volební geometrie a používá se pro dosažení volebního úspěchu menšin²⁸ (Outlý 2003: 31). Následující tabulka č. 2 zobrazuje počet obyvatel obce ku minimálnímu počtu zastupitelů volených v daném volebním obvodě.

Tabulka č. 2: Rozdělení mandátů ve volebním obvodu dle počtu obyvatel

Počet obyvatel	Nejnižší počet mandátů v rámci volebního obvodu
do 10 000	5
10 001 - 50 000	7
51 000 a více	9

Zdroj: § 27 Zákona č. 491/2001 Sb. Zákona o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

Pro hlavní město a územně členěná statutární města však platí výjimka, kdy městský obvod či městská část musí být součástí pouze jednoho volebního obvodu. Starosta daného obvodu či části má pak povinnost do dvou dnů tuto skutečnost zveřejnit na úřední desce. Je patrné, že velikost volebního obvodu neboli výše přidělených mandátů

²⁶ Obecně vzato je v České republice málo obcí, jež se dělí na více volebních obvodů

²⁷ Viz § 21 Kandidátní listiny zákona č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí.

²⁸ V prostředí českých komunálních voleb se jedná o volební úspěch vzdálených částí měst či obcí (Outlý 2003: 31).

mají značný vliv na proporčnost voleb. V zásadě podle Outlého platí pravidlo, že čím větší je volební obvod, tím více jsou volby poměrné, neboli dochází k většímu rozložení politických sil v daném zastupitelstvu (Outlý 2003: 29). Analogicky pak lze říci, že s klesajícím počtem přidělených mandátů v rámci jednoho volebního obvodu klesá i proporcionalita voleb, tudíž i pestrost zvolených politických subjektů (Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 54).

3.4.3 Forma kandidatury

Pro volby do zastupitelstev obcí se používají takzvané otevřené (volné) kandidátní listiny. Tento typ kandidátních listin posiluje personalizované kandidáty. V komunálních volbách však mohou kandidovat jak politické strany, politická hnutí a koalice politických stran, tak nezávislí kandidáti a rovněž jejich sdružení či koalice. Zákon umožňuje politickým stranám podat pouze jednu kandidátní listinu. Počet kandidátů na kandidátní listiny musí odpovídat počtu volených mandátů. V případě, že je obec rozčleněna do více volebních obvodů (viz výše), je možné kandidovat v každém z nich (Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 60).

Pokud se nezávislí kandidáti a jejich sdružení rozhodnou v obecních volbách kandidovat, musejí předložit petici s podpisy občanů, podpisy samotných kandidátů nejsou brány v úvahu. Bez takového opatření není možné se volebního klání zúčastnit. Outlý podotýká, že tato skutečnost je spravedlivá, neboť: *„Na rozdíl od politických stran neprocházejí tyto subjekty procesem registrace dle zákona, který by měl ověřit vážnost jejich volebních úmyslů“* (Outlý 2003: 23). Kolik podpisů od občanů je potřeba získat, se kandidáti dozvědí na úřední desce obecních úřadů, která musí být vyvěšena nejpozději 85 dní před konáním voleb do zastupitelstev obcí. Tabulka č. 3 zobrazuje nutný počet podpisů, které musí nezávislí kandidáti získat ke své kandidatuře. V tabulce jsou rozděleny jednotlivé kategorie obcí dle počtu obyvatel.

Tabulka č. 3: Vyžadovaná podpora kandidatury nezávislých kandidátů a jejich sdružení

Počet obyvatel v obvodě	Kandidaturu musí peticí podpořit u nezávislého kandidáta	Kandidaturu musí peticí podpořit u sdružení nezávislých kandidátů
Do 500	5 %	7 %
Nad 500 do 3 tis.	4 %, nejméně 25	7 %
Nad 3 tis. do 10 tis.	3 %, nejméně 120	7 %
Nad 10 tis. do 50 tis.	2 %, nejméně 600	7 %
Nad 50 tis. do 150 tis.	1 %, nejméně 1 000	7 %
Nad 150 tis.	0,5 %, nejméně 1 500	7 %
	Z obyvatel obce	

Zdroj: Zákon č. 491/2001 Sb. Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

3.4.4 Struktura hlasu

Struktura hlasu patří k dalším důležitým komponentům komunálního volebního systému. Občan má možnost v den konání voleb zvolit tolik kandidátů, kolik je zastupitelských křesel. Hlas občana – voliče má podobu vícenásobného hlasu a je vyjádřením podpory konkrétnímu politickému subjektu – programu. Zákon neumožňuje volit v zastoupení. Díky volné kandidátní listině může volič hlasovat hned několika způsoby (Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 62):

- 1) pro kandidátní listinu jako celek,
- 2) pro jednotlivé kandidáty,
- 3) kombinací obojího – kombinovaný hlas.

Poslední zmíněný způsob se nazývá panašování²⁹ a umožňuje voličům vybírat kandidáty napříč politickým spektrem, neboli opravňuje voliče přeskakovat mezi různými kandidátními listinami. V podstatě je kombinací obou výše zmíněných variant. Volič neuděluje své preferenční hlasy pouze jedné politické straně, ale hlasuje pro kandidáty z různých politických stran, vytváří si tak svůj vlastní zastupitelský sbor.

²⁹ Tato technika zvyšuje personalizaci voleb.

3.4.5 Volební klauzule

Volební klauzule - 5% volební kvórum, které musejí politické subjekty získat k postupu do skrutinia. Tato uměle vytvořená uzavírací klauzule se používá v rámci poměrného volebního systému a má zásadní dopad na proporčnost voleb. Ve volbách do zastupitelstva obcí je volební kvórum upraveno, neboť se zde bere v úvahu počet kandidátů na kandidátní listině a přihlíží se k lokálnímu stranickému systému. Jinými slovy „*počet všech platných hlasů v obci se přepočte na volební strany proporčně podle počtu jejich kandidátů*“ (Outlý 2003: 38). Výsledky voleb posílají jednotlivé okrskové volební komise na Český statistický úřad, který zveřejní konečné výsledky komunálních voleb.

Zajímavé je, že do roku 2001 nepočítal žádný komunální volební zákon s uzavírací volební klauzulí. Volební kvórum má v prostředí české komunální politiky význam spíše při volbách ve větších obcích. V malých a středně velkých obcích se většinou 5% volební klauzule neuplatní, neboť je tato hodnota menší než jejich tzv. přirozený práh. Přirozeným prahem se rozumí veličina, která není předem stanovena a jejíž výše je závislá na několika faktorech: na velikosti volebního obvodu, volební formuli či na počtu hlasů pro politické subjekty, kteří postupují do skrutinia. Aby mohl daný politický subjekt uspět, musí tak získat nejméně 5 % hlasů a rovněž voličské hlasy navíc (Balík 2009: 98–99).

3.4.6 Volební formule

Volební zákon z roku 1990 stanovil pro komunální volby formuli Saint-Lague. Tato matematická metoda upřednostňovala malé nepolitické subjekty. Podle Outlého byla zvolena právě proto, že zde existovala obava ze stále možného vlivu komunistické strany na voliče žijící v malých obcích. O čtyři roky později však byla formule Saint-Lague nahrazena³⁰ D'Hondtovou formulí volebního dělitele, která přetrvává dodnes (Outlý 2003: 35). Tato formule sčítá hlasy udělené každé politické straně a pak je postupně dělí tzv. volebními děliteli neboli čísly dané číselné řady (www.czco.cz). Následně se jednotlivé podíly uspořádají podle velikosti, a to od nejvyššího po nejnižší. Platí, že kolik je podílů, tolik je rozdělených mandátů v daném volebním obvodě. Jednotlivým politickým stranám

³⁰ Tato formule byla posléze určena za nevhodnou kvůli následné přílišné fragmentaci politického spektra.

se pak tyto mandáty přiřadí podle posloupnosti podílů hlasů. Výhoda tohoto systému spočívá v rovnoměrném rozložení zájmů v dané obci. Určitým negativním rysem je pak jeho těžkopádnost. Objevují se kritické hlasy stěžující si na jeho zdlouhavost a nejednoduchost (www.czco.cz).

3.4.7 Voličské chování v obecních volbách

V prostředí politologie představuje volební chování rozsáhlou výzkumnou oblast. Jedná se o vymezení vztahů mezi občany a politickými subjekty v období voleb. Neboli: *„Vychází z vědomí, že volební výsledek není utvářen pouze na základě střetu nabídky politických stran a individuálního rozhodnutí voliče, ale je důsledkem vzájemného ovlivňování mezi voliči a politickými subjekty“* (www.politickymarketing.cz). Kandidáti, kteří usilují o mandát v daném úřadě, by měli dbát na charakterizování svých potenciálních voličů a následně tomu přizpůsobit svou nabídku. V takovém případě šance na úspěch vzrůstá.

V odborné literatuře nalezneme mnoho informací o volebním chování voličů ve volbách do Poslanecké sněmovny ČR. V různých výzkumných statích je analyzován vliv socioekonomické situace, geografické charakteristiky či vlivu vzdělání a náboženství na volební chování voličů na celostátní úrovni (Balík 2009: 165). Chování voličů v komunálních volbách se akademická obec věnuje střídavě, i když zájem o tuto problematiku roste. Na volební chování voličů působí mnoho faktorů, které jsou buď krátkodobého, nebo dlouhodobého charakteru, k dlouhodobým činitelům lze zařadit sociální a politické štěpení, které se s určitou periodicitou opakuje a je přítomné v každé společnosti. Ke krátkodobým faktorům patří například předvolební kampaně, skandály, informace v lokálním tisku nebo v rozhlasu či vnímání působení zastupitelů, starosty, politických stran nebo jiných uskupení (Cabada, Kubát 2007: 455). Bezpochyby má na volební chování vliv i charakter samotného volebního systému, politický profil obce (soudržnost, soutěživost, štěpící linie apod.) a s těmi související míra zapojení občanů do politického života (Balík 2009: 165–166).

Jedním z hlavních ukazatelů volebního chování je samotná volební účast. Není žádným tajemstvím, že volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a do zastupitelstev obcí mají tradičně vyšší volební účast, nežli volby do Senátu ČR a do Evropského

parlamentu. (Čmejrek 2008: 70). Šaradín upozorňuje, že první svobodné volby měly shodnou volební účast do obecních zastupitelstev s volební účastí voleb do poslanecké sněmovny³¹. V dalších komunálních volbách však volební účast již klesala (tabulka č. 4), s výjimkou let 2006 a 2010, kdy mírně vzrostla (www.cepsr.com).

Tabulka č. 4: Vývoj volební účasti ve volbách do obecních zastupitelstev v letech 1990 - 2014

Rok	1990	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Volební účast %	73,74	60,68	45,02	43,39	46,32	48,5	44,46

Zdroj: www.volby.cz

Jak již bylo zmíněno výše, volební účast je ovlivňována mnoha faktory. Většina odborníků se shoduje, že mezi nejvýznamnější faktory patří velikost obce, neboť ta má vliv na šíři politického spektra. U velkých obcí je komunální život podobný tomu parlamentnímu (vyskytují se zde mnohačlenné stranické soupisky). U středně velkých obcí je již patrný mírný odklon od republikové úrovně, objevují se zde i další politická uskupení, nicméně voličské chování bývá téměř identické s voliči do poslanecké sněmovny. V nejmenších a malých obcích je mnohdy situace odlišná. Kandidatura nezávislých je nezbytností, neboť většině politických stran chybí jejich místní organizace. V těchto obcích se lidé mezi sebou velmi dobře znají. Rozhodující vliv na voličské chování má tak osobnost kandidáta, jeho povahové rysy, osobnostní kvality, naopak jeho stranická příslušnost nehraje často při rozhodování voličů roli. U této kategorie obcí mají volby vysoce personalizovaný charakter.

Mezi další faktory patří loajalita voličů ke svým politickým stranám. Některé politické strany (KSČM, KDU-ČSL) mají disciplinované voliče, u nichž se tradičně předpokládá, že se dostaví k volebním urnám. Existuje zde i, na první pohled úsměvný, faktor, který může mít značný vliv na volební účast voličů komunálních voleb, tím je zvyk českých občanů pobývat o víkendech mimo domov na svých chatách. Mnoho občanů tak často není ochotna přizpůsobit svůj program volbám a k volebním urnám se zkrátka

³¹ Tehdy nazvané Federální shromáždění.

nedostaví (Outlý 2003: 25–26). Je však nutné mít na paměti, že výše zmíněné skutečnosti jsou považovány za vzorové příklady. Čmejrek (2003) podotýká, že velmi často nastávají situace, kdy je volební účast ve dvou obcích totožného charakteru (tj. stejná velikost, téměř shodný počet obyvatel, shodný počet přidělovaných mandátů atd.) zcela odlišná. To odkazuje na skutečnost, že nelze bez dalších podrobnějších ukazatelů přijímat obecné závěry, které by jednoznačně charakterizovaly volební účast v jednotlivých kategoriích obcí.

4 Demografická a socioekonomická charakteristika obce

Město Kutná Hora se nachází v jihovýchodní části Středočeského kraje a od hlavního města Prahy je vzdálené 89 km. Do roku 2003 byla Kutná Hora okresním městem čítajícím ve svém obvodu 88 obcí³². Od roku 2003 (od druhé reformy veřejné správy) je Kutná Hora řazena jako obec s rozšířenou působností, jejíž spádová oblast je vymezena 51 obcemi (www.rysi.cz).

K 1. lednu 2016 měla Kutná Hora 20 341 obyvatel (www.czso.cz). Město se rozkládá na území 35,02 km² a jeho nadmořská výška činí 254 m n. m. (www.rysi.cz). Obec je vymezena 12 městskými částmi (Hlouška, Kaňk, Karlov, Kutná Hora - Vnitřní Město³³, Malín, Neškaredice, Perštejnec, Poličany, Sedlec, Vrchlice, Žižkov) a 7 katastrálními územími (Kaňk, Sedlec u Kutné Hory, Malín, Kutná Hora, Perštejnec, Poličany, Neškaredice³⁴). Kutná Hora je pátou největší ORP v rámci Středočeského kraje (Historický lexikon obcí, ČSÚ).

Město bývá označováno díky řadě významných historických památek jako české Athény a je součástí seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Mezi nejpůsobivější památky patří chrám sv. Barbory, kostel Nanebevzetí Panny Marie, Jezuitská kolej, Vlašský dvůr, Hrádek a mnoho dalších. Kutná Hora je začleněna do evropského projektu EUROMINT, který se snaží získat informace o všech středověkých a raně středověkých mincovnách v Evropě (www.moderniobec.cz).

³² Obrázek č. 1 (viz seznam příloh) zobrazuje administrativní rozdělení okresu včetně zobrazení všech měst v rámci okresu.

³³ Kutná Hora – Vnitřní město tvoří historické jádro města a nalézá se zde většina úřadů a budov zajišťujících společenský a kulturní život.

³⁴ Městské části Neškaredice, Malín, Perštejnec, Poličany a Kaňk se nacházejí na okraji města a mají převážně vesnický charakter bydlení.

4.1 Historická charakteristika obce

První zmínka o městě Kutná Hora pochází ze 13. století. Název Kutná Hora je odvozen od slova kutání neboli těžba stříbra a stříbrných rud a následné výroby mincí. Mince z tohoto kovu se však na území³⁵ Kutné Hory razily už od 10 - 11. století. Prameny uvádějí, že díky kutání stříbra zde byl roku 1142 založen cisterciácký Sedlecký klášter, který byl postaven Miroslavem z Cimburka a následně obydlen mnichy z Waldsassen v Horní Falci, již byli proslulí právě hornictvím. Klášter disponoval velkým majetkem a zavedl svou vlastní jurisdikci (www.kutna-hora.wz.cz).

Za Přemysla Otakara II. byla jedna z tehdejších hornických osad ležících na území současné Kutné Hory pojmenována - Cuntha antiqua s českým ekvivalentem Stará Kutna. Toto označení se tak pravděpodobně stalo základem pro současný název města. Během vlády Václava II. proběhla stříbrná horečka, která do Kutné Hory přilákala tisíce lidí z okolních osad a měst toužících po bohatství (www.kutna-hora.wz.cz). Václav II. dále v důsledku této skutečnosti zavedl královské horní právo, kterým stanovil zásady pro podnikání v oblasti hornictví. V souvislosti s tím provedl tzv. mincovní reformu, která uvedla v používání jednotnou minci s názvem pražský groš. Díky centrálnímu ražení mincí se tak Kutná Hora stala významným finančním centrem (www.ikutnahora.cz).

Na konci 13. století se již v Kutné Hoře vyskytují měšťanské domy. Je nutné podotknout, že na půdorys města měly značný vliv hutnické aktivity. V tomto období zažívá Kutná Hora svůj největší rozkvět. Začínají se stavět významné historické stavby (kostel sv. Jakuba a Panny Marie). Se vzrůstajícím počtem domů vzniká i sociální infrastruktura v podobě lázní a tehdejších primitivních špitálů. V raném 14. století se již sebevědomá Kutná Hora dostává do sporu se sedleckým klášterem³⁶. V této době začíná stavba největšího skvostu Kutné Hory – katedrály sv. Barbory, která měla být postavena mimo vliv klášterní moci. Takový krok byl učiněn na základě přesvědčení o nevyčerpatelné zásobě stříbrných rud (destinace.kutnahora.cz).

³⁵ V části Malín se našli pozůstatky hradiště Slavníkovců (územní plán Kutné Hory 2001).

³⁶ Zmíněné reformy totiž postavily Sedlecký klášter mimo vliv, neboť se na hornické právo nevztahovala klášterní jurisdikce. To znamenalo pro klášter značné finanční ztráty. Jako náhradu za ušlý zisk pak klášter získal procenta z výnosů panských polí (destinace.kutnahora.cz).

Ve 14. století je však zaznamenán citelný pokles těžby stříbra a v období husitských válek došlo ke zničení mnoha důlních šachet. 16. století je pro kutání stříbra v Kutné Hoře ještě destruktivnější, neboť se tehdy už dováželo do Evropy vytěžené stříbro z amerického kontinentu. Válečné spory v 17. století představovaly pro město nevyčíslitelné ztráty a Kutná Hora na čas ztratila svůj mezinárodní význam. Situace se změnila v 18. a 19. století, kdy město začalo opětovně architektonicky vzkvétat a byl zde vybudován komunikační systém, který je zčásti zachován dodnes (2016). V raném 19. století byla v Kutné Hoře velká koncentrace malých řemeslníků. Ke konci 19. století se pak Kutná Hora stává řemeslnicko-dělnickým střediskem, vznikají zde podniky se zaměřením na průmyslovou výrobu³⁷, stavějí se nové školní budovy a stavby sloužící veřejným institucím. V této době bývá Kutná Hora označována za „město škol a úřadů“ (destinace.kutnohorska.cz).

Za první československé republiky si kutnohorská správa kladla za cíl zmodernizovat městské čtvrtě a učinit tak město atraktivnějším pro mladé lidi. K tomu bylo potřeba vytvořit lepší podmínky pro rozvoj průmyslu a nejrůznějších živností. Přestože v tomto období proběhla první světová válka a řada zdejších továren zanikla³⁸, dokázala se Kutná Hora brzy vzpamatovat. Po roce 1920 vznikají nové veřejné instituce³⁹ a sociální zázemí je taktéž na dobré úrovni (destinace.kutnohorska.cz).

Druhá československá republika pak představuje pro vedení města značnou krizi a jakékoli snahy o další přestavbu města se ztrácejí. Z tehdejšího šestatřicetičlenného zastupitelstva rezignovalo patnáct zastupitelů včetně starosty města Jaroslava Bouška⁴⁰. Od roku 1938 až do roku 1943 pak správu města přebírá sedmičlenná komise. Kutná Hora se místo zajímavé lokality pro život stává městem vhodným pro ojedinelé výlety turistů (Jelínek, Provaz 1997: 6 – 7).

³⁷ Mezi největší podniky patřila: Sedlecká tabákovka, Breuerova kartonka, Hartmanova továrna na olej, M.B.Teller cukrovar, Strachoskova továrna na obuv, Švarcova a Šolcova tiskárna atp. (www.destinace.kutnahora.cz).

³⁸ Například cukrovar Teller (Šibrava 2013: 39).

³⁹ Například okresní úřad, Tylovo divadlo, biograf,

⁴⁰ Jaroslav Boušek vykonával funkci starosty celých 9 let (1919 – 1938).

V poválečném období se v Kutné Hoře začínají postupně zvyšovat průmyslové kapacity, jak u stávajících podniků, tak u nově vybudovaných⁴¹. V této době spravuje Kutnou Horu městský národní výbor (MNV), žádné politické strany mimo tzv. Národní frontu⁴² nebyly přípustné. Ve všeobecných volbách (byl obnoven 36členný zastupitelský sbor) roku 1946 získala KSČ 31,0 %, tj. 13 mandátů, ČSL 15,8 %, tj. 5 mandátů, ČSSD 11,8 %, tj. 4 mandáty, a ČSNS 41,1 %, tj. 14 mandátů. Předsedou MNV se stal Jaroslav Horných (Jelínek, Provaz 1997: 13). Po komunistickém převratu roku 1948 byla Národní fronta formálně zachována, ale zcela ovládána KSČ. Od roku 1950, po připojení Kaňku, Sedlece a Perštejna, je MNV rozšířen o 12 členů (Jelínek, Provaz 1997: 20). Komunistická strana Československa (KSČ) výrazným způsobem ovlivňovala činnost MNV, a to až do roku 1990, tedy do prvních svobodných voleb a zániku městského národního výboru (Jelínek, Provaz 1997: 13, 46).

V druhé polovině 80. let 20. století narůstal odpor vůči komunistickému režimu v Československu. Je zde patrný nárůst opozičních skupin. 80. léta 20. století jsou pro Kutnou Horu přívětivá i z hlediska budování obchodních sítí, občanských institucí či výstavby nových bytových jednotek. Změna režimu v roce 1989 pak městu zlepšila podmínky pro růst podnikatelských⁴³, soukromých i společenských aktivit. Na počátku 90. let dochází k nárůstu průmyslové výroby, a to ve strojírenství, potravinářství, tabákovém průmyslu, sklářství a textilním průmyslu (www.czso.cz). Současně však dochází k zániku některých dříve prosperujících podniků⁴⁴. Město změnilo svou tvář i díky značné obnově historických památek v centru města (Šibrava 2013: 44).

⁴¹ V předválečné době byla oblast středních Čech spíše zemědělsky orientovaná.

⁴² Národní fronta byla složená z těchto stran: Československá strana národně socialistická, Komunistická strana Československa, Československá strana lidová a Československá sociální demokracie.

⁴³ Sedlecká tabákovka přešla do vlastnictví soukromé společnosti Philip Morris, v roce 2008 spustila jihokorejská firma - Foxconn své první linky, dochází k výstavbě nových nákupních středisek, jako jsou: Billa, Kaufland, Penny, Albert.

⁴⁴ Například Rudné doly, podnik Avia či pivovar Lorec.

4.2 Počet obyvatel

V Kutné Hoře 20 341 obyvatel (1. 1. 2016), z toho je 9 924 (tj. 48,79 %) mužského pohlaví a 10 417 (tj. 51,21 %) ženského pohlaví. V posledních letech se zvyšuje zastoupení žen vůči mužům (www.czso.cz). Tabulka č. 5 (viz seznam příloh) zachycuje vývoj počtu obyvatel v Kutné Hoře od roku 1990 do současnosti (2016). Z tabulky vyplývá, že mezi lety 1990 – 1995 měl počet obyvatel vzrůstající tendenci. V roce 1994 žilo v Kutné Hoře nejvíce obyvatel - 21 893 (www.czso.cz). Tuto skutečnost lze vysvětlit tím, že po změně režimu doznívala sociální⁴⁵ politika státu, která byla v České republice nastavena v 80. letech minulého století a navíc tehdejší státní podnik Tabák a.s., sídlící na území Kutné Hory, přešel do vlastnictví soukromé společnosti Philip Morris, což znamenalo nárůst počtu pracovních míst.

Od druhé poloviny devadesátých let až do roku 2005 je patrný pokles počtu obyvatel, tento jev mohl být zapříčiněn propouštěním zaměstnanců z podniku ČKD KH a.s., tudíž byli někteří kutnohorští obyvatelé nuceni stěhovat se za prací do jiných měst, nejčastěji do Kolína či do blízké Prahy (Šibrava 2013: 63). Výkyvy počtu obyvatel v posledních pěti letech již nejsou tak výrazné, nicméně počet obyvatel se od roku 2011 do současnosti (2016) nepřehoupl přes hranici 21 000 (www.czso.cz).

Z tabulek č. 6 a č. 7 (viz seznam příloh) je rovněž patrné, že od roku 2010 (kromě roku 2011) do roku 2015 více obyvatel Kutné Hory umírá, než se rodí. Migrační přírůstek je tedy záporný. Vývoj počtu sňatků a rozvodů pak zobrazuje tabulka č. 8 (viz seznam příloh). V letech 2 000 – 2015 počet sňatků převyšoval počet rozvodů, i tak je však počet rozvodů velmi vysoký. V roce 2015 bylo zaregistrováno 87 svateb, ale rovněž 53 rozvodů, což je více než 60 % ze všech uzavřených manželství (www.czso.cz).

4.3 Věková struktura obyvatel Kutné Hory

V Kutné Hoře je zřejmý celorepublikový trend spočívající ve stárnutí obyvatelstva. Průměrný věk kutnohorských obyvatel je dle statistického úřadu 42,7 let, přičemž průměrný věk mužů činí 41,3 a u žen pak 44,1 let. Kutná Hora má nejvíce obyvatel

⁴⁵ Zejména podpora mladých rodin.

v rozmezí 30 – 39 let, to je 15,98 % z celkového počtu obyvatel. Počet obyvatel ve věku 15 – 64 činí 13 629, což představuje 67 % z celkového počtu obyvatel (www.vdb.czso.cz).

Tabulka č. 9 (viz seznam příloh) zobrazuje rozdělení obyvatel podle tří věkových skupin. První kategorie ukazuje počet obyvatel v tzv. předproduktivním věku, charakterizovaného rozmezím let 0 – 14, do druhé kategorie je zařazen produktivní věk, kam patří občané staří 15 – 60 let, v třetí kategorii se nacházejí občané v postproduktivním věku, kterým je 65 a více let. Z tabulky lze vyčíst výrazné snižování předproduktivního věku. Ve srovnání s rokem 1991 se v roce 2011 tento věk snížil o celých 8,04 let. Takový trend může mít pro následující desetiletí fatální důsledky v ekonomické oblasti, neboť se sníží počet obyvatel v produktivním věku a analogicky dojde k nárůstu počtu obyvatel v postproduktivním věku. Rok 2001 byl nejpříznivější pro obyvatele, kteří se řadí do skupiny produktivního věku. Rok 2011 pak pro obyvatele v postproduktivním věku (SLDB⁴⁶ 1991, 2001, 2011). Zde je velmi dobře vidět regresivní trend v oblasti stárnutí populace.

4.4 Vzdělanostní struktura

Vzdělanostní struktura obyvatel Kutné Hory je rozdělena do čtyř kategorií (základní úroveň vzdělání, středoškolské bez maturity, středoškolské s maturitou, vysokoškolské). Tabulka č. 10 (viz seznam příloh) zobrazuje vývoj vzdělanostní struktury u jednotlivých kategorií v průběhu let 1991 – 2001. Nejméně kolísavý počet lze spatřit u středoškolského vzdělání. Naopak v roce 2011 se oproti roku 1991 v Kutné Hoře počet obyvatel se základním vzděláním výrazně snížil, a to o celých 11,28 %. V současné době (2016) není takové číslo žádným překvapením, lidé si uvědomují potřebu vyššího vzdělání pro snadnější vstup na trh práce. Tuto skutečnost potvrzují kategorie – středoškolské vzdělání s maturitou a vysokoškolské vzdělání, které mají v průběhu posledních 30 let vzrůstající tendenci (SLDB 1991,2001,2011).

Z šetření Českého statistického úřadu vyplývá, že muži v Kutné Hoře dosahují na vyšší vzdělání než ženy. V roce 2001 mělo 27,9 % mužů ukončené středoškolské vzdělání

⁴⁶ Sčítání lidu, domů a bytů.

s maturitou a 12,1 % pak vysokoškolské vzdělání, základní vzdělání mělo 14,6 % mužů. Žen s maturitou bylo v tomto roce 31,1 %, ale s ukončeným vysokoškolským vzděláním pouze 9,1 %, naopak 24,9 % žen dosahovalo pouze na základní vzdělání. Zbylý počet připadá na osoby s výučním listem. Přestože ženy v Kutné Hoře mají dle ČSÚ nižší úroveň vzdělání než muži, lze konstatovat, že oproti roku 1991 se jejich vzdělání zvýšilo (www.czso.cz).

4.5 Školství

V Kutné Hoře působí celkem osm mateřských škol, které zřizuje město Kutná Hora. Je zde pak jedna škola soukromá - Školka v zahradě, která se zaměřuje na výchovu dětí podle vzoru Montessori pedagogiky. Dále zde nalezneme čtyři školy základní (ZŠ Jana Palacha, ZŠ Kremnická, ZŠ Kamenná stezka⁴⁷, ZŠ T. G. Masaryka), jednu školu praktickou, dvě střední školy s odborným zaměřením, jedno učiliště a dvě gymnázia (IPRM KH⁴⁸ 2011: 33). Od roku 2015 se v areálu Jezuitských kolejí nachází soukromá vysoká škola Academia rerum civilium, která v bakalářském programu nabízí studium politologie. V současné době (2016) se jedná o budoucím zřízení Mezinárodní univerzity svatého Prokopa v Kutné Hoře, která by byla zaměřena na výuku oborů architektury a památkové péče. Předseda Spolku za zřízení Mezinárodní univerzity Svatého Prokopa – Miloš P. Štrajt říká, že: *„Neexistuje obor, který by komplexně připravoval studenty pro práci v tomto odvětví. Kutná Hora je živá učebnice architektury. Výstavba vysoké školy by mohla do města přivést až čtyři tisíce studentů a stamilionové investice“* (www.kutnohorskelisty.cz). Někteří opoziční zastupitelé však považují výstavbu takové školy za chimérické představy vládnoucí koalice (rozhovor č. 1).

⁴⁷ ZŠ Kamenná stezka provozuje tzv. přípravnou třídu, ve které pracuje s dětmi ze sociálně vyloučených lokalit. (Komunitní plán KH 2014 – 2020).

⁴⁸ Integrovaný plán rozvoje města Kutná Hora.

4.6 Doprava

4.6.1 Silniční doprava

Nejvýznamnější komunikací v Kutné Hoře je silnice 1. třídy I/2 (ve směru Praha – Kutná Hora – Přebuz – Pardubice), která vede od západu až k východu města. Touto komunikací se občané dostanou do centra, kde se nachází nejvíce historických památek. Nevýhodou je však nedostatek parkovacích míst v centru města. Parkovací místa jsou zde zpoplatněna. Další důležitou silnicí je I/38 ve směru Jihlava – Havlíčkův Brod – Kolín – Nymburk, která však vede mimo zastavěné území Kutné Hory. Do budoucna je nutné, aby město opravilo technický stav uvedených komunikací, neboť se zde vyskytují značné povrchové závady a odvodnění silnic není prozatím dostatečně vyřešeno. Taková situace platí i pro cyklistickou dopravu, která prozatím není vhodně vyřešena pro každodenní aktivity. Město by tak mělo zvážit investice do výstavby cyklostezek a cyklotras (IPRM KH 2011: 34–35).

4.6.2 Železniční doprava

Železniční doprava v Kutné Hoře byla zahájena roku 1869. Trať je označena číslem 203 a je dvoukolejná a plně elektrifikovaná. V Kutné Hoře se nacházejí dvě vlaková nádraží – hlavní nádraží a nádraží Kutná Hora – město. Na hlavním nádraží se cestující mohou vydat po trase Kolín – Havlíčkův Brod (IPRM KH 2011:35). Hlavní nádraží však není pro kutnohorské obyvatele ani pro turisty vhodně umístěno, nachází se totiž na okraji města a je od centra vzdáleno téměř 3 km. Dalším nešvarem je i jeho špatné značení, které bývá pro turisty matoucí. Pokud by se občané rozhodli cestovat z vlakového nádraží Kutná Hora – město mohou odtud dorazit až do Zruče nad Sázavou (regionální trať 235 Kutná Hora – Zruč nad Sázavou). Tato trať prochází celkem pěti stanicemi a částečně je využívána jako městská hromadná doprava.

4.6.3 Autobusová doprava a městská hromadná doprava

Autobusová doprava je v Kutné Hoře provozována společností Veolia Transport Východní Čechy a.s. Autobusové nádraží v Kutné Hoře je oproti vlakovému nádraží zvoleno šťastněji. Nachází se pouhých 10 minut pěší chůze od centra města. Negativním rysem autobusové dopravy v Kutné Hoře je špatné napojení na vnitrostátní autobusové linky (www.tourism.cz). Veřejná doprava je v Kutné Hoře obstarána autobusy, které jezdí celkem na 6 linkách, z nichž linka 1 je považována za nejdůležitější, neboť spojuje hlavní vlakové nádraží s centrem.

4.7 Bytová situace

Bytová situace se v Kutné Hoře za poslední šedesát let výrazně rozvinula, ačkoliv v městských částech, ve kterých převažuje vesnický způsob bydlení, je stále co zlepšovat. Podle výsledků SLDB z roku 2001 bylo v Kutné Hoře 3 192 obydlených domů. Z tohoto počtu je celkem 2 629 rodinných domů a 487 bytových domů. Tabulka č. 11 (viz seznam příloh) dále ukazuje rozdělení těchto domů podle typu vlastnictví, z tabulky vyplývá, že největší počet – 83,52 % obydlených domů je v osobním vlastnictví. Naopak nejméně obydlených domů - 3,63 % vlastní bytové družstvo. V obecním vlastnictví je pak 5,26 % domů (SLDB 2001).

4.8 Sociální služby

Sociální služby jsou v Kutné Hoře poskytovány dohromady šesti sociálními zařízeními. Ve městě se tak nachází domov pro seniory s názvem Barbora (kapacita cca 122 míst), dva domovy pro osoby se zdravotním postižením (kapacita cca 76 míst), jeden denní stacionář, jedno chráněné bydlení, jedno nízkoprahové zařízení pro děti a mládež a dvě sociální poradny. Tabulka č. 12 (viz seznam příloh) dále zobrazuje přehled neziskových organizací, které v mnoha oblastech, nejčastěji právě v oblasti sociálních služeb, spolupracují s městem Kutná Hora. Těmto organizacím jsou každoročně v rámci grantového systému města rozdávány až 3 miliony Kč (IPRM 2011: 31–32).

Obecně vzato však situace sociálních služeb v Kutné Hoře není příliš uspokojivá. To dokládá i městem vypracovaná SWOT analýza v rámci komunitního plánu 2016

– 2020, ze které vystává potřeba zajistit větší dostupnost sociálních zařízení. Město pro nadcházející roky plánuje zvýšit počet bezbariérových a nízkonákladových domů, azylových domů pro seniory, matky s dětmi, dále více propojit neziskové organizace s městem a odbory, zajistit služby podporovaného zaměstnání pro osoby s mentálním, duševním a kombinovaným postižením a zvýšit zaměstnanost nepřízpůsobivých občanů (IPRM KH 2011: 32).

4.9 Zdravotnictví

Na okraji Kutné Hory, v blízkosti hlavní silnice Kutná Hora – Praha, se nachází nemocnice Kutná Hora, která je provozována Oblastní nemocnicí Kolín, a.s. a je ve vlastnictví Středočeského kraje. Nemocnice v Kutné Hoře poskytuje své zdravotnické služby více než 50 000 obyvatelům kutnohorského okresu. Nemocnice procházela v letech 2002 – 2010 značnou rekonstrukcí, kdy se přistavělo několik operačních sálů a jednotka intenzivní péče. Zmodernizovala se oddělení gynekologie a na jaře 2010 se otevřela zrekonstruovaná lékárna (IPRM 2011: 32).

4.10 Ekonomika

Počet ekonomicky aktivních osob je důležitým ukazatelem, který slouží pro charakteristiku hospodářské výkonnosti dané obce (jedná se o součet všech zaměstnaných i nezaměstnaných osob). Z tabulky č. 13 (viz seznam příloh) lze vyčíst, že počet ekonomicky aktivních osob v Kutné Hoře mezi lety 1991 – 2011 klesal. Rozdíl mezi těmito lety činí 2 843. Takové snížení lze vysvětlit dvěma okolnostmi. Mezi lety 1991 – 2011 se v Kutné Hoře snížil počet obyvatel a dále se zde promítnul celorepublikový trend spočívající ve stárnutí populace.

Ekonomika Kutné Hory je postavena na dvou hlavních odvětvích – průmyslu⁴⁹ a zemědělství. V současné době však vzrůstá počet obyvatel zaměstnaných ve službách. Tabulka č. 14 (viz seznam příloh) zobrazuje zastoupení ekonomicky aktivních obyvatel v jednotlivých sektorech národního hospodářství. V roce 1991 pracovalo v primárním

⁴⁹ Strojírenství, hutnictví, stavebnictví, potravinářský a textilní průmysl.

sektoru 776 ekonomicky aktivních obyvatel. V roce 2001 pak tento počet poklesl o 2/3 a v roce 2011 bylo zaznamenáno pouze 138 pracujících v tomto sektoru (SLDB 1991, 2001, 2011). Z uvedeného lze konstatovat, že taková situace kopíruje celorepublikový trend spočívající ve snižování počtu obyvatel zaměstnaných v primárním sektoru. V rámci celého okresu Kutná Hora je však podíl osob zaměstnaných v primárním sektoru stále vysoký.

Počet obyvatel Kutné Hory pracujících v sekundárním sektoru má od roku 1991, podobně jako sektor primární, klesající tendenci. V roce 1991 v něm nacházelo uplatnění 47,8 % kutnohorských obyvatel, v roce 2001 počet klesl na 39,5 % a v roce 2011 je v tomto sektoru zaměstnaných 32,85 %. Tuto skutečnost pravděpodobně způsobilo po roce 1989 uzavření podniku Modena Avia či omezení výroby v ČKD – podniku, který je v Kutné Hoře pozůstatostí socialistické industrializace (Šibrava 2013: 78). Nelze však tvrdit, že by průmyslová výroba v Kutné Hoře stagnovala. Na okraji města totiž od roku 2008 sídlí společnost Foxconn, která se stává významným zaměstnavatelem v kutnohorském okrese. Podle starosty města je však potřeba pro oživení místní ekonomiky více investovat do průmyslové zóny (rozhovor č. 2). V posledních desetiletích je totiž zaznamenán pokles tradičních odvětví – jako je např. textilní průmysl. Do budoucna je rovněž důležité se zaměřit na malé a střední podniky, které v rámci průzkumu podnikatelského prostředí projeví zájem o užší propojení s veřejnou správou, neboli požadují intenzivnější navázání komunikace s radnicí, a to jak v oblasti finančních podpor, tak efektivnějšího využívání lidských zdrojů (Strategický plán rozvoje města 2015: 15).

Co se týče terciárního sektoru, v něm je v současné době zaměstnáno téměř 6 000 ekonomicky aktivních obyvatel Kutné Hory. V budoucích letech město počítá s nárůstem počtu osob pracujících ve službách, a to hlavně v oblasti cestovního ruchu.

Dle Českého statistického úřadu je v Kutné Hoře registrováno 4 922 podniků, z nichž 2 560 zde aktivně působí. Tabulka č. 15 (viz seznam příloh) zobrazuje seznam největších zaměstnavatelů Kutné Hory (www.vdb.czso.cz). Tyto podnikatelské subjekty jsou klíčové pro realizaci projektů financovaných z evropských investičních a sociálních fondů (ESIF).

Jak již je výše zmíněno, ekonomika Kutné Hory je postavena na průmyslové výrobě. Významným hráčem v tomto odvětví je firma Foxconn specializující se na výrobu

počítačů a LCD monitorů. Foxconn zahájil svou působnost v roce 2008 a ve velmi krátké době se stal významným zaměstnavatelem ve městě Kutná Hora a v přilehlých obcích. K dalším důležitým podnikům Kutné Hory patří továrna na zpracování tabáku Philip Morris (dříve Sedlecká tabákovka), která zaměstnává přes 1500 osob. Společně s firmou Foxconn se chlubí také nejvyššími ročními obraty. ČKD KH, a.s. je dalším podnikem, který přispívá ke snižování nezaměstnanosti na Kutnohorsku (IPRM 2011: 25). Podnik vznikl v Kutné Hoře v roce 1967 a specializuje se na výrobu odlitků z oceli. Po „sametové“ revoluci byla společnost zprivatizována a rok 2012 znamenal pro podnik příchod nových investorů. V současné době zaměstnává přes 600 osob (www.ckdkh.cz). Mezi významné zaměstnavatele Kutné Hory patří i akciová společnost Unikom, která prodává zemědělskou techniku a výrobky. Městský úřad v Kutné Hoře se řadí taktéž k významným zaměstnavatelům, práci zde nachází přes 200 osob.

4.10.1 Vývoj příjmů a výdajů města Kutné Hory

Obce musí podle zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů sestavit svůj roční finanční plán – rozpočet obce. Rozpočet obce by měl pracovat pouze s takovými výdaji, které budou pokryty uvažovanými příjmy, jeho úkolem tak je, aby daný samosprávný celek byl pro následující roční období solventní⁵⁰. Finanční zdraví dané obce je nezbytné pro čerpání dotací. Většina projektů vyžaduje spolufinancování z rozpočtu obce a plynulý tok příjmů je ukazatelem finanční autonomie obce.

Graf č. 3 a tabulky č. 17 a 18 zobrazují vývoj sestavovaných rozpočtů města Kutné Hory mezi lety 2010 – 2016. Z přehledu je patrné, že rozpočet byl v letech 2010, 2012, 2013, 2015 přebytkový⁵¹. Pouze v roce 2011 a 2014 výdaje převýšily příjmy. Nejvyšší příjmové položky, vyjma roku 2010, tvoří daňové⁵² příjmy (průměrně 250 000 000 Kč).

⁵⁰ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

⁵¹ Ve funkčním období 2002 – 2010 město hospodařilo více se schodkových rozpočtem, nežli s přebytkovým. (rozpocetobce.cz).

⁵² V roce 2013 patřily k nejvyšším položkám daňových příjmů daň z přidané hodnoty (90 425 013 Kč), dále daň z příjmů právnických osob (64 563 908 Kč) a daň z příjmů fyzických osob (51 237 201 Kč) (www.rozpocetobce.cz). Údaje za rok 2015 neuvedeny.

Nedaňové⁵³ příjmy se pohybují od roku 2010 okolo 80 000 tis. Kč. Přijaté transfery⁵⁴ jsou druhým nejvýznamnějším zdrojem příjmů kutnohorského rozpočtu. Zajímavostí je, že přijaté transfery do roku 2010 a 2011 dosahovaly vysokých částek (přes 200 000 000 Kč), ale v roce 2012 se oproti předchozím rokům snížily o 2/3, od roku 2014 již opět vzrůstají. Kapitálové příjmy⁵⁵ se od roku 2010 pohybovaly okolo 15 000 tis. Kč, v roce 2015 dosáhly na 25 000 000 Kč.

Nejvyšší výdajové položky dlouhodobě představují služby⁵⁶ pro obyvatelstvo (v roce 2015 činily 290 422 000 Kč) a výdaje na všeobecnou veřejnou správu a služby⁵⁷ (v roce 2015 činily 124 332 000 Kč). Naopak nejnižší výdajové částky jsou přidělovány zemědělství, lesnímu hospodářství a rybnářství. Výdaje na průmyslová a ostatní odvětví hospodářství taktéž od roku 2011 klesají. Zajímavostí je, že od roku 2012 se rapidně snížily výdaje na sociální politiku⁵⁸ a politiku zaměstnanosti. Zatímco v roce 2010 se vynaložilo na politiku zaměstnanosti 139 459 tis. Kč v roce 2012 pak již pouhých 10 870 tis. Kč. Taková skutečnost souvisí se zvýšením zaměstnanosti v rámci kutnohorského okresu. Nutno však podotknout, že registrovaná míra nezaměstnanosti v rámci kutnohorského okresu stále zůstává v porovnání s celorepublikovým průměrem vyšší (viz podkapitola č. 4.10.2).

⁵³Nejvyšší položku v roce 2013 tvořily příjmy z pronájmu majetku (41 941 378 Kč) a příjmy z vlastní činnosti (27 139 851 Kč). (rozpocetobce.cz).

⁵⁴V roce 2013 byly nejvyšší položkou přijatých transferů neinvestiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů ústřední úrovně (40 681 565 Kč), dále investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů ústřední úrovně (21 296 566 Kč) (www.rozpocetobce.cz).

⁵⁵ Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (www.rozpocetobce.cz).

⁵⁶Nejvyšší výdaje představuje bydlení, komunální služby a územní rozvoj – 66 501 195 Kč (rozpocetobce.cz).

⁵⁷Nevyšší položky v roce 2013 připadaly na regionální a místní správu (87 652 785 Kč), ostatní finanční operace a výdaje (22 686 908 Kč) a výdaje na činnost zastupitelských orgánů (4 151 856 Kč) (www.rozpocetobce.cz).

⁵⁸ Na služby sociální péče se v roce 2013 poskytlo 24 992 529 Kč. (www.rozpocetobce.cz).

Tabulka č. 16: Vývoj příjmů města Kutná Hora v letech 2010 – 2016

PŘÍJMY (v tis. Kč)	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Daňové	224 477 Kč	225 665 Kč	236 409 Kč	274 787 Kč	280 817 Kč	286 662 Kč
Nedaňové	76 484 Kč	80 564 Kč	80 288 Kč	84 645 Kč	85 263 Kč	79 465 Kč
Kapitálové	12 264 Kč	15 275 Kč	15 408 Kč	8 421 Kč	9 243 Kč	25 003 Kč
Přijaté transfery	243 645 Kč	214 751 Kč	80 509 Kč	80 529 Kč	79 435 Kč	136 763 Kč
CELKEM	556 870 Kč	536 255 Kč	412 614 Kč	448 444 Kč	454 758 Kč	527 893 Kč

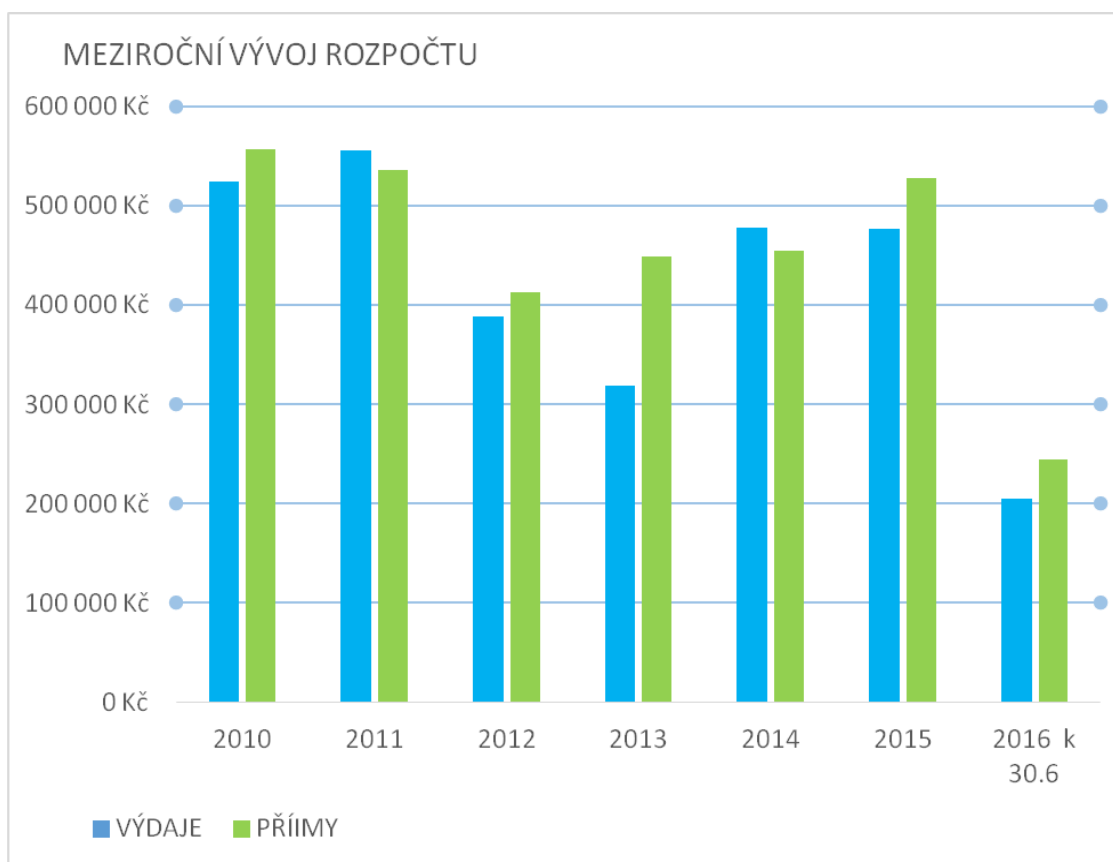
Zdroj: vlastní zpracování dle www.statnipokladna.cz

Tabulka č. 17: Vývoj výdajů města Kutná Hora v letech 2010 – 2016

VÝDAJE (tis. Kč)	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Běžné výdaje	432 869	427 196	314 816	331 498	368 081	354 521
Kapitálové výdaje	91 379	128 483	73 211	90 709	109 993	122 399
Celkem	524 248 Kč	556 679 Kč	388 087 Kč	422 207 Kč	478 074 Kč	476 920 Kč
Služby pro obyvatelstvo	188 743 Kč	224 897 Kč	211 284 Kč	219 057 Kč	262 562 Kč	290 422 Kč
Zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství	1 155 Kč	1 413 Kč	5 504 Kč	3 731 Kč	5 203 Kč	3 054 Kč
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	77 949 Kč	72 834 Kč	32 150 Kč	41 328 Kč	50 183 Kč	27 690 Kč
Sociální věci a politika zaměstnanosti	139 459 Kč	132 842 Kč	10 870 Kč	30 105 Kč	28 167 Kč	18 095 Kč
Bezpečnost státu a právní ochrana	12 161 Kč	11 275 Kč	14 206 Kč	12 690 Kč	14 059 Kč	13 327 Kč
Všeobecná veřejná správa a služby	104 780 Kč	112 418 Kč	114 072 Kč	11 295 Kč	117 902 Kč	124 332 Kč
CELKEM	524 248 Kč	556 679 Kč	388 087 Kč	422 207 Kč	478 074 Kč	476 920 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle www.statnipokladna.cz

Graf č. 3 Vývoj rozpočtu města Kutná Hora v letech 2010 – 2016

Zdroj: vlastní zpracování dle www.statnipokladna.cz

4.10.2 Nezaměstnanost

Město Kutná Hora se dlouhodobě potýká s vysokou mírou nezaměstnanosti. Nejaktuálnější statistiky hovoří o 6,2 %. Ve srovnání s celorepublikovou nezaměstnaností – 5,8 % je podíl nezaměstnaných osob v Kutné Hoře jednak vyšší, jednak se procento nezaměstnaných osob zvyšuje rychleji než na celostátní úrovni (www.mpsv.cz). Ve městě je dokonce vyšší nezaměstnanost než v okolních obcích. Taková situace je poměrně výjimečná. K 30. 11. 2015 bylo v Kutné Hoře evidováno 3064 uchazečů o zaměstnání, z toho bylo 1 684 žen, 1 018 mužů, 117 absolventů a mladistvých, 605 osob se zdravotním postižením (www.mpsv.cz).

Ze statistik vyplývá, že ženy po mateřské dovolené patří k nejproblematictější skupině uchazečů o zaměstnání, hned za nimi následují osoby se základním vzděláním, absolventi, osoby se zdravotním postižením, lidé nad 50 let a dlouhodobě nezaměstnaní.

Aby se zvýšila zaměstnanost těchto cílových skupin, realizuje Úřad práce v Kutné Hoře několik projektů. Mezi ty nejúspěšnější patří: Začínáme po padesáti, Krátce bez práce apod. (Komunitní plán města Kutná Hora 2014 – 2016: 10).

Vysoká míra registrované nezaměstnanosti netrápí pouze město Kutná Hora, ale i celý region Kutnohorska. Na konci prosince 2015 bylo v okrese Kutná Hora hlášeno 3 224 uchazečů o zaměstnání (tj. 6,9 %). V rámci okresů Středočeského kraje má okres Kutná Hora šestou⁵⁹ nejvyšší nezaměstnanost. Graf č. 1 zobrazuje vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Kutná Hora v letech 2013 – 2015. Je zde patrné, že i přes vysoký podíl nezaměstnanosti na Kutnohorsku se počet uchazečů o zaměstnání snižuje. Ve srovnání s celorepublikovým průměrem byla k 30. 9. 2015 nezaměstnanost v okrese Kutná Hora vyšší o 0,2 % (www.odhadonline.cz).

Vysoký podíl nezaměstnaných osob je důsledkem omezení a racionalizace výroby ve zdejších průmyslových podnicích. Naproti tomu Kutná Hora může těžit ze své periferní polohy v rámci Středočeského kraje. V roce 2008 této skutečnosti využila tchaj-wanská společnost Foxconn, která postavila svou továrnu na okraji Kutné Hory a nemalou měrou tak přispívá ke snižování registrované míry nezaměstnanosti na Kutnohorsku. K dalším průmyslovým podnikům, které zvyšují zaměstnanost v Kutné Hoře a jejím bezprostředním okolí, pak patří společnosti Philip Morris ČR a. s. a ČKD Kutná Hora, a.s. (IPRM 2011: 25).

4.10.3 Průměrné příjmy

Na rozdíl od vyššího podílu nezaměstnaných osob v Kutné Hoře s celorepublikovým srovnáním jsou průměrné příjmy kutnohorských obyvatel vyšší než průměrný výdělek obyvatel ČR. Dle tabulky č. 18 (viz seznam příloh) je patrné, že průměrný příjem obyvatel Kutné Hory má od roku 2011 stoupající tendenci. V roce 2014 dokonce průměrné výdělků přesáhly hranici 27 000 Kč (www.czso.cz).

Graf č. 2 (viz seznam příloh) porovnává vývoj hrubých mezd v rámci Středočeského kraje a ČR mezi lety 2010 – 2014. Od roku 2011 hrubá mzda ve

⁵⁹ Ve Středočeském kraji je celkem 12 okresů.

Středočeském kraji i v celé ČR roste, dokonce zde můžeme vidět, že výše hrubé mzdy byla v kraji v porovnání s výší průměrného příjmu v ČR vyšší. Tato skutečnost pravděpodobně souvisí se zlepšením hospodářské situace v rámci celého Středočeského kraje. Lze tak konstatovat, že po finanční krizi v roce 2008 se ekonomický vývoj v této oblasti ustálil⁶⁰. Ekonomickou prosperitu ovlivňuje i poloha Středočeského kraje, blízkost hlavního města Prahy a hustá dopravní síť, které výrazným způsobem napomáhají k ekonomickému rozvoji regionu (www.czso.cz).

4.11 Výsledky a diskuse

Na základě výše zmíněných statistických dat patří město Kutná Hora ze sociálního a ekonomického hlediska spíše k průměrně rozvinutým městům České republiky. Lze však konstatovat, že město má potenciál svého růstu v relativně příznivé demografické struktuře (roste vzdělanost obyvatel), atraktivní geografické poloze (blízkost hlavního města), kulturně-historické tradici (město je součástí seznamu UNESCO) výhodné pro rozvoj cestovního ruchu i v poměrně rozvinuté ekonomické základně.

V letech 2011 -2015 se městu třikrát podařilo hospodařit s přebytkovým rozpočtem. Oproti hospodaření města v letech 2002 – 2010 se ekonomická situace výrazně zlepšila. Otázkou však zůstává, zda lze přebytkový rozpočet považovat za úspěch, neboť taková skutečnost může vypovídat i o nedostatečné schopnosti kutnohorské radnice investovat do rozvoje obce. Roste počet osob zaměstnaných v terciárním sektoru a současně se snižuje počet obyvatel pracujících v primárním a sekundárním sektoru. S tím souvisí i rostoucí míra vzdělanosti obyvatel (roste počet osob se středoškolským a vysokoškolským vzděláním). Výše mzdy kutnohorských obyvatel je dlouhodobě v porovnání s průměrnými výdělky v celé ČR vyšší. Pozitivní situace je i v oblasti bytové výstavby a ve školství. Neblahý efekt na ekonomiku města by však mohl mít snižující se počet osob v předproduktivním věku a následné zvyšování počtu obyvatel ve věku postproduktivním (obyvatelé Kutné Hory stárnou, snižuje se porodnost).

⁶⁰ To se projevilo i nárůstem bytové výstavby v tomto městě

Negativní faktorem je stále vyšší nezaměstnanost obyvatel Kutné Hory i celého kutnohorského okresu ve srovnání s průměrnou mírou v rámci ČR. Město každoročně poskytovalo objemné částky na řešení politiky zaměstnanosti. Od roku 2012 se však výdaje na tuto oblast razantně snížily, což si lze vysvětlit vzrůstající zaměstnaností kutnohorských obyvatel (zaměstnanost již nemá regresivní trend). Ke zvyšování zaměstnanosti přispívá firma Foxconn, která se od roku 2008 stala významným zaměstnavatelem občanů Kutné Hory. Starosta města rovněž předpokládá, že se městská ekonomika posílí s příchodem čínského investora do průmyslové zóny (viz podkapitola č. 5.1.8). Tím by se zároveň měl zvýšit počet zaměstnaných osob a snížit počet osob vyjíždějících za prací do blízkého Kolína a Prahy.

Z vypracovaných SWOT analýz komunitního plátnu Kutné Hory (2014 – 2020) vyplývá potřeba zajištění lepší úrovně sociálních služeb (zvýšení kapacit v sociálních zařízeních). Město by také mělo zkvalitnit dopravní infrastrukturu, omezit tranzitní dopravu, vybudovat železniční stanici v blízkosti centra města (hlavní nádraží je příliš vzdálené) a navýšit počet linek MHD. Pro oživení městské ekonomiky je také dosud (2016) nedoceněný význam cestovního ruchu. Tyto body jsou ostatně součástí předvolebních slibů (2010, 2014) (viz podkapitola č. 5.1), zatím (2016) však zůstávají bez reálného naplnění. Je nutné taktéž podotknout, že mnoho investic nelze uskutečnit, a to z důvodu vysokých nákladů či odmítavého stanoviska vyšších územních celků.

5 Politické subjekty obce

5.1 Současné místní organizace politických stran a ostatní politické subjekty

5.1.1 Šance pro Kutnou Horu

Šance pro Kutnou Horu (dále jen Šance) vznikla krátce před komunálními volbami konanými v roce 2010 jako sdružení nezávislých kandidátů. Sdružení nese název po bývalém starostovi města Kutná Hora a současném předsedovi sdružení, kterým je Ivo Šanc. Sdružení v roce 2010 vyhrálo komunální volby a pro následující čtyři roky si zajistilo velmi silný mandát – z 27 možných mandátů získala Šance 13 zastupitelských postů. V roce 2014, v dalším volebním období, sdružení opětovně zvítězilo, ale již s menším volebním úspěchem. Od roku 2014 má v zastupitelstvu města šest mandátů, ale při povolebním vyjednávání nezískalo žádné křeslo v radě města. Počet členů⁶¹ Šance se pohybuje okolo 20. Před komunálními volbami v roce 2010 však měla Šance přes 30 členů, někteří z nich stranu opustili z důvodu jiných očekávání a představ. Podle předsedy však výsledky voleb ukazují, že sdružení má poměrně velký okruh sympatizantů⁶² přesahující 500 osob (rozhovor č. 1).

Ve vyšších patrech politiky se členové Šance příliš neangažují. Výjimku tvoří předseda Šanc, který v roce 2016 neúspěšně kandidoval do Senátu ČR, v letech 2012 – 2016 působil jako zastupitel Středočeského kraje za STAN a v letech 2009 a 2014 kandidoval do EP rovněž za STAN (www.volby.cz).

Šance pro Kutnou Horu se v minulém zastupitelském období (2010-2014) zaměřila na vyrovnané hospodaření města Kutná Hora, výstavbu multifunkční sportovní haly, přechod na ekologický zdroj tepla v systému CZT (kauza Tebis viz podkapitola č. 5.1.8) a privatizaci bytového fondu. Součástí předvolebního programu Šance v roce 2010 a 2014 bylo taktéž zlepšení kutnohorského cestovního ruchu. Podle předsedy Šance však většinu

⁶¹ Nejedná se o členy v pravém slova smyslu, neboť Šance není registrovaný politický subjekt. Tyto osoby (kandidáti) nemají členské průkazy, jako běžní členové politických stran.

⁶² Předseda strany tímto sdělením myslí počet voličů.

činností v mezivolebním období, oproti původním představám, kdy sdružení předpokládalo, že budou pořádat kulturní a společenské akce důležité pro pozvednutí turistického ruchu, představují činnosti spojené s fungováním v zastupitelstvu Kutné Hory (rozhovor č.1). Nicméně sdružení iniciovala Fond cestovního ruchu a výstavbu informačního servisu u Chrámu sv. Barbory. V koalici 2010 – 2014 rovněž realizovalo obnovu⁶³ historického dědictví města (rozhovor č. 1).

Členské schůze probíhají jednou měsíčně a rozhodování v rámci sdružení probíhá hlasováním na principu nadpoloviční většiny. Aktivita Šance se zvyšuje v předvolebním období (předvolební noviny, letáky, mítinky). Předvolební program sestavují 3 – 4 členové sdružení. Pořadí členů na kandidátních listinách je diskutováno na členských schůzích a následně potvrzeno tajným hlasováním členů (kandidátů). Šance vystupuje pod heslem: „Komunikujeme s vámi“, a tak s voliči komunikuje přes sociální sítě Facebook, Twitter a podporuje Lepší místo - mobilní a webovou aplikaci zabývající se zlepšováním veřejného prostoru (rozhovor č.1).

5.1.2 Místní organizace České strany sociálně demokratické – ČSSD

Místní organizace ČSSD působí v Kutné Hoře od roku 1990. Předchůdcem strany byla Československá sociální demokracie - součást tehdejší Národní fronty. Strana však byla po únorovém komunistickém převratu roku 1948 sloučena s místní KSČ a fakticky přestala existovat (www.historiecssd.cz). Od 90. let je místní organizace ČSSD jednou z nejstabilnějších stran v Kutné Hoře, alespoň co se týče počtu získaných mandátů. Její členové, popřípadě kandidáti bez politické příslušnosti kandidující pod značkou ČSSD, získávají tradičně zastupitelská křesla (4 – 6 mandátů). Od roku 2014 i 3 místa v radě města. Z řad místní ČSSD pocházel starosta města Květoslav Hlavatý, který tuto funkci vykonával mezi lety 1999 – 2002. Strana také od roku 2014 získala post místostarostky Kutné Hory, kterou je Zuzana Moravčíková (www.volby.cz).

V letech 2005 – 2010 byla místní organizace ČSSD v Kutné Hoře nejednotná. Působily zde dvě místní organizace, a to místní organizace České strany sociálně

⁶³ Generální rekonstrukce Jungmannova náměstí, Městských sadů, Palackého náměstí a dalších prostor v historickém jádru města (rozhovor č. 1).

demokratické Kutná Hora v čele s Marií Matyášovou a místní organizace České strany sociálně demokratické Kutná Hora „Sídliště“ v čele se Zuzanou Moravčíkovou⁶⁴. Před volbami do obecních zastupitelstev v roce 2010 však Marie Matyášová ukončila členství a rozhodla se kandidovat za Stranu Práv Občanů Zemanovci (SPOZ)⁶⁵. Od roku 2010 tak existuje opět jednotná místní organizace ČSSD s celkově 38 členy (2016) (rozhovor č. 5). Zuzana Moravčíková pak zastávala od roku 2010 funkci předsedkyně MO ČSSD. Na jaře roku 2016 se však rozhodla nabídnout předsednický post, a to z důvodu kumulací svých funkcí. Od roku 2016 je předsedou strany Zdeněk Kotouš.

Počet členů místní organizace ČSSD se v Kutné Hoře dlouhodobě pohybuje v rozmezí 30 – 40 členů, mezi nimiž převažují muži nad ženami. Průměrný věk členů MO ČSSD KH je 50 let. V rámci okresu Kutná Hora působí celkově 7 místních organizací ČSSD, a to v Čáslavi, Kutné Hoře, Nepoměřicích, Uhlířských Janovicích, Vrdech, Zbraslavicích a Zruči nad Sázavou. Zajímavé je, že ačkoliv je počet⁶⁶ obyvatel Vrdů 6 krát menší než počet obyvatel Kutné Hory, má MO ČSSD Vrdu rozsáhlejší členskou základnu (přes 50 členů) než MO ČSSD Kutná Hora (rozhovor č. 4). Podle zastupitele za ČSSD Hadrovského je to tím, že v Kutné Hoře působí mnoho stran, což vede k rozměňování zájmu občanů o členství v jednotlivých stranách. Navíc prý panuje trend spočívající v nevstupování kutnohorských občanů do politických stran (rozhovor č. 4).

MO ČSSD sestavuje od roku 1998 plnou kandidátní listinu, a to dle návrhu výboru základní organizace. Na přední místa jsou nominovány veřejně známé⁶⁷ osoby, z nichž většina z nich jsou členové MO ČSSD. Konečná podoba kandidátní listiny je schválena členskou schůzí. Oficiální schůze členské základny se konají jednou za měsíc. Volební programy MO ČSSD v Kutné Hoře se příliš neodlišují v rámci jednotlivých volebních období. Strana ve svém programu dlouhodobě prosazuje zlepšení hospodářské situace města, radnici otevřenou občanům, efektivnější využívání finančních prostředků z ESIF,

⁶⁴ Ani jedna z žen se nechtěla vzdát předsednického postu, proto bylo rozhodnuto o dvou MO ČSSD.

⁶⁵ Nutno podotknout, že fluktuace členů ČSSD do SPOZ byla zjevná také na národní úrovni a někteří představitelé místních organizací tuto situaci kopírovali. Existovalo totiž přesvědčení, že Zeman, jakožto předseda strany (od roku 2009) a nově přímo zvolený prezident (od roku 2013), tuto stranu pozvedne.

⁶⁶ Počet obyvatel obce Vrdu je 3 401.

⁶⁷ Zuzana Moravčíková – náměstkyně hejtmana, Zdeněk Hadrovský - vedoucí plaveckého bazénu, Iva Pospíšilová - zástupkyně ředitele ÚP v Kutné Hoře atd. (www.volby.cz).

podporu malých a středních podnikatelů. Dále usilovala o postupnou renovaci veškerých komunikací ve městě a rekonstrukci základních a mateřských škol (www.cssdkh.cz). Strana by ráda oživila centrum města tím, že by vybudovala železniční stanici – CENTRUM a zavedla mikrobusy na elektrický pohon, které by sloužily jako MHD. Předvolební program, který je následně schválen členskou schůzí, navrhuje výbor základní organizace (rozhovor č. 4).

V předvolebním období je aktivita MO ČSSD vyšší, v mezidobí se podle Hadrovského spíše realizují menší akce. Jako příklad lze uvést Loučení s létem, návštěvu mateřských škol na Mikuláše či zájezdy do malé ZOO v obci Habrkovice. Ve vedení předvolební kampaně 2014 došlo oproti té z roku 2010 ke změně. Už se nerealizují kontaktní kampaně. *„Před komunálními volbami 2010 a v těch přecházejících jsme vždycky přijeli na nějaké místo, rozbalili stan a rozdávali propagační předměty, teď už to neděláme. Lidé nemají zájem. Stačí jeden billboard a nějaké tiskoviny“*, říká zastupitel Hadrovský (rozhovor č. 4).

MO ČSSD má zájem o organizování akcí s místními organizacemi ČSSD na kutnohorském okrese. *„Chtěli jsme v rámci okresních místních organizací udělat pingpongový zápas, ale nikdo se nám nepřihlásil, dokonce účast slíbil i Petera⁶⁸, ale nakonec nepřijel. Tak jsme turnaj uspořádali pouze v rámci naší MO“* (rozhovor č. 5). Členové městské organizace mají zkušenost s krajskou i celostátní politikou. Bývalá předsedkyně městské organizace Zuzana Moravčíková byla v letech 2008 – 2016 zvolena zastupitelkou Středočeského kraje (dále jen STK), v roce 2014 – 2016 vykonávala post náměstkyně hejtmána STK a od 4. 6. 2012 – 20. 11. 2012 byla dokonce pověřenou hejtmankou⁶⁹ Středočeského kraje (www.volby.cz). Současný předseda místní organizace (od roku 2016) Zdeněk Kotouš zastával v letech 2007 – 2010 poslaneckou funkci (www.cssdkh.cz).

⁶⁸ Miloš Peter je dlouholetý člen ČSSD. V letech 2014 -2016 vykonával funkci hejtmána Středočeského kraje.

⁶⁹Funkci převzala po zatčeném hejtmánovi Středočeského kraje Davidu Rathovi.

5.1.3 Kutnohorská změna

Kutnohorská změna je sdružením nezávislých kandidátů, které vzniklo před komunálními volbami v roce 2014. Počet členů sdružení se pohybuje kolem 25, ale okruh sympatizantů přesahuje číslo 500⁷⁰. Většina členů Kutnohorské změny vyvíjela před komunálními volbami 2014 spíše občanskou činnost založenou na dobrovolnické bázi než aktivitu politickou. Vstupem do komunální politiky si podle předsedy sdružení Martina Starého slibovalo právě změnu ve vedení města, které prý za poslední 4 roky vládlo neehospodárně (www.5plus2.cz).

Kutnohorská změna cílí zejména na mladé lidi, čemuž odpovídá i průměrný věk jejích členů (tj. 40 let). Ve svém politickém programu (2014), který sestavilo šest členů⁷¹ sdružení, podporuje kutnohorské živnostníky a podnikatele, prosazuje snížení daně z nemovitosti a míry byrokracie. Ve volbách do zastupitelstva města mělo sdružení podporu Strany Svobodných občanů. Za tuto podporu jí byly přislíbeny čtyři⁷² místa v první desítce kandidátní listiny (rozhovor č. 2). Přestože Kutnohorská změna kandidovala v komunálních volbách 2014 poprvé, podařilo se jí získat 17,98 % voličských hlasů (www.volby.cz). Tento výsledek jí zajistil 3 místa v radě města a 6 zastupitelských křesel. Předsedovi Kutnohorské změny pak komunální volby vynesly post starosty města.

Ke komunikaci s veřejností používá Kutnohorská změna facebook a webové stránky. Před komunálními volbami 2014 vydávala předvolební noviny a pořádala předvolební mítinky. Podle předsedy Starého mělo z hlediska propagace sdružení velký význam i sbírání podpisů důležitých pro jeho registraci k volbám, celkově jich bylo třeba 1000⁷³. Aktivity členů sdružení jsou značné i v mezivolebním období. Pět členů sdružení je zároveň členy spolku Denemark (viz níže), jeden člen Kutnohorské změny organizuje hereckou školu s názvem Theater fest, další dva členové pak pořádají v Kutné Hoře letní

⁷⁰ Číslem 500 jsou myšleni voliči, kteří v komunálních volbách 2014 odevzdali Kutnohorské změně hlas (rozhovor č. 2).

⁷¹ Opětovně se nejedná o členy v pravém slova smyslu, ale o kandidáty. Kutnohorská změna, stejně jako Šance, není registrovaný politický subjekt.

⁷² Svobodní obsadili druhé, třetí, šesté a sedmé místo (volby.cz).

⁷³ Zajímavostí je, že tato aktivita nebyla podle vyjádření předsedy sdružení pro členy Kutnohorské změny přítěží. Lze totiž tvrdit, že pro většinu kandidátů je podmínka nutných podpisů daná volebním zákonem na obtíž.

kino. Podle předsedy sdružení je tato dobrovolnická práce pro zpestření města daleko lepší nežli řízená předvolení kampaň (rozhovor č. 2).

Oficiální členské schůze sdružení se konají nepravidelně. Podle Starého je obtížné nalézt společný termín, který by vyhovoval 25 členům. Průměrně se sejde 8 lidí. Na žádost některých členů se několikrát do roka konají i neoficiální členské schůzky, na kterých předseda uvádí členy Kutnohorské změny do problematiky projednávaných věcí. Před volbami se podle Starého Kutnohorská změna schází častěji, nadšení je vždy větší (rozhovor č. 2).

5.1.4 Alternativa pro Kutnou Horu

Alternativa pro Kutnou Horu (dále jen Alternativa) je sdružení nezávislých kandidátů v čele s Václavem Zimmermannem. Sdružení vzniklo před komunálními volbami v roce 2010. Ve volbách do obecních zastupitelstev v roce 2010 však Alternativa žádný mandát nezískala, neboť nepřekročila pětiprocentní volební klauzuli. V komunálních volbách v roce 2014 již dosáhla na dva mandáty (www.volby.cz). Alternativa je co do počtu okruhu sympatizantů nejmenším politickým subjektem v kutnohorském zastupitelstvu. Podle zastupitele za Alternativu se jejich počet pohybuje okolo 100⁷⁴ příznivců (rozhovor č. 9).

Alternativa pro Kutnou Horu oslavuje jedinečné historické dědictví města, k tomu přizpůsobila i své heslo: „Kutná Hora – příjemné místo pro život“. Ve svém volebním programu, který sestavují všichni sympatizanti sdružení, vyzývá k větší rozpočtové odpovědnosti, správě majetku města a efektivnější komunikaci s osadními výbory města (alternativaprokh.cz). Sestavování kandidátní listiny probíhá bez problémů. Již v druhém volebním období sestavilo sdružení plnou kandidátní listinu. Pořadí první desítky kandidátů je prodiskutováno na členských schůzích, obecně vzato se přihlíží k zisku preferenčních hlasů v minulých volbách a také k tomu, jaká osoba by měla být případně ve vedení města. Konečné slovo o výběru pořadí kandidátů má však předseda uskupení (rozhovor č. 9).

⁷⁴ Opětovně myšleni voliči v komunálních volbách 2010, 2014.

V předvolebním období upřednostňuje kontaktní kampaň, která se v roce 2010 i v roce 2014 nesla v podobném duchu. Sdružení se svými příznivci komunikuje přes facebook a webové stránky. Alternativa se schází na tzv. neformálních veřejných schůzkách před konáním zastupitelstva. Na těchto schůzkách se probírá program a diskutuje se o projednávaných bodech. Na základě principu „více hlav více ví“ se Alternativa dopracovává ke konkrétnímu postoji k předloženým materiálům, jenž je následně prezentován na jednání zastupitelstva (rozhovor č. 9).

5.1.5 Místní organizace Křesťanské a demokratické unie - Československé strany lidové - KDU-ČSL

Místní organizace KDU-ČSL působí v Kutné Hoře od 90. let 20. století. Strana zde fungovala již od poloviny 40. let 20. století pod označením Československá strana lidová (ČSL). ČSL byla v kutnohorském národním výboru součástí tzv. Národní fronty (Jelínek, Provaz 2003: 46). Dlouholeté působení ČSL a později KDU-ČSL se odrazilo na relativně vysokém počtu členů, který se po revoluci pohyboval kolem 60 - 70 osob. Velikost členské základny má však od roku 2010 klesající tendenci. Zatímco mezi lety 2000 – 2010 čítala členská základna 60 osob, v roce 2015 již měla místní organizace KDU-ČSL pouze 47 členů. Snižování členské základny souvisí s ubýváním počtu MO KDU-ČSL v rámci kutnohorského okresu. V letech 2000 – 2010 bylo na okrese Kutnohorsko 12 MO KDU – ČSL se 151 členy. V roce 2013 se počet místních organizací snížil na šest⁷⁵ a s tím došlo i k zmenšení členské základny na 119 osob, o dva roky později členská základna čítala 117 jedinců (rozhovor č. 6).

Členové kutnohorské KDU-ČSL se navíc potýkají s vysokým věkovým průměrem, který činí 60 let (www.volby.cz). Podle předsedy sdružení Karla Koubského tato skutečnost souvisí s dnešní tendencí mladých lidí nevstupovat do politických stran, s tím prý „bojuje“ většina lokálních a regionálních politických stran. Předseda Koubský k tomu dále podotýká: „*Nejsem zastáncem „lanáření“ obyvatel ke vstupu do MO KDU-ČSL, dobré je, když občané přicházejí z vlastního přesvědčení*“ (rozhovor č. 6).

⁷⁵Jsou jimi: MO KDU-ČSL Čáslav, MO KDU-ČSL Kutná Hora, MO KDU-ČSL Červené Janovice, MO KDU-ČSL Uhlířské Janovice, MO KDU-ČSL Vlkanec, MO KDU-ČSL Zruč nad Sázavou (www.kdu.cz).

Ačkoliv se MO KDU-ČSL v porovnání s ostatními kutnohorskými politickými subjekty může těšit z jedné z největších členských základen, nezískává strana dlouhodobě silné zastoupení v zastupitelstvu města. V letech 1998 – 2014, s výjimkou roku 2010, obdržela strana pouze dva mandáty. Roky 2009 – 2010 byly pro MO KDU-ČSL kritické. Ve volbách do zastupitelstva města 2010 nezískala MO KDU-ČSL žádné zastupitelské křeslo. Navíc v této době odešli ze strany někteří členové, kteří pak založili stranu TOP 09. Tento jev prakticky kopíroval situaci na národní úrovni⁷⁶ (www.volby.cz).

Strana svůj program dlouhodobě zaměřuje na podporu rodin s dětmi, rekonstrukci mateřských škol a školek, vybudování vysokého školství v Kutné Hoře, výstavbu víceúčelové haly a sociálních zařízení (pečovatelské domy, sociální byty atd.). V oblasti dopravy usiluje o vytvoření většího množství parkovacích míst v centru města a napojení MHD na meziměstské spoje. Předseda sdružení mnohokrát navrhl úplný zákaz hazardu ve městě⁷⁷ (předvolební leták KDU-ČSL 2010).

Oficiální schůze místní organizace probíhají jednou za měsíc. Na nich členové diskutují o záležitostech projednávaných v zastupitelstvu města, radí se o obsahu volebního programu, volí výbor místní organizace a předsedu místní organizace. Kandidátní listina se sestavuje na základě výsledků primárních voleb, které probíhají v rámci členské základny. Primárními volbami se také testují sympatie (oblíbenost) k jednotlivým členům strany. Většinu předních míst na kandidátce obsazují veřejně známé⁷⁸ osoby (převážně členové), podle předsedy strany není mezi členy KDU-ČSL tlak na přední místa (rozhovor č. 6⁷⁹).

Aktivita místní organizace KDU-ČSL se stupňuje před volbami. Předseda strany ji však vnímá jako permanentní činnost, neboť strana kandiduje v místních, krajských i senátních volbách. Podoba předvolební kampaně závisí na rozpočtu organizace. Finanční možnosti jsou omezeny, a tak se v průměru na předvolební kampaň komunálních voleb vyčlení 6 – 10 000 Kč. Nejvíce peněz je vynaloženo na tzv. neadresnou zásilku (leták s volebním programem), která se rozešle do všech kutnohorských domácností. Strana

⁷⁶ V roce 2009 část členů celostátní strany KUD-ČSL založila stranu TOP 09. Ve volbách do poslanecké sněmovny 2010 nezískala KDU-ČSL rovněž žádný mandát (www.volby.cz).

⁷⁷ Návrh úplného hazardu však zatím (2016) nebyl přijat.

⁷⁸ Většinou se jedná o „dobré“ doktory, kteří získávají od voličů nejvíce preferenčních hlasů (rozhovor č. 6).

⁷⁹ Srov. (www.volby.cz).

taktéž inzeruje svůj volební program na regionálním zpravodajském serveru s názvem Obzory Kutnohorska. Od roku 2014 již místní organizace neinvestuje do billboardů, a to z důvodu finanční náročnosti. Předseda strany sází při vedení předvolební kampaně na tradiční metody (kontaktní kampaň, letáky, plakáty). Například před komunálními volbami 2014 sepsal osobní dopis, který roznesl do poštovních schránek městské části Sedlec a Kaňk. Propagační předměty, které jsou rozdávány v rámci kontaktní kampaně, získávají zdarma z ústředí KDU-ČSL, stejně jako skákací hrad pro děti, který byl v komunálních volbách 2014 novinkou (rozhovor č. 6).

V mezivolebním období se místní organizace snaží přibližovat své myšlenky lidem a také stranu částečně zbavit spojení s římskokatolickou církví, které jí například bránilo po roce 1990 ve spolupráci s Evangelickými církvemi. Ty se s místní KDU-ČSL nechtěly spojovat po náboženské linii. Členové strany tak pořádají různá setkání s veřejností, besedy se studenty obou kutnohorských gymnázií, na které bývají přizváni i členové strany z „vyšších pater politiky“ (europoslanci, poslanci PS ČR). V den matek členové místní organizace rozdávají květiny (rozhovor č. 6).

Na poli vyšší politiky jsou kutnohorští členové KDU-ČSL poměrně málo aktivní. Výjimku tvoří Karel Koubský a Vladimír Dupal, kteří v roce 2016 kandidovali⁸⁰ do zastupitelstva STK (www.volby.cz). Tito muži kandidovali v rámci koalice KDU-ČSL, SZ a SNKED⁸¹, ani jeden z nich však post zastupitele STK nezastával, neboť zmíněná koalice nedosáhla na 5% volební kvórum. Karel Koubský je rovněž předsedou okresního výboru organizace KDU-ČSL.

5.1.6 Místní organizace Komunistické strany Čech a Moravy - KSČM

Komunistická strana Československa (KSČ) působila v kutnohorském národním výboru od konce druhé světové války. Po volbách konaných 26. 5. 1946 měla ve městě značný vliv, přestože, na rozdíl od výsledků voleb v celé ČSR, nezvítězila⁸² (Jelínek, Provaz 2003: 13). KSČ, nepostradatelná složka tehdejší Národní fronty, si po volbách

⁸⁰ Karel Koubský neúspěšně kandidoval do zastupitelstva STK i v roce 2012 (www.volby.cz)

⁸¹ SNK Evropský demokraté.

⁸² KSČ obdržela 2.845 hlasů (31,0 %), ČSNS získala 3.770 hlasů (41,1 %), ČSL 1.451 hlasů (15,8 %) a ČSD 1.078 hlasů (11,8 %).

rozdělila předsednické pozice v místním národním výboru a od komunistického převratu v roce 1948 zde vládla do 90. let 20. století (Jelínek, Provaz 2003: 46). Od revoluce působí v Kutné Hoře její nástupnická organizace s názvem KSČM. V 90. letech dosahovala členská základna místní organizace trojčíferných čísel. V současné době (2016) se počet členů pohybuje okolo 40 a k nepatrnému poklesu dochází i nadále (rozhovor č. 7). Podle okresního tajemníka Jan Klána⁸³ se na Kutnohorsku nachází 35 místních organizací KSČM. Od roku 2003 se počet členů okresní KSČM snížil z 800 na 350 osob (rozhovor č. 8). Místní organizace KSČM se, podobně jako místní organizace KDU-ČSL, potýká s nepříznivou věkovou⁸⁴ strukturou (www.volby.cz). Z největší části došlo k úbytku členů z důvodu úmrtí. Strana by ráda z tohoto důvodu omladila členskou základnu, ale daří se jí přijímat pouze jednotlivce. Členové si tento jev vysvětlují jakousi módou mladých lidí nevstupovat do stran a pejorativně mluvit o KČSM jako o propagátorovi myšlenek minulé KSČ (rozhovor č. 7).

Ve všech komunálních volbách konaných po roce 1990 se místní organizaci podařilo získat křesla v zastupitelstvu města. Po revoluci zajišťoval počet voličských hlasů komunistům pět míst v zastupitelstvu. Od roku 2006 se však získané mandáty snižují. Komunální volby 2014 přinesly místní organizaci dosud nejhorší výsledek, vzhledem ke kterému komunisté obsadili pouze dvě křesla v zastupitelstvu města. Nízký počet zastupitelských mandátů získává strana i v krajských volbách (www.volby.cz). Podle zastupitelky za KSČM je tato situace vyvolána tím, že ve Středočeském kraji působí mnoho uskupení s komunistickým smýšlením, která však kandidují pod jinými názvy. Voličské hlasy se tak roztříští a méně známé komunistické strany mají pouze lokální podporu. Výbor městské organizace upřednostňuje, aby se na předních místech kandidátní listiny objevovali veřejně známé osoby (zpravidla členové), mladí komunisté tak povětšinou propůjčují své jméno k zveřejnění na kandidátce strany, aniž by přímo usilovali o získání volitelných pozic do zastupitelstva města (rozhovor č. 7).

Aktivita místní organizace není v mezivolebním období, s výjimkou členských schůzek konaných před zastupitelstvem města, rozsáhlá. Činnost strany se zvyšuje před

⁸³ Jan Klán je od roku 2013 poslancem za KSČM v Parlamentu ČR.

⁸⁴ Průměrný věk členů MO KSČM je 60. let

volbami. Předvolební kampaně jsou od 90. let realizovány shodným způsobem v duchu osobní agitace. Nepatrnou odlišnost vnímají komunisté v přístupu kutnohorských občanů k předvolebním plakátům, které v posledních letech nejsou ničeny. Strana nekomunikuje se svými členy a sympatizanty přes webové stránky ani facebook, neboť většina z nich nepoužívá internet (rozhovor č. 7). Kutnohorští komunisté se příliš neangažují v politice na celostátní úrovni. Do Středočeského krajského zastupitelstva ani do Parlamentu ČR nekandidoval v letech 2004 - 2016 žádný člen místní organizace KSČM (www.volby.cz).

5.1.7 Místní organizace ANO 2011

Místní organizace ANO 2011 působí v Kutné Hoře od roku 2014. Politické hnutí v čele s Ing. Josefem Viktorou se rozhodlo v komunálních volbách 2014 kandidovat, aby dosáhlo výměny politické garnitury, která v předcházejících letech zadlužila město. Ačkoliv strana kandidovala v Kutné Hoře poprvé, podařilo se jí získat třetí nejlepší volební výsledek (rozhovor č. 3). Většina členů místní organizace neměla před volbami do zastupitelstva města v roce 2014 zkušenosti s komunální ani vyšší politikou. Tato skutečnost je při jednání zastupitelstva „trnem v oku“ některým členům ostatních politických subjektů (rozhovor č. 6).

V důsledku povolebního vyjednávání v roce 2014 získala v radě města tři mandáty a pět křesel v zastupitelstvu města. Členská základna čítá 15 osob, ale podle předsedy hnutí má ANO 2011 mnoho sympatizantů, což potvrdily i výsledky voleb do zastupitelstva města v roce 2014. V rámci okresu Kutná Hora působí dvě místní organizace ANO 2011, a to v Kutné Hoře a v Čáslavi. Dohromady počet členů obou organizací sahá ke 40 (2016) (rozhovor č. 3).

Členské schůze probíhají oficiálně jednou měsíčně. Členové a sympatizanti organizace se také podle potřeby scházejí na neformálních setkáních. Místní organizace vystupuje poměrně aktivně. Členové hnutí se každoročně účastní akce s názvem Uklidme Česko a provozují v Kutné Hoře zvířecí farmu. V době voleb vedlo hnutí kontaktní kampaň a v porovnání s ostatními subjekty jako jediné rozmístilo ve městě a jeho okolí billboardy, na kterých byl předseda místní organizace Viktora s předsedou strany Andrejem Babišem. Členové strany rovněž vydávali předvolební noviny. Zajímavostí je, že ústředí ANO 2011 ovlivňovalo podobu předvolební kampaně kutnohorské organizace

a poskytlo na ni nemalé finance. Andrej Babiš také na poslední chvíli odvolal⁸⁵ lídra kandidátní listiny Josefa Krause⁸⁶ a rozhodl, že bude nahrazen právě zmíněným Josefem Viktorou (rozhovor č. 3).

ANO 2011 svůj politický program zaměřuje na transparentnost hospodaření kutnohorské radnice, na bezpečnost města, zlepšení sociálních služeb a zvýšení počtu míst v mateřských školách (volební noviny ANO 2011 2016: 15). Aktivita organizace na poli vyšší politiky není, vzhledem k jejímu nedávnému založení, rozsáhlá. Ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 kandidoval na nevolitelném místě předseda městské organizace Viktora.

5.1.8 Jednání zastupitelstva a vzájemné vztahy politických subjektů

Politický systém je obvykle ve středně velkých obcích podle Jüptnerovy charakteristiky polo - soutěživý. Nutno podotknout, že na základě odpovědí zástupců kutnohorských politických subjektů lze politický systém v Kutné Hoře vnímat jako spíše soutěživý. V Kutné Hoře se podle zastupitelů totiž realizuje velká politika založená na osobních sympatiích a averzích. Dokladem toho jsou emotivní jednání zastupitelstva, která se konají jednou za šest týdnů, trvají průměrně pět hodin⁸⁷ a probíhají v duchu osobních útoků, vzájemných výčitek a vyřizování si „účetů“ z dob minulých. Dalo by se říci, že se řeší vše jiné než body, jež mají být na programu jednání. Starosta města k tomu doplňuje: „*Jednání zastupitelstva nejsou věcná, jsou zdlouhavá, lze se tam a končí trestními oznámeními*“ (rozhovor č. 2)⁸⁸.

Koaliční partneři si stěžují na nekonstruktivní opozici a opozice kritizuje, že koalice jejich návrhy zcela blokuje. Z důvodu několikahodinového veřejného jednání bylo koalici (Kutnohorská změna, ČSSD, ANO 2011) u některých sporných⁸⁹ témat znovuobnoveno⁹⁰

⁸⁵ Takový krok lze hodnotit v prostředí lokální politiky za unikátní. Celostátní lídr ANO 2011 disponuje značnými pravomocemi i v oblasti komunální politiky. Obecně vzato výše zmíněné koresponduje s Babišovou rétorikou, pro kterou je typický slogan: „Vést stranu popř. stát jako firmu“ (www.rozhlas.cz).

⁸⁶ Josef Kraus vzbuzuje mezi kutnohorskými zastupiteli i v rámci samotné místní organizace pochybnosti. Dle vyjádření zastupitelů je hoden hospitalizace na psychiatrii (rozhovor č. 5).

⁸⁷ Jednání zastupitelstva konané 26. 1. 2014 dokonce trvalo 6 hodin a 9 minut (mu.kutnahora.cz).

⁸⁸ Nutno podotknout, že takto vyostřené polemiky se na kutnohorské radnici zvýraznily až v důsledky volebních výsledků v roce 2014

⁸⁹ Jako je například rozpočet či návrhy nových investic

konání tzv. neveřejného pracovního zastupitelstva. Samotný název „pracovní zastupitelstvo“ se však stal jedním z mnoha svárů mezi zdejšími politickými subjekty. Opozice totiž považovala takové označení za protiprávní a jeho konání ignorovala (rozhovor č. 4). Od doby, kdy byl název změněn na „pracovní schůzi zastupitelstva“, jednání probíhají i za účastni členů opozice. Předseda Šance však k tomu podotýká, že: „*Jednání nejsou dobře připravena a v poslední době (říjen 2016) došlo ke zneužívání a dezinterpretaci toho, co bylo na těchto setkáních projednáváno*“⁹¹ (rozhovor č. 1).

Vztahy mezi politickými subjekty jsou však nejednoznačné i na úrovni samotné koalice, stejně jako jsou nepřehledné u členů opozice. Přestože disponuje vládnoucí koalice nadpoloviční většinou hlasů, je považována za křehkou. Je to způsobeno tím, že někteří členové ANO 2011 hlasují proti návrhům ostatních stran koalice, ačkoliv se předem na koaličních schůzkách, konaných jednou za měsíc, domluví, že projednávané body podpoří (rozhovor č. 2 a 4)⁹². Podle výpovědi starosty se tyto členové schází tajně s opozicí, a tak se na ně ostatní koaliční partneři nemohou spoléhat. Z tohoto důvodu je koalice nucena získávat potřebnou podporu u KSČM, tedy u opozice. Povětšinou vyjednává tuto pomoc ČSSD jako strana, která má z ideologického hlediska ke KSČM nejbližší. Opozice, která je tvořena Šancí, KDU-ČSL a KSČM je tedy taktéž nejednotná. Městská organizace KSČM z těchto vztahů vychází nejhůře, protože v důsledku povolebního vyjednávání stanula v opozici s těmi, proti kterým v minulém volebním období stála v opozici (rozhovor č. 7). Podle předsedy KDU-ČSL Koubského je jasné, že vládnoucí koalice má tzv. tichou podporu některých komunistů (rozhovor č. 6). Ve skutečnosti, na základě výše zmíněného, i opozice má jistou podporu členů z řad koalice. Z toho vyplývá, že si představitelé kutnohorské komunální politiky nemají co vyčítat. Zajímavý byl pohled zastupitelky KSČM Frankovicové, která zmíněný stav na

⁹⁰ Jednání neveřejných pracovních zastupitelstev probíhaly i ve funkčním období 2010 – 2014 (koalice Šance pro Kutnou Horu a TOP 09)

⁹¹ Ve vydání říjnového čísla Kutnohorských listů (2016) totiž starosta města (Kutnohorská změna) zveřejnil článek pojednávající o obsahu jednání pracovní schůze zastupitelstva s citacemi opozičních zastupitelů. Takový krok vyvolal u opozice negativní reakci, neboť jednání bylo neveřejné bez záznamu, a zastupitelé se tak nemohou bránit údajným křivým obviněním. Následující dny si Šanc se Starým vyměnili veřejné dopisy, které jsou součástí přílohy č. 2

⁹² Autorce textu se nepodařilo zjistit, co vede některé zastupitele ANO 2011 k takovému jednání. Dotyční zastupitelé tyto informace odmítli poskytnout.

kutnohorské radnici okomentovala slovy: „*Když se hraje na velkou politiku, že opozice je opozice a koalice je koalice, tak máte velký problém lavírovat se ctí, protože koalice prosazuje něco, za co byste se postavila, neboť to odpovídá vašemu přesvědčení, ale opozice vám zdůrazní, že nyní jste v opozici, tudíž by bylo vhodné, abyste se tak i chovala. My máme myšlenkově blíže k sociálním demokratům jako k levici, ale členové opozice nám sdělili, že ČSSD už dávno levice není*“ (rozhovor č. 7).

Je možné konstatovat, že soutěživý charakter politických subjektů se zrodil v důsledku povolebního vyjednávání. Bezesporu přispěly k napjatým vztahům kutnohorských politických subjektů i následující kauzy:

- 1)kauza Tebis,
- 2)výstavba průmyslové zóny,
- 3)výstavba multifunkční sportovní haly.

Ad 1) Tato kauza pochází z doby, kdy na kutnohorské radnici vládla Šance (2010 – 2014), a je považována mezi členy současné koalice (od roku 2014) za ohnisko nesvárů s tímto sdružením. V roce 2012 se tehdejší představitelé kutnohorské radnice v čele s Ivem Šancem (tehdejším starostou města) rozhodli pro projekt propojení tepelné městské společnosti KH Tebis Kutná Hora s.r.o. s firmou EC Kutná Hora s.r.o., vlastníci bioplynku⁹³. Proti tomuto záměru svolala opozice den před plánovaným podepsáním smlouvy mimořádné konání zastupitelstva, neboť se jim smlouva zdála být nevýhodná. Smlouva měla být uzavřena na 17 let, a navíc se zde město zavazovalo k odběru konkrétního množství⁹⁴ tepla s tím, že pokud bude množství menší, uhradí město ztráty firmě EC Kutná Hora s.r.o. Přestože na mimořádné schůzi zastupitelstva bylo z řad odborníků⁹⁵ doporučeno smlouvu nepodepsat, smlouva byla následující den uzavřena, neboť si ji členové Šance prakticky odsouhlasili sami (vládli s 13 mandáty a 2 hlasy získali od TOP 09). Před samotným podepsáním smlouvy byl odvolán stávající jednatel⁹⁶ KH

⁹³ Tato firma vyrábí tepelnou energii ze slámy.

⁹⁴ Podle Radima Fedoroviče by: „Nadstandardní délka trvání smlouvy nebyla takovým problémem, pokud by se cena tepla odvíjela od aktuálních cen plynu. Tak tomu však není a vzhledem k poklesu cen plynu na burze budeme v příštím roce trazit částku 6 milionů Kč (kutnohorska-změna.cz).

⁹⁵ Například právníci z Transparency International.

⁹⁶Jednatelem Tebisu byl Ing. Vladimír Gajdoš, který se od smlouvy distancoval.

Tebisu s.r.o a na jako místo byl dosazen Koubský⁹⁷ (tehdejší zastupitel Šance). Podle zastupitelky Frankovicové (KSČM) byl záměr Šance relativně dobře vymyšlený. Sdružení počítalo s tím, že teplo z EC Kutná Hora bude dodáváno do nově postavených institucích⁹⁸. Žádná z těchto staveb se však podle Frankovicové nerealizovala, a tak je tento dlouhodobý projekt velmi ztrátový (rozhovor č. 7). Od roku 2014 se koalice (Kutnohorská změna, ČSSD, ANO 2011) v čele se starostou Starým⁹⁹ snaží dokázat¹⁰⁰, že podepsání smlouvy bylo velkou chybou a souviselo s podnikatelskými aktivitami členů Šance¹⁰¹.

Ad 2) Výstavba průmyslové zóny je dalším bodem, který na jednání zastupitelstva vzbuzuje vášnivé emoce. Vládnoucí koalice Kutnohorská změna, ČSSD a ANO 2011 by ráda využila nabídku čínského investora spočívající v odkupu městských pozemků za účelem zbudování průmyslové zóny ležící na okraji Kutné Hory. Zástupci koalice v tom vidí příležitost zvýšit počet pracovních míst v Kutné Hoře. Část opozice (KDU-ČSL a Šance) naopak poukazuje na fakt, že v této lokalitě se nachází zemědělská půda nejvyšší bonity, která by se měla raději využít pro pěstování pšenice. Předseda Koubský (KDU-ČSL) taktéž považuje za paradox, že starosta města, který sám sebe nazývá ekologem, by upřednostnil průmysl před zemědělstvím. Zastupitelka Šance k tomu podotýká, že Kutná Hora není průmyslové, nýbrž historické město a kutnohorští obyvatelé mohou cestovat za prací do nedalekého Kolína či Prahy (www.kutnohorskelisty.cz).

Ad 3) Politické subjekty v Kutné Hoře nejsou jednotné ani co se týče výstavby multifunkční sportovní haly. S jejím plánováním započali představitelé Šance ve volebním období 2010 – 2014. Hala podle jejich představ měla být umístěna v areálu Kamenné stezky¹⁰². S příchodem nové politické garnitury v čele s Martinem Starým se původní

⁹⁷ Nejedná se o Karla Koubského z MO KDU-ČSL.

⁹⁸ Mělo se jednat o azylový dům, průmyslovou školu a sportovní halu umístěnou v areálu tzv. Kamenné stezky.

⁹⁹ Na základě podepsání této smlouvy Martin Starý odešel ze Šance pro Kutnou Horu

¹⁰⁰ Člen koalice Tomáš Pilc (Kutnohorská změna) podal ke 24. 4. 2016 žalobu na určení neplatnosti této smlouvy.

¹⁰¹ Autorka textu se domnívá, že podané žaloby vyzní do ztracena, neboť tato smlouva byla řádně přijata radou města.

¹⁰² Areál se nachází v městské části Hlouška.

lokalita haly změnila¹⁰³ a začala se budovat na Klimešce, přestože předchozí vedení už mělo hotovou projektovou dokumentaci (mu.kutnahora.cz).

Z výše uvedeného je patrné, že koalice a opozice jen stěží dokážou spolupracovat. Jednání zastupitelstva jsou bouřlivá¹⁰⁴ a neefektivní. Podle zastupitelky Frankovicové je to i tím, že každá strana má jiné priority¹⁰⁵ (rozhovor č. 7). Nové investice povětšinou iniciují starosta města a někteří členové koalice (rozhovor č. 2). Podle předsedy Šance však některé tyto návrhy vycházejí ze zásobníku projektů, který existoval už ve funkčním období 2010 – 2014. V současném období (2016) je výběr investic do značné míry podřízen nabídce dotačních titulů. Koalice nemá podle předsedy Šance plán ani odpovídající koncepční dokument, často se pouští do akcí jenom proto, že existuje možnost získání dotace. Současnou koalici (2016) chápe sdružení Šance jako ne příliš výkonnou a kvalifikovanou, neboť se některými problémy vůbec nezabývá (školství, sociální záležitosti, řízení městských společností), v některých oblastech činí kontraproduktivní kroky (turistický ruch), v dalších podléhá chimérickým představám (mezinárodní univerzita, čínská investice v průmyslové zóně) (rozhovor č. 1). Předseda Koubský (KDU -ČSL) k tomu podotýká: „V Kutné Hoře je klišé s názvem dotace. Na tohle bude dotace, tak to budeme dělat, i když to Kutná Hora nepotřebuje“ (rozhovor č. 6).

Objevují se však i světlé chvíle, kdy koalice a opozice upustí od „války na ostří nože“ a naleznou společný konsensus. Tak tomu bylo například v roce 2016, kdy lokální politici zabránili prodeji¹⁰⁶ kulturního domu Lorec (rozhovor č. 2, 4,6).

¹⁰³ Představitelé Kutnohorské změny tento krok vysvětlují tím, že se v areálu Klimeška nachází plavecký bazén a ostatní sportovní vyžití. Sportovní hala tak do tohoto konceptu zapadla lépe (rozhovor č. 2). Autorka práce se však domnívá, že toto rozhodnutí bylo zčásti ovlivněno vzájemnými vztahy lídrů Šance pro Kutnou Horu a Kutnohorské změny.

¹⁰⁴ Jednání zastupitelstva se řídí podle jednacího řádu. Nutno však podotknout, že samotnému schválení programu jednání zastupitelstva poměrně často předchází dlouhé diskuse (mu.kutnahora.cz).

¹⁰⁵ Šance je spíše zaměřena na oblast kultury a Kutnohorská změna soustředí své zájmy na ochranu přírody, i když s výše zmíněným bodem má tato charakteristika nekoresponduje.

¹⁰⁶ Zájem o koupi kulturního domu projevila soukromá firma, která zde chtěla vybudovat sociální bydlení.

5.2 Zájmové organizace

5.2.1 Organizace obhajující a prosazující zájmy

Politické strany nejsou jedinými zprostředkovateli občanských zájmů ve veřejném dění. Existují ještě další skupiny, které rovněž prosazují specifické zájmy ve společnosti, a které tak přispívají k naplňování demokracie. Řeč je o zájmových skupinách, jež mají politický vliv bez politického mandátu. Jedná se o různé profesní organizace a odbory. Většina těchto skupin je oficiálně zaregistrována (hájí zájmy podnikatelů a zaměstnanců). Existují však i takové skupiny, které se na veřejnosti angažují i bez oficiální registrace (např. Spolek za zřízení Mezinárodní univerzity svatého Prokopa).

Z oficiálních organizací, které hájí zájmy podnikatelů a zaměstnanců, působí v Kutné Hoře odbory. Jejich počet však není velký a vyskytují se spíše v rámci velkých průmyslových závodů. Svoji činnost orientují především do vnitřního prostředí těchto podniků. Jedná se o Odborový svaz KOVO při Foxconnu, jehož hlavním cílem je prosazovat zájmy zaměstnanců pracujících v kovoprůmyslu (user-kovofox.webnode.cz), nezávislý odborový svaz pracovníků potravinářského průmyslu a příbuzných oborů Čech a Moravy při Philip Morris ČR a.s., mezi další pak patří Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče fungující v rámci oblastní nemocnice Kutná Hora.

5.2.2 Organizace sdílení společnosti

Potřeba kutnohorských občanů být součástí organizací, které ve společnosti umožňují lidem sdílení shodných zájmů, je poměrně silná¹⁰⁷. Od roku 2015 se tyto organizace scházejí na Sousedském jarmarku, kde si vzájemně předávají své zkušenosti a představují své aktivity kutnohorským občanům. Mezi ty s nejvyšším počtem členů patří místní organizace: Český rybářský svaz, Junák - svaz skautů a skautek v ČR, Unie Roska, Českomoravská myslivecká jednota, ochránářský spolek Denemark a Klub seniorů. Členská základna těchto uskupení se pohybuje v rozmezí 150 – 300 osob.

¹⁰⁷ Viz tabulka č. 13 předkládající jejich seznam.

Podle starosty je nejlépe prosperující neziskovou organizací Oblastní charita Kutná Hora, která působí ve městě přes 24 let a pomáhá těm občanům, kteří se ocitli v nepříjemné životní situaci. Naopak nejvíce kontroverzní neziskovou organizací je v Kutné Hoře podle starostových slov Prostor – plus o.p.s., společnost, která se v rámci svých sociálních a terénních programů snaží poskytovat sociální služby na Kolínsku a Kutnohorsku. Starosta a někteří členové koalice vystupují vůči této neziskové organizaci rezervovaně, neboť její obrat dosahuje ročně ke 12 milionům korun a vedoucí zaměstnanci si rozdělují nemalé odměny (rozhovor č. 2). Nutno podotknout, že tento negativní postoj vládnoucích politiků může být vyvolán i tím, že někteří zaměstnanci Prostoru jsou bývalými či současnými zastupiteli za Šanci nebo alespoň jejími sympatizanty (mu.kutnahora.cz).

Podpora kutnohorských neziskových organizací je realizována přes grantový systém, v jehož rámci se financuje sport, kultura či sociální služby. Jednotlivé organizace mohou oficiálně podávat žádosti o malé granty do 5 000 Kč, o střední granty do 50 000 Kč i o velké granty nad 50 000 Kč. Na základě odpovědí opozičních zastupitelů (Šance a KDU-ČSL) je podpora spolků uskutečňována spíše na základě osobních sympatií. Předseda KDU-ČSL Koubský k tomu říká: *„Běžně se to dělá tak, že peníze dostanou uskupení, která souzní s koalicí“* (rozhovor č. 6).

5.2.3 Ostatní organizace

Mezi ostatní organizace lze zařadit církve. Z celkového počtu obyvatel kutnohorského okresu se při SLDB v roce 2001 přihlásilo 21 105 věřících, tj. 28,7 %, což je méně než celorepublikový průměr, který činí 32,1% obyvatel. Nejvíce občanů se hlásí k římskokatolickému vyznání (81,4 %). 62,2 % občanů vnímá samo sebe jako ateisty, což okres Kutná Hora k méně nábožensky založeným regionům republiky. V porovnání se SLDB v roce 1991 je zaznamenán pokles počtu věřících, a to o 12 161 osob. V té době se k některé z církví přihlásilo celkem 33 266 obyvatel (www.czso.cz).

V Kutné Hoře se nachází šest církevních organizací a jedno křesťanské společenství. Jsou to církve apoštolská, bratrská, československá husitská, českobratrská církev evangelická, římskokatolická církev a křesťanské společenství Kutná Hora (www.czso.cz).

5.3 Výsledky a diskuse

Politické subjekty v Kutné Hoře lze rozdělit do dvou skupin. V jedné z nich se nacházejí politické strany a v druhé nejrůznější zájmové organizace. Kutná Hora se řadí mezi středně velké obce, její současný stranický systém (2016) je zastoupen sedmi subjekty. Stranické spektrum je složeno ze čtyř místních organizací celostátních stran s doplněním třech místních sdružení nezávislých kandidátů, z nichž dvě, Kutnohorská změna a Šance pro Kutnou Horu, hrají v místní samosprávě významnou roli, a to i přesto, že z výše zmíněného teoretického hlediska se přisuzuje sdružením nezávislých kandidátů v prostředí středně velkých obcí doplňková role.

Místní organizace celostátních strany mají dvojciferný počet členů dlouhodobě čítající ke 40 osobám, s výjimkou hnutí ANO 2011, které má 15 členů. Nutno tak podotknout, že ačkoliv je v odborné literatuře známý trend spočívající ve snižování členských základů, mají místní organizace celostátních strany na kutnohorské radnici poměrně vysoký počet členů, z nichž většina z nich jsou straníci (nejvíce straníků má KDU-ČSL, KSČM). Členská základna místních sdružení nezávislých kandidátů pak sahá k 20 členům (kandidátům). Zajímavostí je, že předsedové nezávislých sdružení (Šance, Kutnohorská změna) tvrdí, že jejich počet příznivců (sympatizantů) se pohybuje kolem 500 osob. Takové tvrzení údajně, podle jejich vyjádření, potvrzují volební výsledky. V rámci celého okresu Kutná Hora je však klesající tendence členských základů místních organizací národních stran již znatelná. V zásadě platí, že s úbytkem místních organizací v rámci kutnohorského okresu, ubývají i jejich členové. Nejvyšší počet místních organizací na Kutnohorsku náleží KSČM (35). Takový počet je v porovnání s počtem místních organizací ČSSD (7), KDU-ČSL (6), ANO 2011(2) mimořádný.

Většina kutnohorských komunálních politiků nemá zájem pracovat ve vyšších patrech politiky. Výjimku tvoří Ivo Šanc a někteří členové ČSSD a KDU-ČSL, kteří získali významné funkce (např. post místohejtmanky STK, poslanec PS ČR). Z analýzy dále vyplynulo, že nejaktivnějšími politickými subjekty, co do počtu pořádaných akcí v mezivolebním období, je místní organizace KDU-ČSL a sdružení Kutnohorská změna. Nutno však podotknout, že tato zvýšená aktivita MO KDU-ČSL nevede k vyšším volebním úspěchům. Ostatní politické subjekty se více aktivizují v předvolebním období. Volební programy politických subjektů se ve značné míře prolínají, některé jsou dokonce

téměř totožné. To samé lze konstatovat o podobě předvolebních kampaní, v nichž politické subjekty používají shodné komunikační prostředky (adresná zásilka, předvolební noviny, facebook, mítinky). Pouze KSČM nevyužívá ke komunikaci s voliči sociální sítě, což lze vzhledem k věkovému průměru (tj. 60 let) jejich členů očekávat. U místní organizace ANO 2011 byla pozoruhodná role celostátního předsedy Andreje Babiše na celkové podobě a řízení předvolební kampaně (2014) místního politického hnutí. Jeho značné pravomoce v průběhu předvolební kampaně 2014 vedly až k odvolání předsedy místního politického hnutí a ke jmenování nového lídra. Podle vyjádření zbylých členů politických subjektů byla forma jejich předvolební kampaně diskutována a posléze schválena na členských schůzích. Stejně jako pořadí na kandidátních listinách. Pouze místní organizace KDU-ČSL tradičně sestavila pořadí kandidátů na kandidátních listinách z výsledků primárních voleb. Obecně vzato většinu předních míst kutnohorských kandidátních listin však obsazují veřejně známé osoby (zpravidla členové).

Vzájemné vztahy kutnohorských politických subjektů jsou založeny na osobních sympatiích a averzích. Zdejší politický systém lze hodnotit jako plně soutěživý a založený na principu vlády a opozice. Jednání zastupitelstva jsou velmi zdoluhavá a plná osobních útoků, často končící trestními oznámeními. Vztahy mezi politickými subjekty jsou spletité i na úrovni samotné koalice a opozice. Dochází i k tomu, že někteří členové koalice nespolupracují se svými koaličními partnery, když se zdržují hlasování nebo hlasují proti koaličním návrhům.

Politické strany nejsou jedinými zprostředkovateli zájmů zdejších občanů, neboť do veřejného dění v Kutné Hoře výrazně zasahuje přes 20 skupin, které umožňují jednotlivcům ve společnosti sdílet své zájmy s ostatními lidmi. Od roku 2015 se tyto organizace scházejí na Sousedském jarmarku, kde si vzájemně předávají zkušenosti a představují své aktivity kutnohorským občanům. Nutno podotknout, že vztah těchto organizací s místní samosprávou je však minimální, omezující se na získání malých grantů do 5000 Kč. Podle vyjádření opozičních zastupitelů je podpora těchto organizací realizována podle osobních sympatiích. Co se týče odborových organizací, ty ve městě nalezneme pouze v rámci průmyslových závodů Foxconn a Philip Morris, svoji aktivitu však zaměřují téměř výhradně dovnitř organizací, v nichž působí.

6 Komunální volby

6.1 Komunální volby 2010

Volby do obecních zastupitelstev 2010 připadaly na 15. – 16. říjen. V těchto volbách kandidovalo celkem 15 subjektů¹⁰⁸. V historii komunálních voleb konaných v Kutné Hoře je takový počet podaných kandidátních listin zatím nejvyšší. Mezi kandidujícími politickými subjekty dominovaly politické strany známé z celostátní úrovně (například Strana zelených, ODS, ČSSD, KDU–ČSL, KSČM). Kandidátní listiny sestavily i politické strany, které se zformovaly krátce před volbami do Poslanecké sněmovny ČR¹⁰⁹, a to sice Strana práv občanů ZEMANOVCI, TOP 09 a Věci veřejné. Lze tak konstatovat, že se místní političtí aktéři poměrně rychle přizpůsobili situaci z národní úrovně politiky. Kromě těchto stran podaly kandidátky i strany s komunální ambicí. Jednalo se např. o Alternativu pro Kutnou Horu, Šanci pro Kutnou Horu, Kutnohorské PATRIOTY či Volte Pravý Blok www.cibulka.net. Většina kandidujících subjektů sestavila úplnou¹¹⁰ kandidátní listinu s 27 členy¹¹¹ (www.volby.cz).

Celkem se tak v těchto volbách registrovalo 352 kandidátů, z toho 226 mužů a 126 žen. Průměrný věk kandidátů byl 48,3 let (muži 48,6, ženy 47,7 let). Nejstaršímu kandidátovi bylo 82 let a nejmladší kandidátce 19 let. Genderové rozložení v rámci jednotlivých kandidátek bylo různé. Strany ODS, Volba pro Kutnou Horu a Starostové a nezávislí měly ve svých kandidátních listinách více mužů nežli žen. Naopak například kandidátce Suverenity – bloku Jany Bobošíkové dominovaly více ženy (www.volby.cz).

V souvislosti s těmito volbami je dobré zmínit některé přední kandidáty známé z předchozího působení v místní politice. Řeč je například o RNDr. Ivo Šancovi, který do roku 2010 kandidoval v komunálních volbách celkem čtyřikrát. V letech 1994 - 1999 pak

¹⁰⁸ Podrobný seznam kandidátů a jejich volebních výsledků zobrazuje tabulka č. 19 v seznamu příloh.

¹⁰⁹ Volby do poslanecké sněmovny proběhly 28. – 29. května 2010.

¹¹⁰ Politická uskupení se mnohdy snaží sestavit plné kandidátní listiny, přestože zadní místa vyplní tzv. „křovím“, a to proto, aby se nepřipravila o zisk potenciálních hlasů. Volební zákon totiž umožňuje jednotlivým politickým uskupením uvést tolik osob na kandidátní listině, kolik činí počet členů volených do příslušného zastupitelstva (21 Zákona č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů).

¹¹¹ Nižší počet měly pouze Věci veřejné (23 kandidátů), Strana zelených (4 kandidáti), Volte Pravý Blok www.cibulka.net. (1 kandidát).

jako představitel ODS vykonával funkci starosty města. V roce 1999 se svého postu vzdal a odešel pracovat do zahraničí. Do komunální politiky se vrátil v roce 2010 jako lídr kandidátní listiny Šance pro Kutnou Horu (rozhovor č. 1).

Neméně známým kandidátem byl Ivo Šalátek¹¹² kandidující za ODS, rovněž bývalý starosta města Kutná Hora, a to v letech 2002 – 2010. Mezi další veřejně známé osoby lze zařadit Marii Matyášovou, která se objevila na kandidátní listině SPOZ, ačkoliv byla před komunálními volbami 2010 dlouholetou členkou a posléze i lídryní ČSSD. Na základě vnitrostranických rozporů se před komunálními volbami v roce 2010 rozhodla ukončit své členství v sociální demokracii.

K volbám do obecního zastupitelstva Kutné Hory v roce 2010 se dostavilo celkově 47,41 % voličů. Vítězem voleb se stala Šance pro Kutnou Horu – sdružení nezávislých kandidátů, které bylo pro kutnohorské voliče nováčkem. Sdružení získalo celkově 35,67 %, což představovalo zisk 13¹¹³ křesel v zastupitelstvu. Druhou příčku se ziskem 14,59 % hlasů a pěti mandáty obsadila ČSSD v čele s Ing. Zuzanou Moravčíkovou. Pravicové strany TOP 09 a ODS pak získaly po dvou mandátech a KSČM celkem tři zastupitelská křesla. Je nutné zmínit, že největší propad v těchto volbách zaznamenala strana ODS, která v předcházejících obecních volbách tradičně získávala 5–10 zastupitelských křesel (www.volby.cz). Tato skutečnost mohla být ovlivněna mediálně prezentovanými skandály strany na celostátní úrovni a taktéž neustálými místními vnitrostranickými rozbroji.

6.2 Komunální volby 2014

Volby do obecních zastupitelstev 2014 se uskutečnily 10. – 11. října. Kutnohorští voliči mohli vybírat z celkem 11 subjektů¹¹⁴. V porovnání s komunálními volbami v roce 2010 tak kandidovalo v roce 2014 o čtyři politické subjekty méně. Z parlamentních stran sestavily opětovně kandidátní listinu ČSSD, KDU-ČSL, KSČM, ODS, TOP 09 a nově politické hnutí ANO 2011, které je od roku 2013 součástí Parlamentu ČR. Lze se tak setkat s podobnou skutečností jako v roce 2010, kdy v kutnohorských komunálních volbách

¹¹² Od roku 1999 - 2002 člen mise OSN v Kosovu.

¹¹³ Zastupitelstvo v Kutné Hoře je usnášeníschopné při přítomnosti 14 zastupitelů.

¹¹⁴ Podrobný seznam kandidátů a jejich volebních výsledků zobrazuje tabulka č. 20 v seznamu příloh.

kandidovaly strany, které vznikly krátce před volbami do Poslanecké sněmovny ČR. Naopak kandidátní listinu již nesestavily Věci veřejné, Strana zelených a Strana Práv Občanů Zemanovci, tedy strany, které na národní úrovni prošly mezi lety 2012 – 2014 krizí doprovázenou vnitrostranickými rozbroji a štěpením. Z lokálních sdružení již kandidátku nesestavili Kutnohorští patrioti, Volba pro KH a STAN. Mezi nově kandidující uskupení pak patřily Kutnohorská změna a Volba pro město (www.volby.cz).

Všechny kandidující subjekty sestavily plnou - 27 člennou kandidátní listinu. Celkový počet zaregistrovaných kandidátů činil 324, tj. o 28 kandidátů méně než v předchozích volbách. Na kandidátních listinách dominovali více muži nežli ženy, a to 196 ku 101. Průměrný věk činil 48,93 let, nejstaršímu kandidátovi bylo 83 let a nejmladší kandidátce pak 19 let. Lze vysledovat, že největší podíl mladých kandidátů byl u Kutnohorské změny (průměrný věk 39,5 let) a ANO 2011 (průměrný věk 43 let). Naopak nejvyšší průměrný věk vykazovaly u svých uchazečů kandidátní listiny KSČM a KDU -ČSL (60 let) (www.volby.cz).

V souvislosti s pochopením vzájemných vztahů mezi jednotlivými politickými uskupeními (viz podkapitola č 5.1.8.) je dobré zmínit některé přední představitele politických stran účastnících se komunálních voleb 2014. Nepochybně důležitou osobou byl v těchto volbách Martin Starý – předseda Kutnohorské změny a zakladatel ochránářského spolku Denemark¹¹⁵, který byl původně spolu s Šancem zakladatelem nezávislého sdružení Šance pro Kutnou Horu a od roku 2010 zastupitelem Kutné Hory. V polovině funkčního období se však Starý a Šanc, z důvodu odlišných názorů na vedení kutnohorské radnice, rozešli. V době, kdy byl Starý s Šancí ve při, založil vlastní uskupení nezávislých kandidátů a získal na svou stranu opozici tvořenou ČSSD, ODS a KSČM (rozhovor č. 2, 7).

Zcela novou osobou kutnohorských komunálních voleb 2014 byl Josef Viktora, který kandidoval za ANO 2011. Zajímavostí je, že Josef Viktora nebyl lídrem strany, ale Andrej Babiš si vyžádal, aby se stal hlavní tváří předvolebních billboardů¹¹⁶. Lze si to

¹¹⁵ Denemark je občasně sdružení, které se z velké části zabývá mapováním živočichů a rostlin v údolí Vrchlice (denemark.jidol.cz).

¹¹⁶ Tehdejší lídrem strany byl Josef Kraus, který však mezi zastupiteli nepožíval valné důvěry a respektu.

vysvětlit tím, že Viktora nebyl, na rozdíl od jiných kandidátů, zatížen negativní minulostí. Naopak lídr ČSSD – Zuzana Moravčíková nebyla v Kutné Hoře nováčkem.

K volbám do městského zastupitelstva Kutné Hory v roce 2014 se dostavilo celkově 39,5 % voličů. V porovnání s volební účastí v roce 2010 se volební účast v roce 2014 snížila o 7,91 %, což představuje 30 356 voličů. Vítězem voleb se stala Šance pro Kutnou Horu, sdružení v čele s Ivem Šancem získalo 19,23 % voličských hlasů, tj. 6 mandátů. Druhá v pořadí se umístila Kutnohorská změna se ziskem 17,98 % hlasů. Toto sdružení v popředí s Martinem Starým kandidovalo v kutnohorských komunálních volbách poprvé a zajistilo si v zastupitelstvu 6 křesel. ANO 2011 obdrželo 5 mandátů a ČSSD získala 4 mandáty. KSČM, KDU-ČSL a Alternativa pro Kutnou Horu pak obdržely shodně 2 mandáty. Největší propad zaznamenala ODS, která nezískala žádný mandát (www.volby.cz). Od roku 2006 dochází k postupnému snižování podílu mandátů získaných stranou ODS, její úpadek je v Kutné Hoře zcela evidentní¹¹⁷.

6.3 Druhy kandidátních listin a fluktuace jednotlivých kandidátů mezi nimi

Kutnohorští voliči mohou tradičně vybírat z velkého množství¹¹⁸ podaných kandidátních listin. V letech 2002 – 2014 kandidovaly jak jednotlivé strany, povětšinou známé z celostátní¹¹⁹ úrovně, tak i nezávislí kandidáti, kteří volili různé formy volební účasti, jednak šlo o SNK¹²⁰, dále nezávislí kandidáti vystupovali pod určitým celostátním subjektem¹²¹ a dále byla utvořena koalice¹²² nezávislých kandidátů. V těchto letech nekandidoval žádný samostatný nezávislý kandidát, což ostatně v VSO není obvyklé.

¹¹⁷ V roce 2006 strana získala 9 zastupitelských křesel, v roce 2010 obdržela 2 mandáty a v roce 2014 měla nulový zisk (www.volby.cz).

¹¹⁸ V roce 2002 kandidovalo 11 subjektů, 2006 jich kandidovalo 9, v roce 2010 kandidovalo 15 uskupení a v roce 2014 bylo podáno 11 kandidátních listin (www.volby.cz).

¹¹⁹ US-DU, ODS, KDU-ČSL, ČSSD, KSČM, Strana zelených, Věci veřejné, Strana práv občanů Zemanovci, TOP 09, ANO 2011 (www.volby.cz).

¹²⁰ Například: SNK Kutná Hora (kandidatura v roce 2002), SNK Evropští demokraté (kandidatura v roce 2006), Šance pro Kutnou Horu (kandidatura v roce 2010 a v roce 2014), Kutnohorská změna (kandidatura v roce 2014), Kutnohorští patrioti (kandidatura v roce 2014), Alternativa pro Kutnou Horu (kandidatura v roce 2010 a 2014) (www.volby.cz).

¹²¹ Například: Volba pro KH a STAN (kandidatura v roce 2010) (www.volby.cz).

¹²² Například: Kutnohorská liga, sdružení SOS, NK (kandidující v roce 2002 a 2006) (www.volby.cz).

Lze říci, že poměr počtu celostátních stran k počtu nezávislých uskupení je ve sledovaném období vyrovnaný¹²³. V případě celostátních stran se v Kutné Hoře rovněž setkáváme s relativně vysokou stranickou příslušností¹²⁴ (www.volby.cz). Je nutné podotknout, že se za 12 let v Kutné Hoře postupně vystřídal mnoho uskupení, z nichž některá kandidovala pouze v jednom volebním období a v dalším již kandidátní listinu nesestavila¹²⁵, a to z důvodu nízkých voličských preferencí. Lze však konstatovat, že někteří kandidáti se pak později objevili na kandidátních listinách pod jiným označením. Jako tomu bylo například u uskupení s názvem Volba pro město, kde se většina kandidátů z tohoto nezávislého sdružení rozhodla z důvodu volebního neúspěchu v roce 2006 (subjekt nezískal žádný mandát) kandidovat v roce 2010 pod označením Volba pro KH a STAN. Tento nový subjekt tak podle Balíkovi teorie můžeme označit za tzv. personálního nástupce. Paradoxní je, že výsledky voleb 2010 přinesly tomuto uskupení nulový zisk a tak pro volby 2014 se název sdružení opětovně změnil na Volbu pro město (opět bez získání křesla v zastupitelstvu). Zajímavý byl přesun bývalého starosty Iva Šalátka (2002 - 2010), dlouholetého člena ODS, který se v roce 2014 rozhodl kandidovat do kutnohorského zastupitelstva za uskupení s názvem Volba pro město. To si lze vysvětlit tehdejší úpadkem ODS v Kutné Hoře (www.volby.cz).

Někteří lokální politici rovněž kandidovali pod jiným označením z důvodu stranických rozepří, jako tomu bylo u výše zmíněné Marie Matyášové, která před komunálními volbami v roce 2010 odešla spolu s dalšími devíti osobami z ČSSD a kandidovala za SPOZ. Podobná situace nastala i u současného (20116) starosty Martina Starého, který před komunálními volbami v roce 2014 odešel z Šance a založil nové uskupení s názvem Kutnohorská změna.

¹²³V roce 2002 kandidovalo 5 celostátních stran a 6 nezávislých uskupení, v roce 2006 kandidovalo rovněž 5 stran a 4 nezávislá uskupení, v roce 2010 8 celostátních stran a 7 nezávislých uskupení, v roce 2014 pak 6 celostátních stran a 5 nezávislých uskupení (www.volby.cz).

¹²⁴ Kupříkladu v komunálních volbách 2014 měla ČSSD z celkového počtu 27 kandidátů 18 straníků a pouze 9 kandidátů bez politické příslušnosti (dále jen BEZPP), KSČM měla 19 straníků a 8 kandidátů BEZPP, ODS pak 22 straníků a 5 kandidátů BEZPP, KDU-ČSL 15 straníků a 12 BEZPP, pouze strany TOP 09 a ANO 2011 tvořily výjimku, neboť TOP 09 měla 8 straníků a 19 kandidátů BEZPP a ANO 2011 4 straníky a 23 kandidátů BEZPP (www.volby.cz).

¹²⁵ Například: SNK Evropští demokraté (kandidující pouze v roce 2006), Věci veřejné (kandidující pouze v roce 2010), SPOZ (kandidující pouze v roce 2010), Volte Pravý Blok www.cibulka.net (kandidující pouze v roce 2010).

6.4 Volební chování

Na volební chování kutnohorských voličů má pravděpodobně vliv charakter socioekonomické situace. Volební výsledky (2010, 2014) v Kutné Hoře ukazují, že voliči upřednostnili nová politická uskupení, která před volbami slibovala zvýšení ekonomické prosperity města (případ Šance i Kutnohorské změny), která se snížila za dob vlády ODS. Mnohé subjekty taktéž lákaly kutnohorské voliče tím, že navrátí ztracenou slávu Kutné Hory (Alternativa pro Kutnou Horu) a pozvednou dosud slabý cestovní ruch (Šance pro Kutnou Horu).

Dalo by se říci, že na volební chování má vliv i zvyšující se vzdělanost¹²⁶ města, kdy více hlasů získávají uskupení s pravicovou rétorikou (případ Kutnohorské změny v roce 2014, či volební výsledky ODS 2002, 2006¹²⁷). Jiné strany sázejí na loajalitu svých voličů, kteří jim tradičně odevzdávají hlasy (KDU-ČSL, KSČM, ČSSD). Patrně svou roli na volební výsledky mají různé kauzy, které subjektům snižují preference (případ Šance^{128a} a kauza Tebis¹²⁹, či případ ODS¹³⁰ a kauza nákupu pozemků a budov). Kutnohorští voliči taktéž v komunálních volbách 2010 a 2014 dali šanci subjektům, které se nově zformovaly na národní úrovni a pravděpodobně tak pro ně představovaly jakýsi „nový proud“ (Věci veřejné, Strana zelených, SPOZ, TOP 09, ANO 2011). U posledního zmiňovaného případu je vidět uplatnění spíše holistického přístupu ve výzkumu metodologie lokální politiky.

Volební účast, je dalším projevem volebního chování a zároveň důležitým determinantem výsledků voleb. Tabulka č. 21 zobrazuje vývoj volební účasti v kutnohorských komunálních volbách od roku 1990 až do roku 2014. Z tabulky je patrné, že po roce 1990 se volební účast postupně snižovala. Výjimku tvořil rok 2010, kdy volební účast dosáhla 47,41 %, což si lze vysvětlit kandidaturou právě výše zmíněných nových uskupení, jež přivedla kutnohorské občany k volbám. Porovnáme-li tyto hodnoty s údaji

¹²⁶ Je známo, že pravicové strany volí lidé s vyšším vzděláním.

¹²⁷ Výsledky komunálních voleb 2002, 2006 - viz tabulky č. 23 a 24 v seznamu příloh

¹²⁸ Sdružení sice vyhrálo v roce 2014 volby, ale získalo oproti volbám v roce 2010 o 7 zastupitelských křesel méně.

¹²⁹ Viz podkapitola 5.1.8.

¹³⁰ Ve funkčním období 2006 – 2010 tehdejší starosta Ivo Šalátek (ODS) údajně nakoupil předražené pozemky a budovy od společnosti Listio (www.kutnohorsky.denik.cz).

v tabulce č. 4 (viz podkapitola č. 3.4.7) , zjistíme, že výsledky komunálních voleb na celostátní úrovni mají více či méně podobnou klesající tendenci, s výjimkou roku 2010, kdy se volební účast zvýšila. Zároveň je nutné sdělit, že i přes snižující se trend je celorepubliková volební účast ve všech sedmi volebních obdobích s porovnáním s volební účastí Kutné Hory vždy vyšší. Taková skutečnost vypovídá o nezájmu kutnohorských obyvatel o věci veřejné.

Tabulka č. 21: Vývoj volební účasti v komunálních volbách v Kutné Hoře v letech 1990 – 2014

Rok	1990	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Volební účast v %	70,31	52,37	39,34	38,71	38,14	47,41	39,5

Zdroj: www.volby.cz

6.5 Formování koalic 2002 – 2014 +

Na základě Jüptnerovy teorie sestavování koalic se ve středně velkých obcích setkáváme s velkými koalicemi, které mají stabilně nadpoloviční počet členů v zastupitelstvu. Taková skutečnost platí i pro povolební koalice v Kutné Hoře, jež tradičně vládnu se silným mandátem a vyznačují se pestrým stranickým složením. Podíváme-li se na tabulku č. 22, zjistíme, že po čtyři volební období (tj. mezi lety 2002 – 2014+) jsou v Kutné Hoře sestavovány široké koalice skládající se z minimálně třech politických subjektů.

Ve volbách do zastupitelstva města v roce 2002 sestavily velkou koalici všechny subjekty, jež překročily 5% volební kvórum, s výjimkou ČSSD a KSČM. Koalice vládla s 18 mandáty. Nejsilnějším subjektem v tomto koaličním modelu byla ODS, která získala 5 mandátů a post starosty města. Ostatním uskupením vynesly výsledky voleb 1 – 2 zastupitelská křesla. Koaliční model v roce 2006 byl utvořen na podobném půdorysu. Byla sestavena široká koalice a opětovně v opozici stanuly levicové strany ČSSD a KSČM. ODS získala v komunálních volbách 2006 v porovnání s předchozími volbami 2002 o 4 mandáty více a obhájila post starosty města. Tato koalice vládla se silným mandátem, získala 18 hlasů, tedy stejně jako v předchozím funkčním období (2002 – 2006).

Tabulka č. 22: Přehled koaličních modelů v letech 2002 – 2014 +

Období	Koaliční model	Starosta města
2002 - 2006	ODS, US-DU, Volba pro město, KDU-ČSL, SNK, Kutná Hora 200, Kutnohorská liga	Šalátek (ODS)
2006 - 2010	ODS, Kutnohorská liga, Volba pro města, Zelení, KDU-ČSL, SNK	Šalátek (ODS)
2010 – 2014	Šance pro Kutnou Horu, TOP 09	Šanc (Šance pro Kutnou Horu)
2014 -	Kutnohorská změna, ČSSD, ANO	Starý (Kutnohorská změna)

Zdroj: zpracováno dle Lukáše Provaze (kronikář KH)

6.5.1 Koaliční vyjednávání 2010

Po vyhlášení výsledků komunálních voleb 2010 nastalo na kutnohorské radnici koaliční vyjednávání. Přestože Šance pro Kutnou Horu zvítězila s přehledem, bylo pro ni nutné nalézt koaličního partnera. První nabídka k vytvoření koaliční spolupráce směřovala k ČSSD, tedy ke straně, která v těchto volbách skončila na druhém místě. Z hlediska počtu mandátů by se jednalo o silnou (velkou) koalici (celkově 18 křesel v zastupitelstvu), jež by se shodovala i v několika důležitých bodech programu¹³¹. Na počátku povolebního koaličního vyjednávání se jevilo toto spojení jako jednoznačně přijatelné. O budoucím složení koalice by bylo podle vyjádření vítěze komunálních voleb jasno již v sobotní podvečer 16. října - krátce po vyhlášení výsledků voleb (rozhovor č. 1). V průběhu vyjednávání však došlo v rámci těchto subjektů k nesmiřitelným rozporům¹³² a koaličním partnerem Šance pro Kutnou Horu se nakonec stala TOP 09, neboť podle vyjádření Šance měla k sobě tato uskupení programově blízko¹³³ (rozhovor č. 1). „Zprávu, že ta „nevěsta“ pro Šanci pro Kutnou Horu jsme my, jsme se dozvěděli v pondělí v deset hodin večer. Jsme

¹³¹ Například zlepšení hospodářské situace města, boj s nezaměstnaností, podpora seniorů atd.

¹³² Jedním z problémových bodů v rámci koaličního jednání měl být odlišný názor na privatizaci městského majetku (kutnohorsky.denik.cz).

¹³³ Šance měla na výběr mezi ODS, KSČM, Kutnohorskými patrioty a právě TOP 09 (všechna uskupení obdržela shodně po dvou mandátech). Ostatní kandidující subjekty nezískaly žádný mandát (www.volby.cz). Autorka textu se domnívá, že kdyby bývala v těchto volbách nepropadla KDU-ČSL, vytvořila by Šance koalici s ní. Je totiž evidentní, že členové Šance a KDU-ČSL mají podobné programové smýšlení (viz rozhovor č. 6).

samozřejmě rádi (...), chceme pracovat ve prospěch Kutné Hory, nejde nám o ta „korytka“, jak jsem si přečetla včera večer na Facebooku,“ zdůraznila Ivana Vopálková z TOP 09 (kutnohorsky.denik.cz).

Lídr Šance pro Kutnou Horu se po ustanovení koalice vyjádřil k volbě starosty slovy: „*Společná představa je taková, že kandidátem na starostu budu já a kandidáty na místostarosty Jiří Franc a Karel Koubský*“ (kutnohorsky.denik.cz). Tak se i skutečně stalo. Post starosty a funkce místostarostů získali zástupci Šance. Koalice vzešlá z povolebních vyjednávání začala vládnout s 15 mandáty, tedy s nadpoloviční většinou v zastupitelstvu. Pro následující léta si však zajistila tvrdou opozici z řad zastupitelů ČSSD a ODS.

6.5.2 Koaliční vyjednávání 2014

Kutnohorské komunální volby 2014 skončily s překvapivými výsledky. Vítězem voleb se sice stala Šance, ale v porovnání s předchozími volebními výsledky v roce 2010 ztratila více než polovinu hlasů. V povolebním koaličním vyjednávání neměla Šance jednoduchou pozici. Jako vítěz voleb zpočátku vedla koaliční rozhovory. Lídr Šance vyzval všechny zvolené zastupitele k vytvoření široké koalice, v níž by byly zastoupeny všechny politické strany, které překročily 5% volební kvórum. Zároveň navrhl, že post starosty a místostarosty si rozdělí tři nejsilnější subjekty. Ostatním uskupením by náležela dle volebních výsledků jedno až dvě zastupitelská křesla (kutnohorsky.denik.cz).

Tento koaliční model však jako první odmítla Kutnohorská změna. Spojení Šance a Kutnohorské změny nepřicházelo pro Starého, z důvodu silné antipatie k lídru Šance, v úvahu. Podobná situace se odehrávala i v případě spolupráce s ČSSD, neboť jejich partnerství bylo narušeno již od roku 2010. Navíc byly v předchozím období silnými opozičními rivaly. Aby mohla Šance vládnout, musela by utvořit koalici s KDU-ČSL, Alternativou pro Kutnou Horu, ANO 2011 a s KSČM. Jednalo by se také o širokou koalici. Spojení s KSČM však bylo pro ostatní subjekty z ideologických důvodů nepředstavitelné. ANO 2011 se ve své předvolební kampani vymezovalo vůči Šanci a jejímu dosavadnímu vládnutí na kutnohorské radnici. Šance očekávala od zvolených subjektů spolupráci, neboť měla z minulého volebního období spoustu stále nedokončených nebo právě započatých projektů. Opak byl pravdou. Šance tak vyčerpala všechny své možnosti a vedení koaličních jednání převzala Kutnohorská změna.

Kutnohorská změna měla snadnější pozici v koaličním vyjednávání. Po vyhlášení výsledků měl lídr Kutnohorské změny představu o vícebarevné koalici. Starý podotkl: „*Od začátku říkám, že komunální politika je o lidech a ne o stranách. Případná koalice by měla být vícebarevná*“ (kutnohorsky.denik.cz). Jako první nabídl spolupráci ČSSD. Lídryně ČSSD Zuzana Moravčíková se nebránila spolupráci s Kutnohorskou změnou a souhlasila také s navrhovanou duhovou koalici. Další nabídka pak směřovala k ANO 2011. Mezi kandidáty ANO 2011 převládala euforie z volebního vítězství a Josef Viktora výsledek okomentoval: „*Na to, že jsme úplně noví a jsme bráni téměř jako vetřelci, oslavujeme úspěch, dokázali jsme porazit politické strany, (...), postupně se sejdeme s ostatními úspěšnými partnery, už se něco po telefonech rýsuje*“ (kutnohorsky.denik.cz). Kutnohorská změna naopak spolupráci nenabídla KDU-ČSL, neboť stranu, podle Starého, považovala za partnera Šance pro Kutnou Horu a obávala se „kolaborantství“ (rozhovor č. 2). Nabídka spolupráce nesměřovala ani ke KSČM, a to prý hlavně z principu, neboť je strana v očích veřejnosti spojována s minulým režimem. Možným partnerem se pak jevila ještě Alternativa pro Kutnou Horu. O výsledné podobě koaličního modelu bylo jasno čtyři dny od vyhlášení výsledků voleb. Pro následující čtyři roky bylo rozhodnuto o spojení Kutnohorské změny, ČSSD a ANO 2011. Podle předsedy Šance se ukázalo, že tři volební strany (ČSSD, ANO, Změna pro KH) se okamžitě spojily s jediným cílem odstavit sdružení Šance pro Kutnou Horu (rozhovor č. 1).

Na základě vyjádření předních¹³⁴ představitelů vládnoucích politických uskupení prý neexistovala předvolební koaliční dohoda. Lídr Kutnohorské změny navrhl, aby post starosty města získala předsedkyně ČSSD Moravčíková, neboť se obával, že vzhledem ke svému mladému věku (tj. 38 let) (2016) nemá pro výkon takového mandátu dostatečné zkušenosti. Členové koalice však rozhodli, že starostou města má být zástupce nejsilnější strany v koalici, a tak byl post starosty přidělen Starému, funkce místostarostů pak připadly předsedkyni ČSSD a předsedovi ANO 2011 (rozhovory č. 2, 3, 4). Podle zastupitelky Frankovicové (KSČM) však předvolební koaliční dohoda existovala, jednání byla totiž vedena jednoznačně proti Šanci. Předvolební koaliční dohody se prý v Kutné Hoře uzavírají již po několikáté volební období (rozhovor č. 7).

¹³⁴ Jedná se o Starého (Kutnohorská změna), Kotouše (ČSSD), Viktora (ANO 2011).

6.6 Výsledky a diskuse

Počet podaných kandidátních listin se v Kutné Hoře po čtyři volební období (2002 – 2014 +) pohybuje okolo 11, což lze zhodnotit jako velmi vysoké číslo, neboť dle Jüptnerovy charakteristiky ve středně velkých obcích průměrně kandiduje 5–13 politických stran a 0–2 nezávislých uskupení. Poměr místních organizací politických stran k poměru nezávislých kandidátů (SNK) je ve sledovaných volebních obdobích více či méně vyrovnaný. Dle teorie lokálního politického stranictví by v prostředí VSO měli nezávislí kandidáti plnit spíše doplňkovou funkci, lze však konstatovat, že Kutná Hora je v tomto ohledu výjimkou. Další zajímavou skutečností je relativně vysoká stranická identifikace, a to zvláště u členů ČSSD, KSČM, KDU-ČSL i ODS, posledně jmenovaná strana však od roku 2010 nezískala žádné zastupitelské křeslo. Lze konstatovat, že tato skutečnost rovněž potvrzuje závěry týkající se silné stranické příslušnosti členů celostátně zastoupených politických stran v obcích střední velikosti. Tradiční strany kutnohorského zastupitelstva (KDU-ČSL a KSČM) ovšem trápí vysoký věkový průměr jejich členů (tj. 60 let), lze tak v příštích letech očekávat snižování jejich členských základů, neboť se daří přijímat pouze jednotlivé mladé členy.

Výsledky komunálních voleb 2010 byly velkým překvapením. Vítězem voleb se stalo sdružení Šance pro Kutnou Horu, které se zformovalo krátce před volbami a obdrželo od občanů 35,67 % hlasů, tj. 13 mandátů. Porazilo tak etablované strany (ODS, ČSSD, KSČM), které tradičně získávaly zastupitelská křesla, či dokonce místa v radě města. Úspěch slavila i nově kandidující TOP 09 (zisk 2 mandátů). V důsledku povolebního vyjednávání se zrodila koalice složená z Šance a TOP 09 (celkem 15 mandátů). Volební výsledky 2014 zase přinesly slávu sdružení nezávislých kandidátů s názvem Kutnohorská změna, které obdrželo 6 mandátů, a nově kandidujícímu politickému hnutí ANO 2011 (zisk 5 mandátů). Přestože oficiálním vítězem voleb byla Šance, podařilo se Kutnohorské změně sestavit velkou koalici skládající se z Kutnohorské změny, ČSSD a ANO 2011. Taková skutečnost potvrzuje fakt o koalicích v VSO, kdy vítěz voleb nemusí být mnohdy součástí exekutivní koalice. Podíváme-li se na koaliční modely v roce 2002 a 2006 zjistíme, že široké koalice s výraznou převahou v zastupitelstvu a s nejednotnou ideologií jsou pro Kutnou Horu typickým znakem. Ostatně tato skutečnost je v souladu s teorií koalic v prostředí VSO.

7 Závěr

Tématem diplomové práce bylo lokální politické stranictví v prostředí územní samosprávy. Práce se zabývala městem Kutná Hora ležícím ve Středočeském kraji, které se z hlediska teoretických poznatků uvedených v literární rešerši řadí do kategorie středně velkých obcí. Kutná Hora byla jako předmět výzkumu vybrána z následujících důvodů: V roce 2003 bylo město v rámci reformy veřejné správy zařazeno mezi obce s rozšířenou působností. V Kutné Hoře se dlouhodobě nachází pestré politické spektrum, což vzhledem k tématu diplomové práce poskytlo dostatečně zajímavý materiál výzkumu. V posledních několika letech dochází mezi místními politickými subjekty k vyostřeným polemikám. Kutnohorský region rovněž, ve srovnání s ostatními regiony Středočeského kraje, postihuje vysoká registrovaná míra nezaměstnanosti a klesající počet obyvatel, který se odráží na socioekonomické situaci regionu.

Jedním z cílů práce bylo v této souvislosti zanalyzovat další socioekonomické ukazatele města a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. Těžištěm práce je identifikace místních politických aktérů (místních organizací politických stran a dalších politických subjektů, zájmových skupin atd.), jejich vnitřních rozhodovacích mechanismů, vzájemných vztahů a aktivit. V kontextu s tím bylo třeba u daných politických aktérů analyzovat vývoj členských základů, stranickou příslušnost, problematiku nezávislých kandidátů, koaliční vyjednávání a volební chování. V rámci výzkumu byly hledány odpovědi na následující otázky: Potvrzuje případ Kutné Hory teorii Katze a Maira, kteří přišli s tvrzením, že v západních demokraciích dlouhodobě klesá počet členů místních organizací politických stran a rovněž jejich význam ve veřejném dění? Lze místní politický systém ve městě Kutná Hora charakterizovat jako polo-soutěživý?

Vlastní výzkum práce je podložen teoretickými poznatky první kapitoly pojednávající o lokálním politickém stranictví, nezávislých kandidátech, komunálním volebním systému, volebním chování a tvorbě koalic. Na základě statistických dat patří město Kutná Hora ze sociálního a ekonomického hlediska spíše k průměrně rozvinutým městům České republiky. Negativní faktorem je stále vyšší nezaměstnanost obyvatel Kutné Hory i celého kutnohorského okresu ve srovnání s průměrnou mírou nezaměstnanosti v rámci ČR. V budoucnu by neblahý dopad na ekonomiku města mohl mít i nadále se

snižující počet osob v předproduktivním věku a následné zvyšování počtu obyvatel ve věku postproduktivním (obyvatelé Kutné Hory stárnou, snižuje se porodnost). Lze však konstatovat, že město má potenciál svého růstu v atraktivní geografické poloze (blízkost hlavního města) a kulturně-historické tradici (město je součástí seznamu UNESCO) výhodné pro rozvoj cestovního ruchu. V letech 2011 – 2015 se městu třikrát podařilo hospodařit s přebytkovým rozpočtem. Oproti hospodaření města v letech 2002 – 2010 se ekonomická situace výrazně zlepšila. Roste počet osob zaměstnaných v terciárním sektoru a současně se snižuje počet obyvatel pracujících v primárním a sekundárním sektoru. S tím souvisí i rostoucí míra vzdělanosti obyvatel (roste počet osob se středoškolským a vysokoškolským vzděláním). Výše mzdy kutnohorských obyvatel je dlouhodobě v porovnání s průměrnými výdělky v celé ČR vyšší. Pozitivní situace je i v oblasti bytové výstavby a ve školství.

Politické subjekty v Kutné Hoře lze rozdělit do dvou skupin. V jedné z nich se nacházejí politické strany a v druhé nejrůznější zájmové organizace. Kutná Hora se řadí mezi středně velké obce, její současný politický systém (2016) je zastoupen sedmi politickými subjekty. Stranické spektrum je složeno ze čtyř místních organizací stran působících na celostátní úrovni s doplněním třech místních sdružení nezávislých kandidátů, z nichž dvě, Kutnohorská změna a Šance pro Kutnou Horu (především jejich předsedové), hrají v městské samosprávě významnou roli, přestože z výše zmíněného teoretického hlediska se přisuzuje sdružením nezávislých kandidátů v prostředí středně velkých obcí doplňková role. Počet členů celostátních stran dosahuje řádu desítek, dlouhodobě čítají tyto subjekty okolo 40 osob. Výjimkou je hnutí ANO 2011, které má 15 členů. Další zajímavou skutečností je relativně vysoká stranická identifikace, a to zvláště u členů ČSSD, KSČM, KDU-ČSL. Členská základna místních sdružení nezávislých kandidátů pak sahá k 20 osobám. Tyto členy (kandidáty) SNK však nelze ve stejném slova smyslu vnímat jako členy politických stran, neboť kandidáti SNK nemají členské průkazy a neprocházejí řádnou registrací jako u politické strany. Zajímavostí je, že předsedové nezávislých sdružení (Šance, Kutnohorská změna) se domnívají, že počet jejich příznivců (sympatizantů) se pohybuje okolo 500 osob. Takové tvrzení, podle jejich vyjádření, potvrzují volební výsledky. Z tohoto hlediska nelze jednoznačně na kutnohorskou místní samosprávu aplikovat výše zmíněné tvrzení Katze a Maira, neboť

počet členů místních subjektů je poměrně vysoký a existuje zde i silná stranická příslušnost. V rámci celého okresu Kutná Hora se však klesající tendence v šíři členských základů místních organizací národních stran projevuje zdatně. V zásadě platí, že s úbytkem místních organizací v rámci kutnohorského okresu ubývají i jejich členové.

Většina kutnohorských komunálních politiků nemá zájem pracovat ve vyšších patrech politiky. Výjimku tvoří Ivo Šanc (Šance) a někteří členové ČSSD a KDU-ČSL, kteří získali významné funkce (např. post místohejtmanky STK, poslanec PS ČR). Z analýzy dále vyplynulo, že nejaktivnějšími politickými subjekty, co do počtu pořádaných akcí v mezivolebním období, je místní organizace KDU-ČSL a sdružení Kutnohorská změna. Nutno však podotknout, že tato zvýšená aktivita MO KDU-ČSL nevede k vyšším volebním úspěchům. Ostatní politické subjekty se více aktivizují v předvolebním období. Volební programy politických subjektů se ve značné míře prolínají, některé jsou dokonce téměř totožné. To samé lze konstatovat o podobě předvolebních kampaní, v nichž politické subjekty používají shodné komunikační prostředky (adresná zásilka, předvolební noviny, facebook, mítinky). Pouze KSČM nevyužívá ke komunikaci s voliči sociální sítě, což lze vzhledem k věkovému průměru jejích členů (tj. 60 let) očekávat. U místní organizace ANO 2011 ovlivnil zásadně celkovou podobu a řízení předvolební kampaně (2014) místního politického hnutí jeho předseda Andrej Babiš. Jeho značné pravomoci vedly v průběhu předvolební kampaně až k odvolání předsedy místního politického hnutí a ke jmenování nového lídra. Podle vyjádření zbylých členů politických subjektů byly forma jejich předvolební kampaně, stejně jako pořadí na kandidátních listinách diskutovány a posléze schváleny na členských schůzích. Pouze místní organizace KDU-ČSL tradičně sestavila pořadí kandidátů na kandidátních listinách podle výsledků primárních voleb a lídr. Obecně vzato většinu předních míst kandidátních listin kutnohorských politických subjektů však obsazují veřejně známé osoby, z nichž většina z nich jsou členové.

Vzájemné vztahy kutnohorských politických subjektů jsou založeny na osobních sympatiích a averzích. Zdejší politický systém nelze hodnotit jako polo-soutěživý, neboť je založený na principu vlády a opozice. Jedná se tak o plně soutěživý systém podobný tomu, který se nachází v největších obcích. Jednání zastupitelstva jsou zdlouhavá a plná osobních útoků, často končících trestními oznámeními. Je možné konstatovat, že tento soutěživý charakter politického systému místních subjektů se zrodil v důsledku povolebního

vyjednávání v letech 2010 a 2014. Bezesporu však přispěla k napjatým vztahům kutnohorských politických subjektů i výše zmíněná kauza Tebis. Tuto skutečnost potvrdili všichni dotázaní členové vládnoucí koalice (Kutnohorská změna, ČSSD, ANO 2011) a jedna opoziční zastupitelka (KSČM). Místní politické subjekty trpí taktéž vnitrostranickými konflikty vedoucími k založení nových stran či sdružení. Tak tomu bylo například v případě ČSSD, když před komunálními volbami v roce 2010 odešla část členů do SPOZ, nebo u sdružení Šance pro Kutnou Horu, ze kterého před komunálními volbami 2014 odešel jeho spoluzakladatel, jenž následně založil nezávislé sdružení s názvem Kutnohorská změna. Vztahy mezi politickými subjekty jsou nejasné i na úrovni koalice a opozice. Dochází i k tomu, že někteří členové koalice nespolupracují se svými koaličními partnery, když se zdržují hlasování nebo hlasují proti koaličním návrhům. Je možné konstatovat, že soutěživý charakter politických subjektů má své kořeny i v povolebním koaličním vyjednávání, které kupříkladu v roce 2014 potvrdilo, že vítěz voleb nemusí být vždy součástí vládnoucí koalice. V Kutné Hoře se sestavují velké (široké) koalice s výraznou převahou v zastupitelstvu a s nejednotnou ideologií. Tato skutečnost je ostatně v souladu s teorií koalic v prostředí VSO.

Další zajímavostí je poměrně vysoký počet schůzí zdejších politických subjektů. Ty probíhají před samotným jednáním zastupitelstva, a to průměrně jednou měsíčně na úrovni politických uskupení i koaličních partnerů, někdy se uskutečňují i neveřejné pracovní schůze zastupitelstva svolávané u bodů, u nichž se očekává významnější názorový střet. Tyto časté schůze jsou symptomem vzájemné nedůvěry zdejších subjektů. Politické subjekty tak do poslední chvíle před konáním zastupitelstva zjišťují, zda jejich návrh bude mít dostatečnou podporu.

Politické strany nejsou jedinými zprostředkovateli zájmů zdejších občanů, neboť do veřejného dění v Kutné Hoře výrazně zasahuje přes 20 skupin, které umožňují jednotlivcům ve společnosti sdílet jejich zájmy s ostatními lidmi. Od roku 2015 se tyto organizace scházejí na Sousedském jarmarku, kde si vzájemně předávají zkušenosti a představují své aktivity kutnohorským občanům. Nutno však podotknout, že vztah těchto organizací s místní samosprávou je minimální, omezuje se na získání malých grantů do 5000 Kč. Co se týče odborových organizací, ty ve městě nalezneme pouze v rámci

průmyslových závodů Foxconn a Philip Morris, svoji aktivitu však zaměřují téměř výhradně dovnitř organizací, v nichž působí.

Volební výsledky (2010, 2014) v Kutné Hoře ukazují, že voliči upřednostnili nová politická uskupení, která před volbami slibovala zvýšení ekonomické prosperity města (případ Šance i Kutnohorské změny). Dalo by se říci, že na volební chování má vliv i zvyšující se vzdělanost obyvatel města, jelikož více hlasů získávají uskupení s pravicovou rétorikou (případ Kutnohorské změny v roce 2014 či volební výsledky ODS 2002, 2006). Jiné strany sázejí na loajalitu svých voličů, kteří jim tradičně odevzdávají hlasy (KDU-ČSL, KSČM, ČSSD). Na volebních výsledcích se výraznou měrou podílejí také různé kauzy, které některým politickým subjektům ubírají preference (případ Šance a kauza Tebis). Zároveň je nutné sdělit, že volební účast v kutnohorských komunálních volbách je v porovnání s volební účastí v rámci celé ČR nižší. Nízká volební účast vypovídá o nezájmu kutnohorských obyvatel o věci veřejné.

8 Seznam použitých zdrojů

Soupis literatury

- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009.
- Balík, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In Fiala, P.; Strmiska, M. Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody. Brno: CDK, 2005.
- Balík, S. Modely exekutivních koalic a na komunální úrovni. In: Dančák, B., Fiala, P., Hloušek, V.: Evropeizace. Nové téma politologického výzkumu. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2005.
- Brokl, L. Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997.
- Cabada, L., Kubát, M.. Úvod do studia politické vědy. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007.
- Čmejrek, J. Obce a regiony jako politický prostor. Praha: Alfa nakladatelství, 2008.
- Čmejrek J., Bubeníček V., Luhanová, M. Politika v regionálním rozvoji. Úvod do studia. Praha: Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze, 2004.
- Čmejrek, J.; Bubeníček, V.; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010.
- Čmejrek, J. Lokální a regionální stranictví v ČR. In: Eds.: Dvořáková, V., Heroutová A.: II. Kongres českých politologů. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 5-6. září 2003.
- Fiala, P., Strmiska, M. Teorie politických stran. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, 2009. ISBN 978-80-87029-71-8.
- Fiala, P. O komunálních volbách a komunální politice. Proglas, roč. 5, č. 10, s. 3, 1994.
- Fiala, P. Definice zájmových skupin. K některým teoretickým problémům politologického výzkumu organizovaných zájmů. Politologický časopis, č. 1. 1999.
- Hendl, J. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Praha: Portál, 2008.
- Hudák, J., Jüptner, P., Svoboda, J. Komunální politické systémy. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2003.
- Illner, M. Formování lokálních mocenských elit se zvláštním zřetelem na úlohu starostů měst. In: Hampl, M. Regionální vývoj: specifika české transformace, evropská integrace a obecná teorie. Praha: Univerzita Karlova, 2001.

Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80 - 101.

Jüptner, P. Konfrontace teorie koalic s lokální politikou. In Koalice a koaliční vztahy. Ed.: Cabada, L. Plzeň: Aleš Čeněk.

Katz, R.; Mair, P. (eds.). How Parties Organize. Change and Adaptation in Party Organizations in Western Democracies. London: Thousand Oaks a New Delhi: Sage Publications, 2004

Outlý, J. Volby do zastupitelstev – vývoj a souvislosti. In. Politologická revue 2003/2, ročník IX.

Provaz L., Jelínek, J. Historie národního výboru v letech 1945 – 1990. Vydavatelství a nakladatelství Martin Bartoš – Kuttna, 1997. Dostupné na <http://www.cms-kh.cz/> (cit. 29. 9. 2016).

Říchová B. Úvod do současné politologie: srovnávací analýza demokratických politických systémů. Praha: Portál, 2002, ISBN 80-7178-628-4.

Sartori, G. Strany a stranické systémy. Schéma pro analýzu. Brno: CDK, 2005.

Šibrava, M. Vývoj vnitřní prostorové struktury města Kutná Hora. Přírodovědecká fakulta – Univerzity Palackého v Olomouci, 2013

Dokumenty a písemné materiály

Smlouva o Evropské unii. 1993. Dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/> (cit. 11.11.2016)

Strategický plán rozvoje města Kutná Hora Akční plán ve znění 1. až 3. Aktualizace na období 2004 – 2015. Dostupné na <http://mu.kutnahora.cz> (cit. 10. 10. 2016)

Integrovaný plán rozvoje města Kutná Hora - 3. aktualizované vydání 2011. Dostupné na <http://mu.kutnahora.cz/> (cit. 18. 10. 2016)

3. Komunitní plán města Kutná Hora na období let 2014 – 2020. Dostupné na <http://mu.kutnahora.cz> (cit. 15. 10. 2016)

Předvolební leták KDU-ČSL 2010 a 2014

Volební program ČSSD 2014

Volební noviny ANO 2011 2014

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č.83/1990 Sb., o sdružování občanů

Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 491/2001 Sb. Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů.

Zápisy z jednání zastupitelstva a usnesení z jednání rady Kutné Hory Dostupné na www.mukutnahora.cz (cit. 10. 10. 2016).

Internetové zdroje

Agentura pro sociální začleňování - www.socialni-zaclenovani.cz (cit. 18. 10. 2016)

Český statistický úřad - www.czso.cz (cit. 18. 10. 2016)

Český rozhlas – www.rozhlas.cz (cit. 18. 10. 2016)

Monitor státní pokladny – <http://monitor.statnipokladna.cz> (cit. 18. 10. 2016)

Městský zpravodaj – www.kutnohorskelisty.cz (cit. 18. 10. 2016)

Integrovaný portál MPSV – <http://portal.mpsv.cz> (cit. 18. 10. 2016)

Institut politického marketingu – <http://politickymarketing.com> (cit. 15. 10. 2016)

Portál regionálních informačních servisů – www.risy.cz (cit. 15. 10. 2016)

Portál rozpočet obce – www.rozpocetobce.cz (cit. 15. 10. 2016)

Portál turistické regiony ČR - www.tourism.cz (cit. 15. 10. 2016)

Portál deníku 5plus2 - www.5plus2.cz (cit. 15. 10. 2016)

Regionální deník – www.kutnohory.denik.cz (cit. 15. 10. 2016)

Regionální deník – www.svoboda.info (cit. 15. 10. 2016)

Středoevropské politické studie - <http://www.cepsr.com/> (cit. 15. 10. 2016)

Volební server ČSU – www.volby.cz (cit. 15. 10. 2016)

Veřejná databáze ČSÚ – <http://vdb.czso.cz> (cit. 15. 10. 2016)

Webové stránky města Kutná Hora – mu.kutnahora.cz (cit. 15. 10. 2016)

Webová stránka odbory Foxconn - <http://user-kovofox.webnode.cz> (cit. 15. 10. 2016)

Webové stránky Kutnohorské změny – www.kutnohorska-zmena.cz (cit. 18. 10. 2016)

Webové stránky Alternativy pro Kutnou Horu - www.alternativaprokh.cz (cit. 15. 10. 2016)

Webové stránky Šance pro Kutnou Horu - www.sance2014.cz (cit. 15. 10. 2016)

Webové stránky moderní obec - www.moderniobec.cz (cit. 15. 10. 2016)

Webové stránky Ministerstva financí ČR - www.info.mfcr.cz (cit. 15. 10. 2016)

Webové stránky ČKD KH, a.s. - <http://www.ckdkh.cz/> (cit. 18. 10. 2016)

Webová stránka odbory Foxconn - <http://user-kovofox.webnode.cz> (cit. 18. 10. 2016)

Webové stránky Kutná Hora: kultura, turistika a volný čas - <http://destinace.kutnahora.cz/> (cit. 18. 10. 2016)

Webové stránky Denemark -<http://denemark.jidol.cz> (cit. 18. 10. 2016)

Webové stránky Encyklopedie ČSSD - www.historiecssd.cz (cit. 18. 10. 2016)

Webové stránky MO ČSSD Kutná Hora – www.cssdkutnohorsko.cz/ (cit. 18. 10. 2016)

Znalecký ústav – www.odhadonline.cz (cit. 18. 10. 2016)

Osobní polo-strukturované rozhovory realizované od 1. 9. – 10. 11. 2016

Rozhovor č. 1 – předseda sdružení a zastupitel města Šance pro Kutnou Horu Ivo Šance

Rozhovor č. 2 – starosta města Kutné Hory a předseda Kutnohorské změny Martin Starý

Rozhovor č. 3 – místostarosta a předseda ANO 2011 Josef Viktora

Rozhovor č. 4 – zastupitel za ČSSD a člen rady města Zdeněk Hadrovský

Rozhovor č. 5 – člen zastupitelstva ČSSD

Rozhovor č. 6 – předseda a zastupitel KDU-ČSL Karel Koubský

Rozhovor č. 7 – zastupitelka za KSČM Lenka Frankovicová

Rozhovor č. 8 – okresní tajemník a poslanec KSČM Jan Klán

Rozhovor č. 9 – zastupitel Alternativy pro Kutnou Horu Martin Hlavatý

9 Přílohy

Obrázek č. 1: Okres Kutná Hora

Zdroj: www.czso.cz

Obrázek č. 2: Silniční trať

Zdroj: <http://www.tourism.cz/>

Obrázek č. 3: Železniční trať

Zdroj: <http://www.tourism.cz>

Tabulka č. 5: Vývoj počtu obyvatel v Kutné Hoře v letech 1990 – 2016

Rok	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Celkem	21 693	21 575	21 634	21 678	21 893	21 861	
Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Celkem	21 741	21 696	21 552	21 425	21 309	21 321	21 280
Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Celkem	21 109	21 142	21 373	21 444	21 646	21 425	20 604
Rok	2012	2013	2014	2015	2016		
Celkem	20 604	20 470	20 349	20 335	20 341		

Zdroj: zpracováno dle ČSÚ (www.czso.cz) a (www.obyvateleceska.cz)

Tabulka č. 6: Vývoj počtu narozených a zemřelých v letech 2010 – 2015

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Narození	221	220	206	183	197	220
Zemřelí	241	210	223	222	225	227

Zdroj: zpracováno dle ČSÚ (www.czso.cz)

Tabulka č. 7: Migrační přírůstek obyvatel Kutné Hory v letech 2002 – 2015

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Migrační přírůstek	-10	-11	-2	7	19	21	54
Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Migrační přírůstek	14	-20	10	-17	-39	-28	-7

Zdroj: zpracováno dle ČSÚ (www.czso.cz)

Tabulka č. 8: Přehled sňatků a rozvodů v letech 2000 – 2015

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Sňatek	118	121	116	102	101	89	94	116
Rozvod	95	91	84	76	79	64	68	66
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sňatek	99	114	95	98	97	82	82	87
Rozvod	75	54	63	74	62	70	59	53

Zdroj: zpracováno dle ČSÚ (www.czso.cz)

Tabulka č. 9: Věková struktura obyvatel v letech 1991, 2001 a 2011 (%)

rok	věková struktura		
	0 -14	15 - 60	65 a více
1991	21,60	67,46	10,93
2001	16,48	71,11	12,41
2011	13,56	69,73	16,71

Zdroj: zpracováno dle SLDB 1991, 2001, 2011

Tabulka č. 10: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel Kutné Hory v letech 1991 - 2001

název kategorie/ rok	1991	2001	2011
Základní	29,16	21,35	17,88
středoškolské bez maturity	35,85	37	33,13
středoškolské s maturitou	28,02	32,78	37,06
Vysokoškolské	6,96	8,87	11,93

Zdroj: ČSÚ, SLDB 1991, 2001, 2011

Tabulka č. 11: Počet bytů podle typu vlastnictví

Typ vlastnictví	Počet	%
Osobní vlastnictví	2 666	83,52
Obecní/státní vlastnictví	168	5,26
Ve vlastnictví bytového družstva	116	3,63
Celkem	3192	100

Zdroj: vlastní zpracování dle SLDB 2001

Tabulka č. 12: Seznam neziskových organizací

Název neziskové organizace			
1	Klub sluníčko KH	16	o.s. Rytmus Benešov-nově od roku 2008 působí v i KH
2	Oblastní charita KH	17	Svaz Tělesně postižených okresní organizace KH
3	Český červený kříž Kutná Hora	18	Digno o.p.s.
4	o.s. Život 90 Zruč nad Sázavou	19	Prostor o.p.s
5	Klub důchodců KH	20	Kaňk o.p.s
6	Povídej-linka důvěry o.p.s.	21	Sbor Křesťanské společnosti KH
7	Svaz diabetiků	22	Svaz nevidomých KH
8	Svaz postižených civilizačními chorobami v ČR	23	Rodinné centrum Špalíček
9	Unie Roska	24	Regionální centrum pomoci a mobility
10	o.s. Dítě a kůň	25	o.s. Alternace
11	Český rybníkářský svaz	26	Centrum pro zdravotně postižené
12	ÚS Českého zahrádkářského svazu	27	Junák - svaz skautů a skautek
13	Českomoravská myslivecká jednota	28	Česká inspirace
14	Denemark	29	Základ.kynologická organizace
15	Kultura do města	30	Stříbrná Kutná Hora

Zdroj: IPRM KH 2011

Tabulka č. 13: Počet ekonomicky aktivních osob v letech 1991 - 2011

Rok	1991	2001	2011
Počet ekonomicky aktivních osob	11587	10051	8744

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, SLDB 1991, SLDB 2001, SDLB 2011

Tabulka č. 14: Podíl zaměstnaných osob v jednotlivých sektorech v letech 1991 -2011

Rok	Primární sektor %		Sekundární sektor %		Terciální sektor %	
1991	776	6,7	5 538	47,82	5267	45,48
2001	238	2,37	3970	39,5	5843	58,13
2011	138	1,58	2872	32,85	5734	65,58

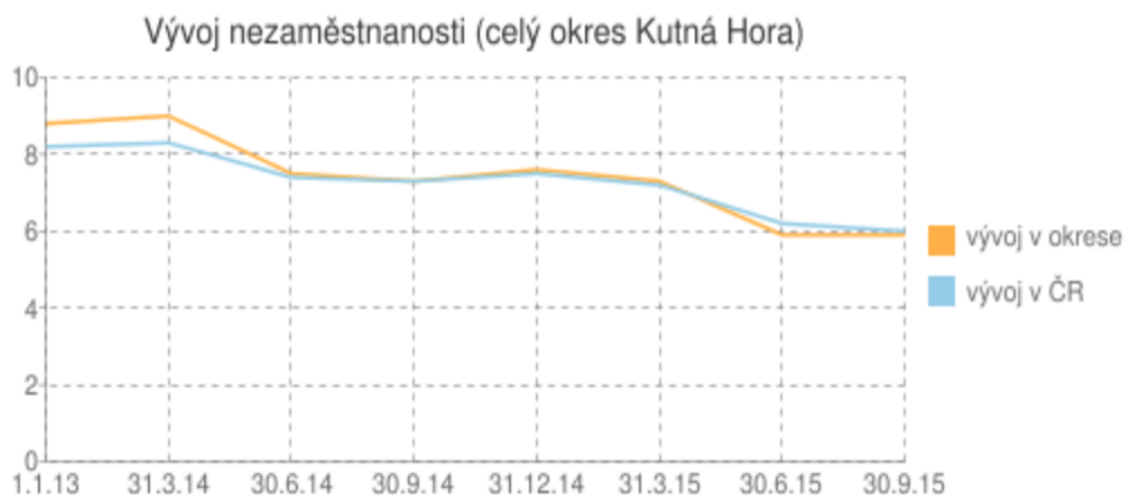
Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, SLDB 1991, SLDB 2001, SLDB 2011

Tabulka č. 15: Přehled největších zaměstnavatelů v obci

Název subjektu	hlavní NACE	Počet zaměstnanců	Výše obrátu
Foxconn Technology CZ s.r.o.	Výroba počítačů a periferních zařízení	1000 - 1049	1 500 000 000 Kč a více
Philip Morris ČR a.s.	Výroba tabákových výrobků	1500 - 1999	1 500 000 000 Kč a více
ČKD Kutná Hora, a.s.	Výroba odlitků z oceli	500-999	500 000 000 - 999 999 Kč
U N i k O M, a.s.	Zemědělství, výroba, obchod	250-499	1 000 000 000 - 1 499 999 999 Kč
Město Kutná Hora	Všeobecné činnosti veřejné správy	200-249	500 000 000 - 999 999 Kč
10 000 000 - 29 999 999 Kč	Ústavní sociální péče o mentálně postižené osoby	100 - 199	Nedohledáno
Obnova památek, s.r.o.	Výstavba bytových a nebytových prostor	50 – 99	10 000 000 - 29 999 999 Kč
TRANS spol. s r.o.	Silniční nákladní doprava	50 – 99	100 000 000 - 199 999 999 Kč
Galerie Středočeského kraje	Činnost muzeí	50 – 99	Nedohledáno

Zdroj: Vlastní zpracování dle Ministerstva financí (systém ARES), (www.info.mfcr.cz)

Graf č. 1: Vývoj nezaměstnanosti okres Kutná Hora vs. ČR

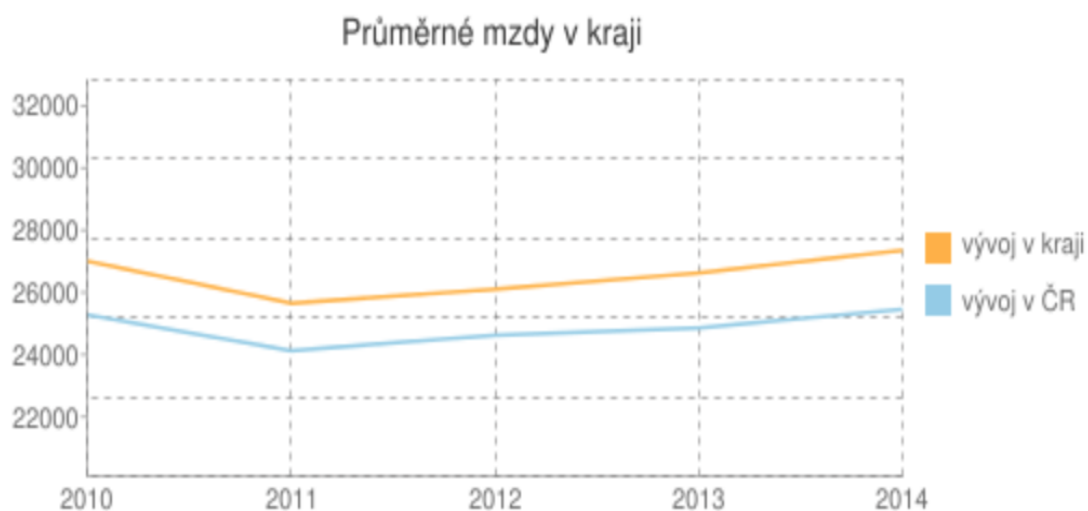
Zdroj: vlastní zpracování (www.odhadonline.cz)

Tabulka č. 18: Vývoj mezd v Kutné Hoře v letech 2010 - 2016

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Průměrný příjem v KH	27 001 Kč	25 651 Kč	26 097 Kč	26 623 Kč	27 345 Kč	x	x
Průměrný příjem v ČR	23 864 Kč	24 455 Kč	25 078 Kč	25 686 Kč	25 686 Kč	26 072 Kč	26 480 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle (www.odhadonline.cz)

Graf č. 2: Vývoj mezd ve Středočeském kraji v porovnání s vývoje mezd v ČR v letech 2010 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování (www.odhadonline.cz)

Tabulka č. 19: Výsledky komunálních voleb v Kutné Hoře v roce 2010

číslo	Kandidátní listina název	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Šance pro Kutnou Horu	65 657	34,67	27	13
2	Alternativa pro Kutnou Horu	9 211	4,86	27	0
3	Věci veřejné	3 048	1,61	23	0
4	TOP 09	10 159	5,36	27	2
5	Občanská demokratická strana	15 017	7,93	27	2
6	Strana Práv Občanů ZEMANOVCI	3 763	1,99	27	0
7	Strana zelených	349	0,18	4	0
8	Česká str.sociálně demokrat.	27 629	14,59	27	5
9	Komunistická str.Čech a Moravy	15 276	8,07	27	3
10	Suverenita-blok J.Bobošíkové	3 729	1,97	27	0
11	KUTNOHORŠTÍ PATRIOTI	11 041	5,83	27	2
12	KUTNOHORSKÁ SOS	6 611	3,49	27	0
13	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	8 156	4,31	27	0
14	Volte Pr.Blok www.cibulka.net	267	0,14	1	0
15	VOLBA PRO KH a "STAN"	9 461	5,00	27	0

Zdroj: www.volby.cz

Tabulka č. 20: Výsledky komunálních voleb v Kutné Hoře v roce 2014

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
číslo	název	abs.	v %		
1	Kutnohorská změna	28 600	17,99	27	6
2	Česká str.sociálně demokrat.	23 281	14,64	27	4
3	KUTNOHORŠTÍ PATRIOTI	2 438	1,53	27	0
4	Alternativa pro Kutnou Horu	11 441	7,19	27	2
5	Volba pro město	3 086	1,94	27	0
6	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	10 381	6,53	27	2
7	Šance pro Kutnou Horu	30 584	19,23	27	6
8	Komunistická str.Čech a Moravy	12 674	7,97	27	2
9	Občanská demokratická strana	6 588	4,14	27	0
10	TOP 09	6 565	4,13	27	0
11	ANO 2011	23 380	14,70	27	5

Zdroj: www.volby.cz

Tabulka č. 23: Výsledky komunálních voleb V Kutné Hoře v roce 2002

Název uskupení	Hlasy	%	Počet	mandáty
	abs.	v %		
Strana za životní jistoty	2 156	1.4	27	0
Komunistická str.Čech a Moravy	25 521	16.7	27	5
Kutnohorská liga,sdruž.SOS,NK	7 706	5,04	27	1
Unie svobody-Demokratická unie	22 984	15.4	27	4
Volba pro město	14 663	9.59	27	3
Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	12 390	8.10	27	2
Zdeněk Šturma	1.01	6.82	1	0
Sdružení nezávislých	9 843	8.28	21	2
Česká str.sociálně demokrat.	21 383	13.99	27	4
Občanská demokratická strana	26 257	17.18	27	5
Sdruž.nezav.kand.KH 2000	9 509	9.88	17	1

Zdroj: www.volby.cz

Tabulka č. 24: Výsledky komunálních voleb v Kutné Hoře v roce 2006

Název	Hlasy		Počet	mandáty
	abs.	v %		
NEZ.DEMOKRATÉ(předs.V.Železný)	4 191	2,74	27	0
Volba pro město	18 392	12,04	27	3
Česká str.sociálně demokrat.	23 649	15,49	27	5
SNK Evropští demokraté	8 797	5,76	19	1
Komunistická str.Čech a Moravy	21 872	14,32	27	4
Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	10 967	7,18	27	2
Strana zelených	9 366	6,13	27	1
Kutnohorská liga, sdr. SOS, NK	11 798	7,73	27	2
Občanská demokratická strana	43 681	28,6	26	9

Zdroj: www.volby.cz

Příloha č. 1: záznamové archy rozhovorů adresované kutnohorských zastupitelům

Šance pro Kutnou Horu

1. Jak jste se dostal ke kandidatuře do zastupitelstva města Kutná Hory? Co Vás vedlo k tomu, být veřejně činný? Jaká byla Vaše očekávání? Naplnila se tato očekávání?
2. Jak velká je členská základna - popřípadě okruh sympatizantů Šance pro Kutnou Horu?
3. Jak se od vzniku Šance vyvíjela členská základna (okruh sympatizantů) Šance?
4. Vyvíjí sdružení nějakou činnost i mezi volebním období? Pokud ano, jaké akce pro veřejnost realizujete?
5. Jakým kanálem komunikujete nejčastěji s veřejností?
6. Jak se přijímají v rámci Vašeho sdružení rozhodnutí?
7. Co pokládáte za největší úspěch ve Vaší práci v místní samosprávě?
8. Je něco, co se naopak nepovedlo?
9. Jste členem nějakého místního spolku, sdružení ?
10. Jak město podporuje místní spolky a sdružení? Je to podle Vašeho mínění dostatečné? Pomáhají místní spolky, sdružení městu a jeho samosprávě?
11. Jak probíhala kampaň Šance v komunálních volbách 2014? Přes jaká média komunikovala Šance s voliči?
12. Kdo sestavil předvolební program?
13. Odlišovala se nějak předvolební kampaň v roce 2014 od předcházející předvolební kampaně v roce 2010 ?
14. Jaké bylo podle Vás hlavní témat voleb 2014?
15. Jakým způsobem sestavila Šance pro Kutnou Horu kandidátní listinu pro komunální volby 2014? Bylo obtížné sestavit plnou kandidátní listinu?
16. Jak jste tvořili pořadí na kandidátní listině?
17. Jak probíhaly povolební koaliční vyjednávání?
18. Jaká byla Vaše strategie při jednáních před volbou starosty, místopředsedy a rady města?
19. Existovala nějaká koaliční dohoda pro volbu starosty a vedení obce?
20. Jakým způsobem podle Vás jedná zastupitelstvo? Kdo obvykle přichází s iniciativou na nové investice (např. zda starosta, radní, úředníci z městského úřadu, veřejnost...)?
21. Konají se předzastupitelstva (pracovní semináře, ad hoc pracovní komise), kde se věci před konáním zastupitelstva projednávají?
22. Jak vnímáte vládnoucí koalici Kutnohorské změny, ČSSD a ANO 2011?
23. Jak vnímáte koaliční rozhodnutí o důležitých investicích či zakázkách?

Kutnohorská změna

1. Jak jste se dostal ke kandidatuře do zastupitelstva města Kutná Hory? Co Vás vedlo k tomu, být veřejně činný? Jaká byla Vaše očekávání? Naplnila se tato očekávání?
2. Jak velký je okruh sympatizantů Kutnohorské změny?
3. Vyvíjí Kutnohorská změna nějakou činnost (akce pro veřejnost) i mezi volebním obdobím? Pokud ano, jaké akce realizujete?
4. Jakým kanálem komunikujete nejčastěji s veřejností?
5. Jak se přijímají rozhodnutí uvnitř Vašeho sdružení?
6. Co pokládáte za největší úspěch ve Vaší práci v místní samosprávě?
7. Je něco, co se naopak nepovedlo?
8. Jste členem nějakého místního spolku, sdružení ?
9. Jak město podporuje místní spolky a sdružení? Je to podle Vašeho mínění dostatečné? Pomáhají místní spolky, sdružení městu a jeho samosprávě?
10. Jak probíhala kampaň Kutnohorské změny v komunálních volbách 2014? Přes jaká média Kutnohorská změna komunikovala s voliči?
11. Kdo sestavil předvolební program?
12. Jaké bylo podle Vás hlavní témat voleb 2014?
13. Jakým způsobem Kutnohorská změna sestavila kandidátní listinu pro komunální volby 2014? Bylo obtížné sestavit plnou kandidátní listinu?
14. Jak jste tvořili pořadí na kandidátní listině?
15. Jak probíhaly povolební koaliční vyjednávání?
16. Jaká byla Vaše strategie při jednáních před volbou starosty, místostarosty a rady města?
17. Existovala nějaká koaliční dohoda pro volbu starosty a vedení obce?
18. Jakým způsobem jedná zastupitelstvo?
19. Jak se Vám vládne Kutnohorské změně v koalici s ČSSD a ANO 2011?
20. Kdo obvykle přichází s iniciativou na nové investice (např. zda starosta, radní, úředníci z městského úřadu, veřejnost...)?
21. Jak se v rámci koalice přijímají rozhodnutí o důležitých investicích či zakázkách?
 - a. Realizují se předzastupitelstva (pracovní semináře, ad hoc pracovní komise), kde se věci před konáním zastupitelstva projednávají?

Česká strana sociálně demokratická-ČSSD

1. Jak jste se dostal ke kandidatuře do zastupitelstva města Kutná Hory? Co Vás vedlo k tomu, být veřejně činný? Jaká byla Vaše očekávání? Naplnila se tato očekávání?
2. Jak dlouho jste členem ČSSD?
3. Jak velká je členská základna ČSSD ?
4. Jak se vyvíjel počet členů místní organizace ČSSD?
5. Kolik je místních organizací ČSSD v rámci okresu Kutná Hora?
6. Jak se přijímají rozhodnutí v rámci ČSSD?
7. Co pokládáte za největší úspěch ve Vaší práci v místní samosprávě?
8. Je něco, co se naopak nepovedlo?
9. Jste členem/členkou nějakého místního spolku, sdružení ?
10. Jak město podporuje místní spolky a sdružení? Je to podle Vašeho mínění dostatečné? Pomáhají místní spolky, sdružení městu a jeho samosprávě?
11. Vyvíjí ČSSD nějakou činnost i mezi volebním období? Pokud ano, jaké akce realizujete?
12. Jakým kanálem komunikujete nejčastěji s veřejností?
13. Jak probíhala kampaň ČSSD v komunálních volbách 2014? Přes jaká média ČSSD komunikovala s voliči?
14. Jaké bylo podle Vás hlavní témat voleb 2014?
15. Kdo sestavil předvolební program?
16. Odlišovala se nějak předvolební kampaň v roce 2014 od předcházejících předvolebních kampaní roku 2010, 2006, 2002 ?
17. Jakým způsobem ČSSD sestavila kandidátní listinu pro komunální volby 2014? Bylo obtížné sestavit plnou kandidátní listinu?
18. Jak jste tvořili pořadí na kandidátní listině?
19. Jak probíhaly povolební koaliční vyjednávání?
20. Jaká byla Vaše strategie při jednáních před volbou starosty, místostarosty a rady města?
21. Existovala nějaká koaliční dohoda pro volbu starosty a vedení obce?
22. Jak se Vám vládne v koalici s Kutnohorsku změnou a s ANO 2011?
23. Kdo obvykle přichází s iniciativou na nové investice (např. zda starosta, radní, úředníci z městského úřadu, veřejnost...)? Jak se v rámci koalice přijímají rozhodnutí o důležitých investicích či zakázkách?
24. Konají se předzastupitelstva (pracovní semináře, ad hoc pracovní komise), kde se věci před konáním zastupitelstva projednávají

ANO 2011

1. Jak jste se dostal ke kandidatuře do zastupitelstva města Kutná Hory? Co Vás vedlo k tomu, být veřejně činný? Jaká byla Vaše očekávání? Naplnila se tato očekávání?
2. Jak dlouho jste členem ANO 2011?
3. Jak velká je členská základna, popřípadě okruh sympatizantů ANO 2011?
4. Jak se vyvíjel počet členů (sympatizantů) místní organizace ANO 2011?
5. Kolik je místních organizací ANO 2011 v rámci okresu Kutná Hora?
6. Jak se přijímají vnitrostranická rozhodnutí?
7. Vyvíjí ANO 2011 nějakou činnost i mezi volebním období? Pokud ano, jaké akce pro veřejnost realizujete?
8. Co pokládáte za největší úspěch ve Vaší práci v místní samosprávě?
9. Je něco, co se naopak nepovedlo?
10. Jste členem nějakého místního spolku, sdružení ?
11. Jak město podporuje místní spolky a sdružení? Je to podle Vašeho mínění dostatečné? Pomáhají místní spolky, sdružení městu a jeho samosprávě?
12. Jak probíhala kampaň ANO 2011 v komunálních volbách 2014? Přes jaká média ANO 2011 komunikovalo s voliči?
13. Kdo sestavil předvolební program?
14. Jaké bylo podle Vás hlavní témat voleb 2014?
15. Jakým způsobem ANO 2011 sestavila kandidátní listinu pro komunální volby 2014? Bylo obtížné sestavit plnou kandidátní listinu?
16. Jak jste tvořili pořadí na kandidátní listině?
17. Jak probíhaly povolební koaliční vyjednávání?
18. Jaká byla Vaše strategie při jednáních před volbou starosty, místostarosty a rady města?
19. Existovala nějaká koaliční dohoda pro volbu starosty a vedení obce?
20. Jakým způsobem podle Vás jedná zastupitelstvo? Kdo obvykle přichází s iniciativou na nové investice (např. zda starosta, radní, úředníci z městského úřadu, veřejnost...)?
21. Jak se v rámci koalice přijímají rozhodnutí o důležitých investicích či zakázkách?
22. Konají se předzastupitelstva (pracovní semináře, ad hoc pracovní komise), kde se věci před konáním zastupitelstva projednávají?
23. Jak se Vám vládne v koalici s Kutnohorsku změnou a s ČSSD ?

Křesťanská a demokratická unie – Česká strana lidová (KDU-ČSL)

1. Jak jste se dostal ke kandidatuře do zastupitelstva města Kutná Hory? Co Vás vedlo k tomu, být veřejně činný? Jaká byla Vaše očekávání? Naplnila se tato očekávání?
2. Jak dlouho jste členem KDU-ČSL?
3. Jak velká je členská základna KDU-ČSL ?
4. Kdy vznikla místní organizace KDU-ČSL v Kutné Hoře?
5. Jak se vyvíjel počet členů místní organizace KDU-ČSL?
6. Kolik je místních organizací KDU-ČSL v rámci okresu Kutná Hora?
7. Vyvíjí KDU-ČSL nějakou činnost i mezi volebním období? Pokud ano, jaké akce realizujete?
8. Jakým kanálem komunikujete nejčastěji s veřejností?
9. Jak se přijímají vnitrostranická rozhodnutí?
10. Co pokládáte za největší úspěch ve Vaší práci v místní samosprávě?
11. Je něco, co se naopak nepovedlo?
12. Jste členem nějakého místního spolku, sdružení ?
13. Jak město podporuje místní spolky a sdružení? Je to podle Vašeho mínění dostatečné? Pomáhají místní spolky, sdružení městu a jeho samosprávě?
14. Jak probíhala kampaň KDU-ČSL v komunálních volbách 2014? Přes jaká média KDU-ČSL komunikovala s voliči?
15. Kdo sestavil předvolební program?
16. Odlišovala se nějak předvolební kampaň v roce 2014 od předcházejících předvolebních kampaní roku 2010, 2006, 2002 ... ?
17. Jaké bylo podle Vás hlavní témat voleb 2014?
18. Jakým způsobem KDU-ČSL sestavila kandidátní listinu pro komunální volby 2014? Bylo obtížné sestavit plnou kandidátní listinu?
19. Jak jste tvořili pořadí na kandidátní listině?
20. Jak probíhaly povolební koaliční vyjednávání?
21. Jaká byla Vaše strategie při jednáních před volbou starosty, místostarosty a rady města?
22. Existovala nějaká koaliční dohoda pro volbu starosty a vedení obce?
23. Jak vnímáte koalici Kutnohorské změny, ČSSD a ANO 2011? Jak vnímáte koaliční rozhodnutí o důležitých investicích či zakázkách?
24. Jakým způsobem podle Vás jedná zastupitelstvo? Kdo obvykle přichází s iniciativou na nové investice (např. zda starosta, radní, úředníci z městského úřadu, veřejnost...)?
25. Konají se předzastupitelstva (pracovní semináře, ad hoc pracovní komise), kde se věci před konáním zastupitelstva projednávají?

Alternativa pro Kutnou Horu

1. Jak jste se dostal ke kandidatuře do zastupitelstva města Kutná Hory? Co Vás vedlo k tomu, být veřejně činný? Jaká byla Vaše očekávání? Naplnila se tato očekávání?
2. Jak dlouho jste členem Alternativy pro Kutnou Horu?
3. Jak velký je okruh sympatizantů Alternativy?
4. Alternativa vznikla před komunálními volbami 2010, jaký je od té doby vývoj počtu sympatizantů s tímto sdružením?
5. Jak se přijímají rozhodnutí v rámci Vašeho sdružení
6. Co pokládáte za největší úspěch ve Vaší práci v místní samosprávě?
7. Je něco, co se naopak nepovedlo?
8. Jste členem nějakého místního spolku, sdružení ?
9. Jak město podporuje místní spolky a sdružení? Je to podle Vašeho mínění dostatečné? Pomáhají místní spolky, sdružení městu a jeho samosprávě?
10. Vyvíjí Alternativa pro Kutnou Horu nějakou činnost i mezi volebním období? Pokud ano, jaké akce pro veřejnost realizujete?
11. Jakým kanálem komunikujete nejčastěji s veřejností?
12. Jak probíhala kampaň Alternativy v komunálních volbách 2014 (jaká média byla pro kampaň využita atd.)?
13. Kdo sestavil předvolební program?
14. Odlišovala se nějak předvolební kampaň v roce 2014 od předcházející předvolební kampaně v roce 2010?
15. Jaké bylo podle Vás hlavní témat voleb 2014?
16. Jakým způsobem sestavila Alternativa pro Kutnou Horu kandidátní listinu pro komunální volby 2014? Bylo obtížné sestavit plnou kandidátní listinu?
17. Jak jste tvořili pořadí na kandidátní listině?
18. Jak podle Vás probíhaly povolební koaliční vyjednávání?
19. Existovala nějaká koaliční dohoda pro volbu starosty a vedení obce?
20. Jakým způsobem podle Vás jedná zastupitelstvo? Kdo obvykle přichází s iniciativou na nové investice (např. zda starosta, radní, úředníci z městského úřadu, veřejnost...)?
21. Jak se v rámci koalice přijímají rozhodnutí o důležitých investicích či zakázkách?

Příloha č. 2: Otevřené dopisy předsedy Šance pro Kutnou Horu a předsedy Kutnohorské změny

OTEVŘENÝ DOPIS ZASTUPITELE IVO ŠANCE STAROSTOVI MARTINOVÍ STARÉMU

7.10.2016

Pane starosto, Martine,

reaguji na Tvůj úvodník z posledního čísla Kutnohorských listů. To, co jsi tentokrát předvedl, se opravdu nedělá. Zveřejnil jsi údajné vyjádření několika z nás – opozičních zastupitelů – přičemž jsi nás necitoval přesně, informace jsi vytrhl z kontextu se zjevným úmyslem nás poškodit v očích veřejnosti.

Dovol, abych Tě upozornil a znovu zopakoval, že nikdo z nás nezpochybňuje potřebu vytvářet pracovní místa, zejména pracovní místa pro kvalifikované mladé lidi. To, co kritizujeme, je hrozba extenzivního využití průmyslové zóny k činnostem, které zabírají neúnosné rozlohy dosud nezastavěných zelených ploch a přinášejí minimum kvalitních pracovních příležitostí. Osobně spatřuji jako dlouhodobě mnohem potřebnější pro město a jeho občany zachování zelených ploch (nejenom zemědělsky využívaných, ale i parků, lesoparků a dalších zelených zón) ve městě i v jeho bezprostředním okolí.

To, co kritizujeme ještě víc, je Tvoje podléhání nereálným a nepodloženým představám a slibům. Bohužel Ti chybějí zkušenosti, abys byl schopen odhalit skutečnou podstatu záměrů a nabídek lidí kolem Tebe i různých „investorů“. Neváháš přitom tyto nepodložené projekty medializovat a vytvářet si tak u významné části populace pozitivní mediální obraz. Kde je realita velké mezinárodní univerzity, o které jsi s takovým nadšením veřejnost informoval? Kde je „zemělod“ či „zemědům“? Kde jsou Tvoje záměry kutnohorského pivovaru a spolupráce s Tomášem Zachem? Budeš tvrdit, že já a moji kolegové jsme zhatili záměr skvělého čínského investora na vybudování výzkumného centra a pětihvězdičkového hotelu v Kutné Hoře, až tato bublina splaskne? Zjistil jsi už, jak to ve skutečnosti s čínskými investicemi v ČR funguje? Zjistil jsi už, že velká mezinárodní univerzita Svatého Prokopa je další bublinou, která Tě omámila?

Neodpustím si trochu zevšeobecnění Tvých posledních kroků. Nabízí se otázka, jestli jsou řízeny Tvoji nezkušeností, nadšením pro Kutnou Horou, zahleděním se do funkce starosty a naivitou, nebo jestli jsou to promyšlené kroky, jak si vybudovat mocenskou pozici a vědomě či nevědomě (nejspíš nevědomě) sloužit zájmům lidí, kteří Tě obklopují.

Tvoje počínání Ti možná přináší pocit mediálního a politického úspěchu. Doba už je taková, že slušnost se nevyplácí a k moci se dostávají lidé, kteří systematicky lžou a ani nevědí, co slušnost je. Bohužel, je to i Tvůj případ, Martine.

Přeji Ti, abys v sobě jednoho dne našel trochu síly a odvahy a zamyslel se nad svým počínáním. a Kutné Hoře přeji, aby ji Tvá naivita v kombinaci s vnitřní zlobou a opojením z moci nepoškodila víc, než doposud.

Ivo Šanc

Zdroj: <http://www.kutnohorskelisty.cz/> (cit. 11. 11. 2016)

ODPOVĚĎ STAROSTY MARTINA STARÉHO NA OTEVŘENÝ DOPIS

ZASTUPITELE IVO ŠANCE

7.10.2016

Vážený pane doktore,

přestože vnímám Váš dopis především jako snahu získat politickou pozornost pro Vaši kandidaturu do Senátu PČR a krajského zastupitelstva, odpovím Vám, protože to považuji za slušné.

Citoval jsem Vás zcela přesně, což mohou dosvědčit všichni přítomní. O parcích, lesích a ostatní zeleni z Vašich úst nepadlo ani slovo. Bavili jsme se pouze o zemědělské půdě kolem ČOV s ohledem na průmyslovou zónu. Co se týče této problematiky, vyjádřil se zcela jasně pan místostarosta, který je myslím člověkem nejkompetentnějším v této oblasti. Bavíme se již čtrnáct let o stejných průmyslových plochách, které jste Vy, pokud Vám přijde nesmyslné je zastavovat halami, mohli v územním plánu města kdykoliv vrátit do funkčního využití na půdu zemědělskou. Proč jste se tedy snažili měnit ochranné pásmo ČOV? Co považujete za kvalitní pracovní místa? Lidi, kteří pracují u pásu nebo ve výrobě jsou už „nekvalitní“? U jednání s čínským investorem nebývá sám, ale bývá u něj minimálně jeden místostarosta a úředníci. Posledně, když se řešilo znění memoranda, byl přítomen i právník. Takže pak říkáte, že i tito lidé jsou naivní nezkušení hlupáci? Posměch, urážky a ponižování druhých jsou znakem slabochů, kterým došly argumenty. Jsem na takové chování kvůli své výšce a brýlím od dětství zvyklý. Vy naopak nedokážete zkousnout, že Vás takový člověk vystřídal ve funkci. Pokud chcete připomínat a komentovat mou minulost, bylo by asi záhodno zmínit i plno úspěšných a dokončených věcí. Jenže to jsou přesně Vaše praktiky – vytahovat jen polopravdy, které se Vám momentálně hodí. Mohl bych také zmínit mnohá Vaše působení v manažerských funkcích, která neskončila zrovna slavně. k tomu se ale já snižovat nehodlám.

Jsem na začátku své práce, která, jak věřím, vede k celé řadě úspěšných projektů doprovázených i chybami, které jsou průvodním jevem každého úspěchu. Vysvědčení Vašeho působení na kutnohorské radnici bylo navíc jednoznačně zhodnoceno v minulých volbách, kdy Vaše sdružení získalo o přibližně 60% absolutních hlasů méně než v roce 2010 a naopak vyhrála ta sdružení, která se proti Vám jasně vymezila. Vy to sice jako expert na plané řeči interpretujete jako své vítězství, já to ale vidím jako drtivou porážku Vašeho politického

experimentování.

Nezlobte se, ale do mých projektů, které s městem Kutná Hora neměly co do činění, jste rýpal vždy jen Vy. Důvod byl jediný – nedokázal jste snést a unést to, že jsem odešel z Šance pro Kutnou Horu, nedělal Vám dál tupou ovci a postavil se proti Vám. Odvetou byly urážky, znesnadňování kde čeho, jen abych v očích lidí vypadal jako neschopný amatér. Uvědomujete si, že jste si tímhle dělal svůj mediální obraz i Vy? Do jednateleství pivovaru jsem šel jen proto, abych obnovil vaření piva v Kutné Hoře. Dal jsem tehdy slib umírajícímu kamarádovi. S Tomášem Zachem to byla cesta do slepé uličky a já jsem rád, že se tuto myšlenku podařilo uskutečnit o pár let později nám, vedení města, a to v mnohem větším a prestižnějším projektu. i tento projekt obnovy pivovaru byl Vámi na začátku označován za lež, plané sliby. Podobně jste označili spolupráci se společností InterCora nebo panem Kuruczem a dalšími „imaginárními“ lidmi. To, že projekty občas skončí kvůli problémům s pozemky, investicemi či rozchodem partnerů, byste jako zkušený člověk už mohl vědět.

Říká se, že kdo nic nedělá, nic nezkazí. Vy jste si udělal jeden projektík s EC Kutná Hora, který nás stál a bude stát pár desítek milionů korun. Ano, Vy jste řešil vše potichu, v ústraní, a když přišlo na podpis smlouvy, vynutil jste si ho silou. Já ale podobné chování nemám a snažím se lidi informovat v rámci možností hned na začátku. Když se něco nevydaří, tak jsem na druhou stranu ochoten přiznat chybu a omluvit se. Ostatně jedné z největších životních chyb jsem se dopustil, když jsem Vám pomáhal založit sdružení Šance pro Kutnou Horu.

Vás prostě jen žere to, že se současné koalici daří uskutečňovat věci, na kterých jste Vy neměli chuť a zájem pracovat – Vlašský dvůr a park, Sankturinovský dům, revitalizace potoka, odpadové hospodářství, cyklostezky, terminál pro autobusy, MHD, sportovní hala a mnoho dalších. My jsme bohužel smířeni s tím, že nic z toho nikdy nepodpoříte – protože to nejsou Vaše projekty. S Vaším ublíženým egem a uraženou mužskou a politickou ješitností já nic nenadělám.

K posledním dvěma odstavcům vašeho dopisu bych asi použil jiné české pořekadlo – „Podle sebe soudím tebe“. Nemám potřebu si honit ego, tvořit si mediální osobnost ani mocenskou pozici jako Vy, kandidát na post senátora do neklidné doby. Nemám ani ambice nikam kandidovat nebo se fotit na billboardy. Slíbil jsem, že budu pracovat jen pro město a tento slib jsem splnil, ač jsem měl do krajských voleb zajímavé nabídky.

Pořád ještě můžu chodit po městě a lidi mi odpovídají na pozdrav (což Vy osobně ani nedokážete), dají se se mnou do řeči, nebo si sednou k jednomu stolu u piva. a to je pro mne od lidí mnohem větší odezva, které si vážím, než jakou můžete čekat Vy na strojené mediální kampaně, letáky, nebo billboardy. Já se totiž stále cítím jako jeden z běžných Kutnohoráků. Jen mám tu možnost něco zlepšit, změnit a jde mi o to, aby Kutná Hora vzkvétala. a pokud to nebude stát město peníze a budu na tom tratit jen svůj čas, pošramocenou naivní představu o světě nebo nesplněné sny, jak píšete, tak do toho půjdu znovu. Je to jen malá daň za to, když se nakonec třeba jen 30% projektů a snů podaří. Protože jsem si to na radnici nepřišel jen odkroutit a brát plat, ale něco pro město udělat. Nemůžu za to, že jste se nesmířil s tím, že už nesedíte na místě starosty. Tím, že budete a chcete dělat jen dusno, urážet lidi v zastupitelstvu, vše negovat a do všeho házet vidle, tím si

reputaci u lidí rozhodně nezlepšíte. To Vám zase radím já, naivní snilek se srdcem Kutnohoráka.

Dál se už nehodlám k celé věci vyjadřovat. Upřímně Vám přeji, abyste ve svých aktivitách dosáhl takové výsledky, které Vám přinesou štěstí a spokojenost.

Martin Starý

Zdroj: <http://www.kutnohorskelisty.cz/> (cit. 11. 11. 2016)